

पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळ

विविध योजना व उपक्रम : मार्गदर्शिका

संपादक : संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-४११ ००७.

प्रकाशक :

डॉ. मा. ल. जाधव

कुलसचिव,

पुणे विद्यापीठ, गणेशखिंड, पुणे-४११ ००७.

संपादक :

डॉ. पंडित एन. शेळके

संचालक,

विद्यार्थी कल्याण मंडळ,

पुणे विद्यापीठ, पुणे-४११ ००७.

संपादक मंडळ :

प्रा. डॉ. तुषार शितोळे, जिल्हा समन्वयक, पुणे शहर. (मो. ९८२२४४०८८९)

प्रा. रामकृष्ण मोरे महाविद्यालय, आकुर्डी, पुणे.

प्रा. हरिदास जाधव, जिल्हा समन्वयक, पुणे ग्रामीण. (मो. ९८९०४३९८३२)

सी. टी. बोरा कॉलेज, शिरूर.

प्रा. आर. जी. कोल्हे, जिल्हा समन्वयक, अहमदनगर. (मो. ९४२३१६३०१५)

न्यू आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज, अहमदनगर.

प्रा. एस. डी. सावळे, जिल्हा समन्वयक, नाशिक. (मो. ९७६७९६३४३४)

के. टी. एच. एम. महाविद्यालय, नाशिक

प्रथम आवृत्ती : जुलै २००६

द्वितीय आवृत्ती : जुलै २००८

तृतीय आवृत्ती : जुलै २०१०

चतुर्थ आवृत्ती : जुलै २०११

पाचवी आवृत्ती : जुलै २०१२

टीप : १. विद्यार्थी कल्याण मंडळ, विविध योजना व उपक्रम : मार्गदर्शिका हे पुस्तक केवळ खासगी वितरणासाठी आहे.

२. विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या विविध योजना व उपक्रमात वेळोवेळी होणारे बदल विद्यापीठ नियमांनुसार लागू राहतील.

पु.वि.मु.-१,०००-७-२०१२ (२५७) (२)

पुणे विद्यापीठ

गणेशखिंड, पुणे-४११००७.

University of Pune

Ganeshkhind, Pune-411007

डॉ. वासुदेव गाडे

कुलगुरु

Dr. Vasudeo Gade

Vice-Chancellor

दूरध्वनी : (कार्यालय) ०२०-२५६९३८६८ Telephone : 020-25693868 Fax : 020-25693233 Email : puvvc@unipune.ernet.in

संदेश

पुणे विद्यापीठ हे शिक्षणाचे माहेरघर मानले जाते. शिक्षण हे समाजपरिवर्तनाचे मुख्य साधन असल्याने जास्तीत जास्त युवा-युवतींना शिक्षणाच्या प्रवाहात सामील करून घेण्यासाठी पुणे विद्यापीठ सातत्याने प्रयत्नशील राहिले आहे. उच्च शिक्षणाच्या सुविधा सर्वांना उपलब्ध होण्याच्या उद्देशाने गेल्या ६४ वर्षांत पुणे विद्यापीठ कार्यरत आहे. पुणे विद्यापीठाच्या अंतर्गत ६४८ संलग्न महाविद्यालये, २६० मान्यताप्राप्त संस्था व २२२ संशोधन संस्थांना संलग्नता प्रदान केलेली आहे. सर्व महाविद्यालये, मान्यताप्राप्त संस्था व विद्यापीठ पदव्युत्तर विभागातून विद्यार्थ्यांना दर्जेदार उच्च शिक्षण मिळावे व जागतिकीकरणाच्या स्पर्धेतही आपले विद्यार्थी यशस्वी व्हावेत याकरिता अध्यापनपद्धती, परीक्षापद्धती व अभ्यासक्रमांचे शिक्षणोत्तर उपक्रमांमधील विद्यार्थ्यांचा सहभाग त्यांचे व्यक्तिमत्त्व विकसित होण्यासाठी तितकाच महत्त्वाचा आहे. त्यामुळे विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळाने विद्यार्थ्यांकरिता अनेक योजना कार्यान्वित केल्या असून विद्यार्थ्यांचाही त्यात सहभाग दिवसेंदिवस वाढताना दिसून येत आहे.

विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना, कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना, विशेष मार्गदर्शन योजना, आपत्कालीन साहाय्य, व्यक्तिमत्त्व विकास योजना, निर्भय कन्या अभियान, युवक महोत्सव, अभिरुप न्यायालय स्पर्धा, आपती व्यवस्थापन प्रशिक्षण, नियतकालिक स्पर्धा, साहस शिबिरे, विद्यार्थी वार्ता प्रकाशन, कार्यशाळा व चर्चासत्र इत्यादी अनेक उपक्रम या विभागामार्फत राबविण्यात येतात व त्यासाठी विद्यापीठाकडून महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त संस्थांना अर्थसाहाय्य देखील करण्यात येते. या सर्व उपक्रमांची मार्गदर्शक तत्त्वे निश्चित केली आहेत. महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त संस्थांना ती एकत्रित स्वरूपात उपलब्ध होण्याच्या उद्देशाने विद्यार्थी कल्याण मंडळाने 'विविध योजना व उपक्रम : मार्गदर्शिका' ही पुस्तिका यापूर्वीही प्रकाशित केली आहे. तथापि, विद्यापीठ अधिकार मंडळाने या उपक्रमांच्या मार्गदर्शक तत्त्वांमध्ये वेळोवेळी केलेल्या सुधारणा व काही नवीन माहितींचा अंतर्भाव करून मार्गदर्शिकेची पाचवी आवृत्ती प्रकाशित होत आहे.

विद्यार्थी हा आपल्या शिक्षणव्यवस्थेचा केंद्रबिंदू असल्याने विद्यार्थी कल्याणाच्या सर्व योजनांचा लाभ त्यास मिळावा, ही विद्यापीठाची भूमिका असल्याने सर्व संलग्न महाविद्यालये, मान्यताप्राप्त संस्था व पदव्युत्तर विभागात सदर योजना विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी आवश्यक ते प्रस्ताव विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडे पाठवून विद्यापीठास सहकार्य करतात.

सर्व योजनांची अद्ययावत माहितीपुस्तिका रुपाने प्रकाशित करण्यासाठी विद्यार्थी कल्याण मंडळाने जे प्रयत्न केले त्याबद्दल त्यांना धन्यवाद !

डॉ. वासुदेव गाडे

संपादकीय...

अध्ययन, अध्यापन आणि संशोधन या तीनही पातळ्यांवर पुणे विद्यापीठ नवनवीन संकल्पना रूजू पाहत आहे. उच्च शिक्षणाच्या माध्यमातून नवी पिढी घडविण्याचे अव्याहत कार्य इथे सुरू आहे. अध्ययन, अध्यापन, संशोधन आणि समाजनिष्ठा, राष्ट्रीय एकात्मता, समाजसेवा वेगळी अशी विद्यापीठाची धारणा नाही. सर्वसमावेशक विकास होतो, अशी आमची धारणा आहे.

पुस्तकी ज्ञानाबरोबरच व्यावहारिक वा सामाजिक, व सांस्कृतिक सुचिता जोपासली जाणेही पुणे विद्यापीठाला महत्वाचे वाटते. त्यामुळे विद्यार्थ्यांचे बहुआयामी कल्याण साधण्यासाठी विद्यापीठाच्या उच्च शिक्षणाची ध्येयधोरणे राबविण्याचा आजवरचा पायंडा आम्हाला दिशादर्शक वाटतो. पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळाची स्थापना, त्याचे कार्य व आजवरची वाटचालही याला अपवाद नाही. या सर्व गोष्टींमुळेच भारतीय विद्यापीठामध्ये पुणे विद्यापीठाचा नावलौकिक अभिमानास्पद आहे.

विद्यार्थ्यांच्या सर्वसमावेशक विकासासाठी अनेक कल्याणकारी योजना राबवणे आणि नवनव्या योजनांची पायाबांधणी करण्यात विद्यार्थी कल्याण मंडळ नेहमीच अग्रेसर राहिले आहे. नव्या भारताचा पायाभूत विकास आणि नव्या पिढीची सांस्कृतिक जडणघडण ही आपल्या विविध योजनांची फलश्रुती असावी असे विद्यार्थी कल्याण मंडळाचे धोरण आहे. अनेक नवे उपक्रम विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारा राबविण्यात येतात. या सर्व उपक्रमांची अंमलबजावणी शिस्तबद्ध रीतीने व सुव्यवस्थित होण्यासाठी या सर्वच उपक्रमांची मार्गदर्शक तत्त्वे पुस्तिकारूपाने विद्यार्थी कल्याण मंडळाने प्रकाशित केली आहेत. या पुस्तिकेचीच ही सुधारित आवृत्ती २०१२-१३ या नव्या शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीला आपल्या हाती देताना अत्यंत आनंद होत आहे.

मा. कुलगुरू डॉ. वासुदेव गाडे, महाविद्यालये व विद्यापीठ विकास मंडळाचे संचालक डॉ. व्ही. बी. गायकवाड, मा. कुलसचिव व या पुस्तिकेचे प्रकाशक डॉ. मा. ल. जाधव, विद्यार्थी कल्याण मंडळाचे आजवरचे संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या सल्लागार समितीचे मार्गदर्शक आणि संपादक मंडळ, कार्यालयीन सहकारी तसेच विद्यापीठाच्या सर्वच शाखांमधील विद्यार्थीवर्गाची उपक्रमशीलता या जोरावरच ही पुस्तिका अद्ययावत करून आपल्या हाती देत आहोत. आपण या उपक्रमाचे नव्याने स्वागत कराल अशी आशा व्यक्त करतो. धन्यवाद..!

डॉ. पंडित एन. शेळके

संचालक,
विद्यार्थी कल्याण मंडळ

विद्यार्थी कल्याण मंडळ
मा. संचालक व कार्यकाल

अ.क्र.	नाव	कार्यकाल
१.	डॉ. एस. डी. पाटील	१९७५-१९८१
२.	प्रा. एन. के. पाटील	१९८१-१९८५
३.	प्रा. पी. आर. करमरकर	१९८५-१९८६
४.	प्रा. मुकुंद महाजन	१९८६-१९८६
५.	डॉ. श्रीधर गुप्ते	१९८७-१९८७
६.	प्रा. आर. बी. नंदे	१९८७-१९९१
७.	प्रा. के. आय. विभूते	१९९१-१९९२
८.	प्रा. एन. एस. निकम	१९९२-१९९५
९.	डॉ. राम गंभीर	१९९५-१९९६
१०.	डॉ. अरुण अडसूळ	१९९६-१९९८
११.	डॉ. राम गंभीर	१९९८-२०००
१२.	प्रा. एम. डी. पाटील	२०००-२००१
१३.	डॉ. (कॅप्टन) सी. एम. चितळे	२००१-२००२
१४.	प्रा. तेज निवळीकर	२००२-२००५
१५.	डॉ. संभाजी पठारे	२००५ -२०११
१६.	डॉ. दीपक माने (अतिरिक्त कार्यभार)	२०११ -२०१२
१७.	डॉ. पंडित एन. शेळके	२०१२ पासून

विद्यार्थी कल्याण मंडळ - मा. सल्लागार समिती

(१ जून २०१२ ते ३१ मे २०१५)

१. मा. कुलगुरू : अध्यक्ष : डॉ. डब्ल्यु. एन. गाडे
२. मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ : सचिव : डॉ. पंडित एन. शेळके
३. मा. प्राचार्य, पुणे ग्रामीण : सदस्य : डॉ. अरूण अडसूळ
विद्या प्रतिष्ठानचे महाविद्यालय, बारामती, पुणे
४. मा. प्राचार्य, पुणे ग्रामीण : सदस्य : प्रा. नंदकुमार निकम
सी. टी. बोरा महाविद्यालय, शिरूर, पुणे
५. मा. प्राचार्य, नाशिक : सदस्य : डॉ. जी. के. खराटे
मातेश्री अभियांत्रिकी महाविद्यालय, एकलहरे, नाशिक
६. मा. प्राचार्य, अहमदनगर : सदस्य : प्रा. टी. एन. कानवडे
राजूर महाविद्यालय, अकोले, जि. अहमदनगर
७. मा. प्राचार्य, अहमदनगर : सदस्य : डॉ. संभाजी पठारे
राहुरी महाविद्यालय, अहमदनगर
८. मा. प्राचार्य, पुणे शहर : सदस्य : डॉ. सी. एन. रावळ,
बी. एम. सी. सी., पुणे ०४
९. मा. प्राचार्य, अहमदनगर : सदस्य : प्रा. के. के. देशमुख
संगमनेर नगरपालिका महाविद्यालय, संगमनेर, अहमदनगर
१०. मा. प्राचार्य, पुणे शहर : सदस्य : प्राचार्य एस. एन. कुकाले
मामासाहेब मोहोळ महाविद्यालय, पौड रोड, पुणे ३८
११. मा. प्राचार्य, पुणे ग्रामीण : सदस्य : डॉ. पी. एन. गायकवाड
मंचर महाविद्यालय, मंचर, आंबेगाव, पुणे
१२. मा. प्राचार्य, पुणे शहर : सदस्य : डॉ. अजय फुलंबरकर
पिंपरी-चिंचवड अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे ४४
१३. मा. प्राचार्य, पुणे शहर : सदस्य : डॉ. संजय खरात
मॉडर्न महाविद्यालय, गणेशखिंड, पुणे ५३
१४. मा. प्राचार्य, नाशिक : सदस्य : डॉ. सौ. सोनखासकर
त्र्यंबकेश्वर महाविद्यालय, त्र्यंबकेश्वर, नाशिक
१५. मा. प्राचार्य, नाशिक : सदस्य : डॉ. ए. आर. भारद्वाज
महिला महाविद्यालय, नाशिकरोड, नाशिक
१६. विद्यापीठ पदव्युत्तर विभाग : सदस्य : डॉ. शेजवळ बी. आर
मुख्य वसतिगृह प्रमुख, पुणे विद्यापीठ
१७. विद्यापीठ पदव्युत्तर विभाग : सदस्य : श्रीमती. शर्मिला रेगे
विभागप्रमुख, स्त्री अभ्यासकेंद्र, पुणे विद्यापीठ
१८. मा. वित्त व लेखाधिकारी : सदस्य : श्रीमती. विद्या गारगोटे
१९. मा. संचालक, विद्यापीठ क्रीडा मंडळ : सदस्य : डॉ. दीपक माने
२०. मा. कार्यक्रम समन्वयक, रासेयो : सदस्य : डॉ. शाकेरा इनामदार
२१. मा. निवासी वैद्यकीय अधिकारी : सदस्य : डॉ. शशिकांत दुधगांवकर
२२. मा. अध्यक्ष, विद्यार्थी परिषद : सदस्य : रिक्त (कालावधी ०१ वर्ष)
२३. मा. सचिव, विद्यार्थी परिषद : सदस्य : रिक्त (कालावधी ०१ वर्ष)
२४. मा. सचिव, विद्यार्थी कल्याण मंडळ : सदस्य : श्री. डी. एम. देवके

निमंत्रित सदस्य

२५. कॅप्टन संजय चौधरी (N.C.C.) : दादा पाटील महाविद्यालय कर्जत, अहमदनगर
२६. डॉ. लेसन आझादी : मा. संचालक, बहाई अॅकॅडमी, पाचगणी, जि. सातारा

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	योजनेचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
१.	प्रस्तावना	०१
२.	रॅगिंग प्रतिबंधात्मक उपाययोजना	०३
३.	विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडे जमा करावयाचे निधी	०७
४.	विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना	०९
५.	आपत्कालीन साहाय्य	१२
६.	कर्मवीर भाऊराव पाटील 'कमवा व शिका योजना'	१३
७.	विशेष मार्गदर्शन योजना	१९
८.	विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना	२३
९.	निर्भय कन्या अभियान	२६
१०.	समर्थ भारत अभियान	३०
११.	आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण	३२
१२.	विद्यार्थी प्रतिनिधी निवडणूक	३६
१३.	विद्यापीठ प्रतिनिधी शिबिर	३९
१४.	युवक महोत्सव	४१
१५.	प्लेसमेंट सेंटर	४९
१६.	डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर आंतरविद्यापीठीय मराठी व इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धा	५२
१७.	अभिरूप न्यायालय स्पर्धा	५४
१८.	महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा	५९
१९.	विद्यार्थी वार्ता (चेतना) प्रकाशन	६३
२०.	शैक्षणिक उपक्रम, कार्यशाळा, चर्चासत्र, उजळणी वर्ग	६५
२१.	राष्ट्रीय छात्रसेना सत्कार समारंभ	६६
२२.	वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ	६८
२३.	विद्यार्थ्यांसाठी शिष्यवृत्ती योजना	६९
२४.	अध्यादेश १६३	७३
२५.	विविध अर्जांचे नमुने	७७
२६.	पुणे विद्यापीठाने फी संदर्भात दिलेला आदेश	१-२०

विद्यार्थी कल्याण मंडळ

१. प्रस्तावना

भारताला स्वातंत्र्य प्राप्त झाल्यानंतर, भारतातील विद्यापीठे कशी असावीत, याबाबत शिफारशी करण्याकरिता डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांच्या अध्यक्षतेखाली नियुक्त केलेल्या आयोगाने विद्यापीठांच्या ध्येयधोरणांबाबत विचार मांडले आहेत.

निसर्गसंपत्ती आणि मानव संस्कृती यांचा समन्वय साधणारे ज्ञान देणे हे विद्यापीठाचे कार्य असावे. आपणा सर्वांचे जीवन उंचावयाचे असेल तर, आपल्या मध्ये प्रभावी बदल झाला पाहिजे. भौतिक प्रगतीला नैतिक आधार असला पाहिजे. प्रत्येकाच्या व्यक्तिमत्त्वात बुद्धी, भावना व कृती अंगभूत असतात, त्या सर्वांचा संतुलित विकास केला पाहिजे. आपण केवळ एखादा कारखाना अथवा दुकान उभे करित नसून नवसमाजाची निर्मिती करित आहोत, ही जाणीव ज्ञानदानात असली पाहिजे. संस्कृतीला आधारभूत असणाऱ्या चारित्र्याचा भक्कम पाया घालण्यासाठी ज्ञानसंस्कार प्रभावी केले पाहिजेत. भारतीय संस्कृतीचा आध्यात्मिक, नैतिक व मानवतावादी वारसा न विसरता त्यांच्या प्रेरणा, परंपराही भारतीय शिक्षणपद्धतीत उजळल्या पाहिजेत. आयोगाच्या 'Aims of University Education' या प्रकरणात राधाकृष्णन आयोगाने म्हटले आहे की,

"The purpose of all education, it is admitted by thinkers of east and west, is to provide a coherent picture of the universe and an integrated way of life. We cannot be wise without some basis of knowledge and remain devoid of wisdom. Since education is both a training of minds and a training of souls, it should give both knowledge and wisdom."

अशांतता, अनाचार यांसारखे प्रश्न समाजाला भेडसावत आहेत. यासाठी आपल्या उच्चशिक्षणाचा केंद्रबिंदू असलेल्या सुशिक्षित तरुणांच्या मनांवर मानवी मूल्यांचेही संस्कार होतील अशा योजना विद्यापीठांनी कार्यान्वित केल्या पाहिजेत, अशा अनेक अपेक्षा आयोगाने सन १९४८ मध्ये व्यक्त केल्या आहेत.

पुणे विद्यापीठ हे भविष्याचा अचूक वेध घेण्याची क्षमता असणारे अग्रगण्य विद्यापीठ आहे. त्याबरोबरच ज्ञानार्जनाचे एक सर्वोत्तम केंद्र आहे. या विद्यापीठाचे

कामकाज सामाजिक अपेक्षांचे भान राखून वस्तुनिष्ठ पद्धतीने होण्यासाठी विद्यापीठाची सर्व अधिकार मंडळे दक्ष असतात. त्यांच्या जोडीलाच उच्चशिक्षणाच्या केंद्रस्थानी असलेल्या युवापिढीचा आत्मविश्वास वृद्धिंगत व्हावा यासाठी विद्यापीठाचे विद्यार्थी कल्याण मंडळही सतत प्रयत्नशील असते.

विद्यापीठाच्या महत्त्वपूर्ण अशा समाजनिष्ठा, राष्ट्रीय एकात्मता, शीलसंवर्धन, समता, समाजसेवा या उद्दिष्टपूर्तीच्या बाबतीत प्रचलित शिक्षण पद्धतीद्वारे शैक्षणिक उपक्रमांबरोबरच शिक्षणोत्तर उपक्रमांच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास करता यावा, या उदात्त हेतूने महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ च्या कलम (२१) अन्वये नामनिर्देशित झालेल्या संचालकांच्या मार्गदर्शनाखाली विद्यापीठाचे विद्यार्थी कल्याण मंडळ सातत्याने कार्यरत आहे.

डॉ. राधाकृष्णन आयोगाने विद्यापीठाकडून व्यक्त केलेल्या अपेक्षांच्या पूर्ततेसाठी पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेली सर्व महाविद्यालये/मान्यताप्राप्त संस्था आणि विद्यापीठाच्या विविध शैक्षणिक विभागांद्वारे उच्चशिक्षण संपादन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी विविध प्रकारच्या संस्कारक्षम व कल्याणकारी योजना राबविणे, आवश्यकतेनुसार नवीन योजना तयार करणे व त्यांची अंमलबजावणी करण्यासाठी विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळ कार्य करित आहे.

विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या कामकाजातील ठळक वैशिष्ट्ये खालीलप्रमाणे आहेत :

१. विद्यार्थ्यांसाठी कल्याणकारी विविध उपक्रमांचे विद्यापीठ व महाविद्यालयीन स्तरावर आयोजन करणे.
२. विद्यार्थ्यांना विविध प्रकारच्या आंतर-विद्यापीठीय स्पर्धांमध्ये सहभागी होण्याची संधी उपलब्ध करून देणे. वक्तृत्व स्पर्धा, वादविवाद स्पर्धा, सांस्कृतिक कार्यक्रम/युवक महोत्सव इत्यादी उपक्रमांच्या माध्यमातून त्यांचा सर्वांगीण विकास होण्यासाठी गुणवंत विद्यार्थ्यांची/विद्यार्थी संधांची निवड करणे. याकरिता आवश्यकता भासल्यास आंतर-महाविद्यालयीन व विभागीय स्तरांवर स्पर्धांचे आयोजन करणे.
३. राष्ट्रीयदृष्ट्या महत्त्वाचे उपक्रम संलग्न महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त संस्थांमध्ये राबविण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रेरित करणे व महाविद्यालयांना याबाबत सहकार्य करणे.

४. विद्यार्थ्यांना सुदृढ आणि निकोप शैक्षणिक जीवन अनुभवता यावे यासाठी त्यांचा सामाजिक, सांस्कृतिक व वाङ्मयीन व्यासंग वाढविण्याचा सातत्याने प्रयत्न करणे.

५. महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदान्वये दरवर्षी आवश्यक ती निवडणूकप्रक्रिया अंमलात आणून विद्यार्थी परिषदेची स्थापना करणे.

६. केंद्र सरकार व राज्यसरकारच्या विविध योजना, उपक्रम इत्यादींची माहिती महाविद्यालयांना देणे व योजना राबविण्यासाठी योग्य मार्गदर्शन करणे.

७. आपत्कालीन प्रसंगी विद्यार्थ्यांना आर्थिक मदत उपलब्ध करून देणे. अपघातग्रस्त विद्यार्थ्यांना विमा संरक्षणाचा लाभ मिळवून देण्यास मदत करणे.

विद्यार्थी कल्याणाच्या उद्दिष्टपूर्तीला अनुसरून पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे खालील योजना / उपक्रम कार्यान्वित करण्यात आल्या आहेत :

१. रॅगिंग प्रतिबंधात्मक उपाययोजना
२. विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडे जमा करावयाचा निधी
३. विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना.
४. आपत्कालीन साहाय्य
५. कर्मवीर भाऊराव पाटील 'कमवा व शिका योजना'
६. विशेष मार्गदर्शन योजना
७. विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना
८. निर्भय कन्या अभियान
९. समर्थ भारत अभियान
१०. आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण
११. विद्यार्थी प्रतिनिधी निवडणूक
१२. विद्यापीठ प्रतिनिधी शिबिर
१३. युवक महोत्सव
१४. प्लेसमेंट सेंटर
१५. डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर आंतर-विद्यापीठीय मराठी व इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धा
१६. अभिरूप न्यायालय स्पर्धा
१७. महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा
१८. विद्यार्थी वार्ता (चेतना) प्रकाशन
१९. शैक्षणिक उपक्रम, कार्यशाळा, चर्चासत्र, उजळणी वर्ग
२०. राष्ट्रीय छात्र सेना सत्कार समारंभ

२१. वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ

२२. विद्यार्थ्यांसाठी शिष्यवृत्ती योजना

सल्लागार समिती

परिवर्तनशील युगात विद्यार्थीवर्गाला सर्वांगीण विकासाची प्रभावी चालना मिळणे गरजेचे आहे. स्पर्धेच्या युगामध्ये विद्यार्थ्यांचे प्रश्नही बदलत आहेत, त्यामुळे त्यांना उद्भवणाऱ्या प्रश्नांची सोडवणूक करण्यासाठी काही नवीन योजना कार्यान्वित करण्याचा विद्यार्थी कल्याण मंडळाचा संकल्प आहे. या योजनांना प्रेरणेची, प्रकल्पाला संकल्पाची, साधनेला सेवेची, विज्ञानाला विवेकाची, जीवनाला समर्पणाची, आचाराला सदाचाराची आणि व्यक्तिजीवनाला सामाजिक कर्तव्याची जोड देता यावी व या सर्व कल्याणकारी योजनांचा लाभ सर्व विद्यार्थीवर्गाला घेता यावा, यासाठी मार्गदर्शक ठरू शकेल अशी सल्लागार समिती महाविद्यालयात असावी.

सदर समितीची रचना खालीलप्रमाणे अभिप्रेत आहे. ही समिती विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या सर्व प्रकारच्या योजनांसाठी महाविद्यालयात काम पाहील:

१. प्राचार्य	:	अध्यक्ष
२. संस्थाचालकांचे प्रतिनिधी - एक	:	सदस्य
३. विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O)	:	सचिव
४. प्राध्यापिका प्रतिनिधी - एक	:	सदस्य
५. विद्यार्थी प्रतिनिधी - एक	:	सदस्य
६. महाविद्यालयीन शिक्षकेतर सेवक	:	सदस्य
७. स्थानिक समाजसेवक	:	सदस्य

सदर समितीसाठी सदस्यांची नियुक्ती करण्याचा अधिकार महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांना असेल. समितीचा कार्यकाल संपल्यानंतर नवीन समिती गठित करण्यात यावी. सल्लागार समितीच्या वर्षातून किमान चार बैठका (प्रत्येक सत्रात दोन) आयोजित करण्यात याव्यात. सदर बैठकांच्या इतिवृत्ताची विस्तृतस्वरूपात कार्यालयीन नोंद ठेवावी.

विद्यार्थी कल्याणाच्या योजनांबाबत सल्लागार समितीने घेतलेल्या विधायक निर्णयांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी, सद्वर्तनाबरोबरच सामाजिक परिवर्तनाचा ध्यास घेतलेल्या व राष्ट्रीय एकात्मतेसाठी कटिबद्ध असलेल्या कार्यकर्त्यांची जोड मिळाल्यास स्वामी विवेकानंदांना अभिप्रेत असलेला भारतीय युवक घडविणे फार दुरापास्त नाही, असेही मंडळाला वाटते. विद्यार्थ्यांच्या कोमल मनाचा विकास शिक्षकच करू शकेल, हा ठाम विश्वास असल्याने महाविद्यालयाने एका निष्ठावान शिक्षकावर ही जबाबदारी सोपवावी. या

शिक्षकास विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.) असे संबोधण्यात येईल.

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.) :

महाविद्यालयाचे प्राचार्य / मान्यताप्राप्त संस्थेचे संचालक यांनी एका व्याख्यात्याची / प्राध्यापकाची विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.) म्हणून नियुक्ती करावी. याकरिता खालील बाबींचे पालन होणे आवश्यक आहे :

१. सदर व्याख्याता (S.W.O.) वरिष्ठ महाविद्यालयातील सेवेत कायम (Permanent) असणे आवश्यक आहे.
२. विद्यार्थीहिताच्या कल्याणकारी योजनांबद्दल त्याला आवड असावी.
३. विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याची नियुक्ती तीन वर्षांसाठी असावी.
४. विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून प्राप्त सूचनांचे यथायोग्य पालन या अधिकाऱ्याने करण्याबाबत नियुक्तीपत्रात नमूद करावे.
५. राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम अधिकारी (N.S.S.), राष्ट्रीय छात्र सेना अधिकारी (N.C.C.) आणि शारीरिक शिक्षण संचालक (Director of Physical Education) यांची S.W.O. या पदावर नियुक्ती करू नये.
६. महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांनी नियुक्त केलेले विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.) यांनी कमवा व शिका योजनेचे दैनंदिन कामकाज पाहावे.

७. विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या विविध योजना महाविद्यालयात प्रभावीपणे राबविणे व त्याबाबतचे अहवाल वेळोवेळी विद्यार्थी कल्याण मंडळास पाठविणे आवश्यक आहे.

८. महाविद्यालयाने विद्यार्थी कल्याण मंडळांतर्गत वर्षभरातील किमान तीन उपक्रम राबविणे आवश्यक राहिल.

९. चालू शैक्षणिक वर्ष २०१२-२०१३ पासून विद्यार्थी कल्याण मंडळाचे उपक्रम जे महाविद्यालय व विद्यार्थी कल्याण अधिकारी प्रभावीपणे राबवतील त्यांना पुणे विद्यापीठाकडून खालीलप्रमाणे पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील.

अ) जिल्हास्तरीय : कॉलेज किंवा विद्यार्थी कल्याण अधिकारी

ब) विद्यापीठस्तरीय

सदर विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्यास विविध योजना प्रभावीपणे राबविण्याकरिता झालेल्या व्यक्तिगत खर्चाची परिपूर्ती म्हणून विद्यापीठाकडून दरवर्षी रुपये ३६००/- (रुपये तीन हजार सहाशे फक्त) अदा करण्यात येतील. सदर अधिकाऱ्यास तीन वर्षांच्या कालावधीनंतर विद्यापीठाकडून उत्कृष्ट सेवेबद्दल प्रशस्तिपत्र प्रदान करण्यात येईल.

२. रॅगिंग प्रतिबंधनात्मक उपाययोजना

राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठे व शैक्षणिक संस्थांमध्ये रॅगिंगच्या प्रकारांना प्रतिबंध करण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने महाराष्ट्र रॅगिंग प्रतिबंधक अधिनियम, १९९९ लागू केला आहे. महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना या अधिनियमांची पुरेशी माहिती किंवा त्या विषयांच्या परिणामांचे गांभीर्य नसल्यामुळे रॅगिंगच्या घटना वारंवार घडत असल्याचे निदर्शनास येत आहे. भविष्यात रॅगिंगच्या घटना घडू नयेत याकरिता व्यापक स्वरूपात जाणीवपूर्वक प्रयत्न करणे गरजेचे आहे. या पार्श्वभूमीवर राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठे व संलग्न महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांना सदर अधिनियमांची माहिती करून विद्यार्थ्यांमध्ये रॅगिंगचे प्रकार प्रतिबंधित करण्याच्या दृष्टीने विस्तृत स्वरूपात जागृती करावी. शैक्षणिक संस्थांमधून रॅगिंग प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाने नियुक्त केलेल्या डॉ. आर. के. राघवन समितीच्या खालील शिफारशींची अंमलबजावणी करण्याचे आदेश मा. सर्वोच्च न्यायालयाने नुकतेच दिले आहेत.

१) रॅगिंगसारख्या गुन्ह्याची पुनरावृत्ती होऊ नये म्हणून देण्यात येणारी शिक्षा ही कडक असावी, जेणेकरून इतरांना दहशत बसेल.

२) रॅगिंगच्या प्रत्येक घटनेमध्ये संस्थास्तरावर करण्यात आलेली कारवाई जर संबंधित विद्यार्थ्याला (Victim) किंवा त्याच्या पालकांना किंवा संस्थेच्या प्रमुखाला समाधानकारक वाटत नसेल तर कोणताही अपवाद न करता संस्थेच्या प्राधिकाऱ्यांनी स्थानिक पोलिसांकडे F.I.R. दाखल करावा. बळी पडलेल्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांना पोलिसांमध्ये परस्पर F.I.R. दाखल करावयाचा असला, तरीही संस्थेच्या प्राधिकाऱ्यांनी F.I.R. दाखल करणे आवश्यक राहिल.

३) शैक्षणिक संस्थेकडून प्रवेशासाठी छापलेल्या पुस्तिकेमध्ये (Prospects) असे स्पष्टपणे नमूद करावे की, प्रवेशासाठी येणारा विद्यार्थी यापूर्वी रॅगिंग करण्यामध्ये गुंतलेला असेल तर त्याला प्रवेश नाकारण्यात येईल किंवा प्रवेश दिल्यानंतरही असे निदर्शनास आले की, सदर विद्यार्थी रॅगिंग करण्यामध्ये गुंतलेला होता तर त्याला निष्कासित करण्यात येईल.

४) संबंधित संस्थेचे प्राधिकारी आणि कार्यकर्ते यांची रॅगिंगला प्रतिबंध करण्याची सामुदायिक जबाबदारी राहिल. शैक्षणिक संस्थेने रॅगिंगला प्रतिबंध करण्यासाठी परिणामकारक उपाययोजना केलेली आहे किंवा नाही याची शासनाला तपासणी करता येईल आणि जर यामध्ये त्यांनी योग्य ती कार्यवाही केली नसेल तर राज्य शासनाकडून अनुदान नाकारण्यासारखी कारवाई केली जाऊ शकेल.

५) शैक्षणिक संस्थांनी रॅगिंग प्रतिबंध समित्या आणि पथके तातडीने स्थापन करावीत. तातडीने अंमलबजावणी करण्यासाठी मा. सर्वोच्च न्यायालयाने निर्देशित केलेल्या उपरोक्त शिफारशींची अंमलबजावणी केली आहे की नाही हे पाहण्याचे काम सदर समित्या आणि पथकाचे राहिल. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्देशाप्रमाणे शिफारशींची अंमलबजावणी होत नसेल तर समित्यांनी ही बाब मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

६) सर्व महाविद्यालये/शिक्षण संस्थांनी प्रवेशाच्या वेळी तज्ज्ञ/व्यावसायिक समुदेशकामार्फत नव्याने प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे समुपदेशन करण्यासाठी कार्यक्रमांचे आयोजन करावे.

७) वसतिगृहात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे स्वतंत्र समुपदेशन करण्यासाठी वसतिगृह प्रमुखांनी पुढाकार घ्यावा.

८) प्रत्येक महाविद्यालय/मान्यताप्राप्त संस्थेस 'अॅन्टी रॅगिंग स्क्वॉड' नियुक्त करावे. अॅन्टी रॅगिंग कमिटीमध्ये स्थानिक नागरिक, पोलीस प्रशासन, प्रसार माध्यमे, अशासकीय स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रतिनिधींबरोबरच महाविद्यालयीन शिक्षक, पालक, शिक्षकेतर सेवक व विद्यार्थ्यांनाही प्रतिनिधित्व असावे. या समितीचे प्रमुख प्राचार्य/संचालक असावेत. अॅन्टी रॅगिंग स्क्वॉड हे पर्यवेक्षणाच्या कामात सतर्क असेल व यामध्ये बाहेरील व्यक्तींचा समावेश असणार नाही.

९) अॅन्टी रॅगिंग स्क्वॉड आपल्या कामाचा अहवाल अॅन्टी रॅगिंग कमिटीला सादर करेल. त्यावरील निर्णयाच्या कार्यवाहीचा अहवाल अॅन्टी रॅगिंग कमिटीमार्फत विद्यापीठाच्या रॅगिंग सनियंत्रक कक्षाला पाठविण्यात यावा. रॅगिंग सनियंत्रण कक्षाचे अध्यक्ष विद्यापीठाचे मा. कुलसचिव असतील.

१०) मा. सर्वोच्च न्यायालयाने सुचविलेल्या रॅगिंग प्रतिबंधात्मक उपाययोजनांबाबतच्या वरील शिफारशी व विद्यापीठ अनुदान आयोगाने यासंदर्भात प्रसिद्ध केलेल्या नियमांची अंमलबजावणी करणे, सर्व महाविद्यालये/मान्यताप्राप्त संस्था व शिक्षण संस्थांना बंधनकारक असेल. सदर नियमावलीची प्रत या विभागाद्वारे जावक क्रमांक विक्रम/२६७/०९, दिनांक ०९/०९/२००९ नुसार सर्व संलग्न महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त संस्थांना पाठविण्यात आली आहे.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाद्वारे प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या सोबतच्या तक्त्यात नमूद केलेली माहिती सर्व महाविद्यालये/मान्यताप्राप्त संस्थांनी दर सहा महिन्यांनी विद्यापीठाच्या रॅगिंग सनियंत्रण कक्षाकडे पाठविणे आवश्यक आहे.

UNIVERSITY GRANTS COMMISSION

Proforma for monitoring the directions of Hon'ble Supreme Court of India on measures against Ragging in Educational Institutions.

Sr. No.	Name of the Institution, City	
1	Action	
	Whether Anti Ragging Squads were Constituted?	Yes/ No
2	Whether Anti Ragging Committees were Constituted	Yes/ No
3	Whether prospectus mention possible actions against Ragging?	Give brief details
4	Whether names, telephone nos. of authorities to be contacted have been publicized/ made available to Freshers	--Do--
5	Whether students are allowed free access to phone (Cell & Landline) in hostel(s) for timely reporting	--Do--
6	Whether Seniors Conunseled	--Do--
7	Whether Freshers Conunseled	--Do--
8	Whether Orientation Courses for Freshers conducted	--Do--
9	Anti Ragging Squads	(a) Date of Formation (b) No. of Members (c) No. of Raids (d) Frequency of Raids (e) Surprise Raids (f) Others measures taken by the Squad (g) No. of Cases Detected (h) Action taken as follow up
10	Anti Ragging Committee	(a) Date of Formation (b) No. of Members (c) No. of Raids (d) Frequency of Raids (e) Surprise Raids (f) Others measures taken by the Squad (g) No. of Cases Detected (h) Action taken as follow up
11	Inquiry(ies) Conducted	
12	Punishment Meted out	(a) Suspension (b) Rustication (c) Expulsion
13	No. of F.I.R.(s) Lodged by Institution with Details.	

UNIVERSITY OF PUNE**CIRCULAR NO. 170 OF 2009**

It is hereby notified for information of all concerned that in view of the Judgement and Order dated 11.2.2009 of the Hon'ble Supreme Court of India in the Matter of the University of Kerala V/s the Council of Principals of College in Kerala and Others, the following measures shall be taken to prevent ragging in the Colleges/ Institutions :

1. In the prospectus of the Higher Educational Institutions, it should be mentioned that if any incident of ragging comes to the notice of the authority concerned, the accused student will be given an opportunity to explain and if his explanation is not satisfactory, the authority would expel him from the institution. The number of cases of ragging and punishment given by the educational institutions in the previous academic year should also be incorporated in the prospectus of Higher Educational Institutions.
2. Anti Ragging Committees and Squads to check ragging should be constituted and the names and telephone numbers of officials to be contacted by the students in case of ragging, should also be published.
3. Counseling sessions and orientation courses for senior and fresh students should be conducted.
4. All Institutions should do whatever they can by ensuring punishment to the students found guilty of ragging, giving wide publicity to such punishments to act as a deterrent, strict enforcement of the various measures for preventing ragging.
5. Appropriate messages regarding "Zero Tolerance" towards ragging should be incorporated in admission notices/ advertisements.
6. Audio-vedio campaign should be undertaken at the commencement of the new academic session to prevent ragging.
7. Efforts to publicize and sensitize students regarding should be made.
8. Awareness amongst students through student unions about the bad effects of ragging should be generated.
9. In appropriate cases, if the authorities are prime facie satisfied about the errant act of any student, they can, suspend the student from the institution and the hostel, if any, pending final decision and given opportunity to him to have his say. The police should be informed immediately and criminal law should be set into motion.

It is further notified that the Colleges/ Institutions shall submit report to the Director, Students' Welfare of the University, every six months, regarding implementation of the measures taken by them to prevent ragging.

Dr. M. L. Jadhav
Registrar

३. विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडे जमा करावयाचे निधी

पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेली सर्व महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त संस्थांमध्ये पदवी व पदव्युत्तर वर्गात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडून शैक्षणिक फी, ग्रंथालय फी यांबरोबरच इतर शुल्क आकारले जाते. यामध्ये विद्यार्थी कल्याण निधी, विद्यार्थी सुरक्षा विमा निधी व आपत्कालीन निधीचा समावेश आहे. पुणे विद्यापीठाच्या दि. ३० ऑक्टोबर, २००२ च्या आदेशान्वये संलग्न महाविद्यालयांनी व मान्यताप्राप्त संस्थांनी विद्यार्थ्यांकडून संकलित केलेले वरील सर्व प्रकारचे निधी विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडे विहित दराने जमा करावेत. सदर निधी संबंधित शैक्षणिक वर्षाच्या १५ ऑक्टोबरपर्यंत विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या कार्यालयात जमा करावेत.

अ.क्र.	निधी	रक्कम
१.	विद्यार्थी कल्याण निधी	रु. २०/- प्रतिविद्यार्थी
२.	विद्यार्थी सुरक्षा विमा निधी	रु. १०/- प्रतिविद्यार्थी
३.	आपत्कालीन निधी	रु. १०/- प्रतिविद्यार्थी

वरीलप्रमाणे संकलित केलेला व विद्यापीठास पाठवावयाचा निधी 'मा. कुलसचिव, पुणे विद्यापीठ, पुणे' यांच्या नावाने एकाच धनाकर्षाद्वारे मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ यांच्या कार्यालयाकडे पाठवावेत.

सदर धनाकर्ष विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडे पाठविताना तत्संबंधीची तपशिलवार माहिती पुढील पानावरील विहित नमुन्यात द्यावी.

पुणे विद्यापीठाने करार केलेल्या विमा कंपनीचे नाव व पत्ता :

UNITED INDIA INSURANCE CO. LTD.

Divisional Office No. 1 (Code 160800)

'Gera', 77, Block No. 403, 4th Floor,

Near Bishop's School, Kalyani Nagar,

Pune-Nagar Road, Behind Ramwadi Jakat Naka,

Pune-411006.

Phone : (Office) 020-26634941 / 42 / 43 Fax : 26684044

(महाविद्यालयाच्या /मान्यताप्राप्त संस्थेच्या लेटरहेडवर घेणे)

प्रति,

मा. संचालक,

विद्यार्थी कल्याण मंडळ,

पुणे विद्यापीठ, पुणे-४११ ००७.

विषय : विद्यार्थी कल्याण निधी, विद्यार्थी सुरक्षा विमा निधी व आपत्कालीन निधीबाबत.

महोदय,

शैक्षणिक वर्ष २०१ -२०१ मध्ये आमच्या महाविद्यालयात विविध वर्गात प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची वर्गनिहाय यादी सोबत जोडली आहे. विद्यार्थी कल्याण निधी, विद्यार्थी सुरक्षा विमा निधी व आपत्कालीन निधीचे शुल्क धनाकर्षाद्वारे सोबत पाठवित आहे. त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे :

अ.क्र.	वर्ग	विद्यार्थी-संख्या	निधी			एकूण रक्कम रुपये
			विद्यार्थी कल्याण निधी	विद्यार्थी सुरक्षा विमा निधी	आपत्कालीन निधी	
१	पदवी					
२	एफ. वाय.					
३	एस. वाय.					
	टी. वाय.					
	पदव्युत्तर					
१	प्रथम वर्ष					
२	द्वितीय वर्ष					
	एकूण					

वरील निर्धीच्या धनकर्षाचा तपशील खालीलप्रमाणे :

धनाकर्ष क्रमांक दिनांक : रुपये

विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या वरील तीनही निर्धीचा स्वीकार व्हावा, ही विनंती.

कळावे,

स्थळ :

दिनांक :

महाविद्यालयाचे सील

आपला

प्राचार्य सही/ शिक्का

(टीप : अधिक माहितीसाठी परिशिष्ट 'अ' चे अवलोकन करावे.)

४. विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना

पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी कल्याण मंडळामार्फत संलग्न महाविद्यालये/मान्यताप्राप्त संस्था, तसेच विद्यापीठ आवारातील विविध शैक्षणिक विभागांमध्ये उच्च शिक्षण घेत असलेल्या पदवी आणि पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना शैक्षणिक वर्ष १९९२-१९९३ पासून सुरु करण्यात आली आहे. या योजनेचा लाभ मिळण्यासाठी प्रत्येक विद्यार्थ्याने महाविद्यालयात दरवर्षी प्रवेश घेताना रु. १०/- (रूपये दहा फक्त) सुरक्षा विमा निधी भरणे आवश्यक आहे.

ज्या विद्यार्थ्याने सुरक्षा निधी महाविद्यालयाकडे जमा केलेला नसेल आणि महाविद्यालयाने सदर निधी विद्यापीठाकडे जमा केलेला नसेल अशा परिस्थितीत विद्यार्थ्याला या योजनेचा लाभ देता येणार नाही. उपरोक्त विमा योजनेअंतर्गत नुकसान भरपाईचा दावा दाखल करताना खाली नमूद केलेल्या कागदपत्रांची पूर्तता करणे आवश्यक आहे :

अ) अपघाती मृत्यू नुकसान भरपाई मिळण्यासाठी:
 (१) विम्याचा दावा दाखल करण्याबाबत संबंधित महाविद्यालयाच्या मा. प्राचार्यांचे विमा कंपनीस अग्रेसरित असलेले पत्र. (२) संबंधित विद्यार्थी मृत झाल्यास त्याच्या पालकांनी नुकसान भरपाईबाबत संबंधित महाविद्यालयाच्या मा. प्राचार्यांनी लिहिलेले पत्र.
 (३) सक्षम अधिकारी यांनी दिलेला मृत्यूचा दाखला/
 (ग्रामपंचायत, तहसीलदार, नगरपालिका, महानगरपालिका, इ.). (४) पोलीस पंचनामा अहवाल.
 (५) क्लेम फॉर्म भरून पाठविणे. (६) पोस्टमार्टेम दाखला.

ब) अपघातात जखमी झाल्यानंतर नुकसान भरपाई मिळण्यासाठी :

१. विद्यार्थ्याने नुकसान भरपाई मिळण्याबाबत प्राचार्यांना लिहिलेले पत्र.
२. मा. प्राचार्यांनी विमा कंपनीस लिहिलेले पत्र.
३. उपचार केलेल्या डॉक्टरांचे प्रमाणपत्र.
४. वैद्यकीय खर्चाच्या मूळ पावत्या (झेरॉक्स नको).
५. विमा कंपनीचा विहित नमुन्यातील क्लेम फॉर्म

भरून पाठविणे.

६. उपचार करणाऱ्या डॉक्टरांनी निर्दिष्ट केलेल्या (लिहून दिलेल्या) औषधांची यादी.

७. उपचार करणाऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्याने दिलेले फिटनेस सर्टिफिकेट.

सुरक्षा विमा योजनेचा लाभ विमा कंपनीच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून देण्यात येतो. याकरिता विद्यापीठ अधिकार मंडळाकडून विमा कंपनीशी करार केला जातो. अशा कराराचे नियम व अटी विद्यापीठ अधिकार मंडळाकडून निश्चित केल्या जातात. या कराराचा कालावधी विद्यापीठ अधिकार मंडळ निश्चित करते व तदनंतर त्यांचे नूतनीकरण करण्यात येते. या संदर्भात निवड केलेल्या विमा कंपनीच्या पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्ह्यांमध्ये असलेल्या शाखांमध्ये संबंधित विमा कंपनीद्वारे कळविण्यात येते.

सुरक्षा विमा योजनेअंतर्गत दावा दाखल करताना, महाविद्यालयाने वर नमूद केलेल्या कागदपत्रांसह विमा कंपनीच्या जिल्ह्यातील कार्यालयाकडे संपर्क साधून मूळ प्रस्ताव दाखल करावा. सदर प्रस्तावाची एक प्रत मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-४११००७ यांना पाठवावी.

विद्यापीठ अधिकार मंडळाने सुरक्षा विमा योजनेअंतर्गत करार केलेल्या विमा कंपनीचा तपशील महाविद्यालयांना स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे कळविण्यात येईल. विमा कंपनीकडे सादर करावयाच्या प्रस्तावासोबत वर नमूद केलेले मूळ (Original) कागदपत्रे पाठविणे आवश्यक आहे. नुकसान भरपाईचा धनादेश विमा कंपनीकडून महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांमार्फतच विद्यार्थी अथवा पालकांना मिळेल, याची कृपया नोंद घ्यावी.

विमा कंपनीकडून मिळू शकणाऱ्या संरक्षणाची तपशीलवार माहिती सोबतच्या तक्त्यात दिली आहे. विमा कंपनी कडून जेवढ्या रकमेचा दावा मंजूर होईल तेवढीच रक्कम विद्यापीठाकडून संबंधित विद्यार्थी किंवा पालक यांना प्राचार्यांमार्फत अदा करण्यात येईल.

ANNEXURE STUDENTS' SAFETY INSURANCE SCHEME

Cause	Compensation
1. Death by an accident	Rs. 50,000/-
2. Loss of vision - both eyes or any two parts of the body or one eye and one part of the body	Rs. 25,000/-
3. Loss of vision - one eye and one part of the body	Rs. 12,500/-
4. Medical expenses incurred, arising out of accident	Rs. 5,000/-
5. In case of permanent partial disablement, the compensation shall be given to the maximum of Rs. 25,000/- in the manner indicated below :	

Cause	Percentage
1. Loss of Toes - all	20%
Great - Both Phalanges	5%
Great - One Phalanx	2%
Other than great, if more than one too each	1%
2. Loss of hearing - both ears	50%
3. One ear	15%
4. Loss of 4 Fingers and Thumb of One Hand	40%
5. Loss of Thumb - Both Phalanges	25%
One Phalanx	10%

6.	Loss of Index Finger	10%
	Three Phalanges	8%
	Two Phalanges	4%
7.	Loss of Middle Finger	
	Three Phalanges	6%
	Two Phalanges	4%
	One Phalanx	2%
8.	Loss of Ring Finger	
	Three Phalanges	5%
	Two Phalanges	4%
	One Phalanx	2%
9.	Loss of Little Finger	
	Three Phalanges	4%
	Two Phalanges	3%
	One Phalanx	2%
10.	Loss of Metacarpals	
	First or Second (Additional)	3%
	Third, Fourth or Fifth (Additional)	2%
11.	Any other permanent partial disablement (Percentage as assessed by the Doctor)	

५. आपत्कालीन साहाय्य

पुणे विद्यापीठाला संलग्न असलेली महाविद्यालये/मान्यताप्राप्त संस्था आणि विद्यापीठ पदव्युत्तर विभाग यांमध्ये शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी आपत्कालीन साहाय्य ही योजना विद्यापीठामार्फत राबविली जाते.

पुणे विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्र येणाऱ्या पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्ह्यांतील सर्व संलग्न महाविद्यालये/मान्यताप्राप्त संस्था तसेच विद्यापीठ पदव्युत्तर विभागांद्वारे उच्चशिक्षण घेत असलेले हे सर्व विद्यार्थी १८ ते २५ वयोगटातील असून अध्ययनाच्या निमित्ताने ते दररोज महाविद्यालयात/संस्थेत येत-जात असतात. ग्रामीण भागांतील बहुतांश विद्यार्थी हे पायी अथवा बसने किंवा दुचाकीवरून प्रवास करतात. अशा प्रवासामध्ये विद्यार्थ्यांस/विद्यार्थिनींस अपघात झाल्यास किंवा इजा झाल्यास तातडीने आर्थिक साहाय्य करता यावे, यासाठी या योजनेचा लाभ होतो. या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी अपघातग्रस्त विद्यार्थ्यांने अथवा त्याच्या पालकाने संबंधित महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांमार्फत/विभागप्रमुखांमार्फत मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ यांच्याकडे अर्ज करून अपघाताचा संपूर्ण तपशील विशद करावा. त्यानंतर अपघातग्रस्त विद्यार्थी/विद्यार्थिनीस तातडीची

किती मदत देणे आवश्यक आहे, याबाबतची स्पष्ट शिफारस करावी. पुणे विद्यापीठ आरोग्य केंद्राच्या शिफारशीनुसार सदरच्या प्रस्तावास विद्यापीठ अधिकार मंडळाची मान्यता घेऊन मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ हे महाविद्यालयाचे प्राचार्य/मान्यताप्राप्त संस्थेचे संचालक/विभागप्रमुख यांना मदतीबाबतचा निर्णय कळवतील व मान्य असलेल्या रकमेचा धनादेश प्रदान करतील.

या योजनेची परिणामकारक अंमलबजावणीकरिता व अधिकाधिक विद्यार्थ्यांना या योजनेचा लाभ घेता यावा याकरिता सर्व संलग्न महाविद्यालयांचे प्राचार्य/मान्यताप्राप्त संस्थेचे संचालक/विभागप्रमुख यांनी प्रत्येक शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीला सूचनाफलकावर याबाबतची सूचना प्रसिद्ध करून विद्यार्थ्यांच्या निदर्शनास आणावी.

सदर योजनेचा लाभ महाविद्यालयांतील/मान्यताप्राप्त संस्थांतील/पदव्युत्तर विभागांतील पूर्णवेळ व नियमित विद्यार्थ्यांनाच घेता येईल. विमा कंपनीकडून अथवा अन्य व्यवस्थापनाकडून याकरिता अर्थसाहाय्य मिळाले असल्यास या योजनेचा लाभ घेता येणार नाही.

६. कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना

१) प्रस्तावना :

महाविद्यालयीन आणि विद्यापीठीय शिक्षणाच्या कक्षेत उच्चशिक्षणाचा अंतर्भाव असल्याने विद्यार्थ्यांला अध्ययन, अध्यापन व संशोधन एवढ्यापुरते मर्यादित न ठेवता, त्याला संस्कृतीने वाढवावे, हा शिक्षणाचा मूळ दृष्टिकोन आहे. आजच्या उच्चशिक्षण पद्धतीत शिक्षण उच्च आहे, पण विद्यार्थीदेखील उच्च कोटीचा बनावा, त्याला सामाजिक जाणीव असावी, त्याने राष्ट्रीय एकात्मतेचा ध्यास घ्यावा तसेच व्यक्तिमत्त्व विकसित करण्यासाठी प्रयत्नशील राहावे.

विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास केवळ पुस्तकी वा बौद्धिक शिक्षणाने होऊ शकणार नाही. शरीर, मन, बुद्धी आणि आत्मा या सर्वांच्या संतुलनातून व्यक्तित्व विकसित होत असते. या सर्व बाबींचा साकल्याने विचार करूनच पुणे विद्यापीठाने उच्चशिक्षण घेत असताना, विद्यार्थ्यांवर श्रम-संस्कारांचाही वर्षाव व्हावा, त्यांनी हा ठेवा चिरंतन जपावा, या उदात्त हेतूने कमवा व शिका योजना सुरू करून : 'ज्ञान बनो कर्मशील, कर्म ज्ञानवान' या विद्यापीठ गीतातील मंगेश पाडगांवकरांच्या ओळीला प्रत्यक्षात अर्थ प्राप्त करून दिला आहे.

२) योजनेची उद्दिष्टे :

- आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल, गरजू आणि होतकरू विद्यार्थ्यांना उच्चशिक्षण संपादन करण्यासाठी आर्थिक साहाय्य करणे.
- मानवी श्रमाची प्रतिष्ठा जोपासणे.
- ज्ञानसेवक (Knowledge Servant) बनविणे.
- स्वयंरोजगाराबाबत विद्यार्थ्यांना प्रेरणा देणे.
- विद्यार्थ्यांमध्ये श्रमसंस्कृतीची (Work Culture) जाणीव निर्माण करणे.

३) योजनेकरिता पात्रता :

सदरची योजना पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेली महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त संस्था व विद्यापीठाच्या विविध विभागांमधून उच्चशिक्षण संपादन करणाऱ्या पदवी अथवा पदव्युत्तर वर्गात शिक्षण घेणाऱ्या नियमित (Regular) विद्यार्थी / विद्यार्थिनींसाठी लागू राहिल. या योजनेची अंमलबजावणी संबंधित संलग्न महाविद्यालयांमार्फत / मान्यताप्राप्त संस्थांमार्फत करण्यात येईल. तथापि,

महाविद्यालयास/ मान्यताप्राप्त संस्थेस कमवा व शिका योजना कार्यान्वित करण्यासाठी विद्यापीठाची मान्यता घेणे दरवर्षी अनिवार्य असेल. मागील वर्षी ज्या महाविद्यालयांनी योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वांचा योग्य वापर करून, योजना प्रभावीपणे राबविली असेल, अशा महाविद्यालयांना प्राधान्य देण्यात येईल.

४) योजनेसाठी अनुदान :

संलग्न महाविद्यालय/ मान्यताप्राप्त संस्थांच्या पातळीवर कमवा व शिका योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी, ज्या महाविद्यालयांनी /मान्यताप्राप्त संस्थांनी सदर योजनेची मान्यता धारण केली आहे, त्यांनी विद्यापीठाकडे वर्षअखेरीस हिशेब सादर केल्यानंतर त्यांना नियमानुसार अर्थसाहाय्य अदा करण्यात येईल. यासंबंधीचे नियम व अटी खालीलप्रमाणे असतील :

- कमवा व शिका योजनेवर संबंधित आर्थिक वर्षात जो प्रत्यक्ष खर्च महाविद्यालयाने / मान्यताप्राप्त संस्थेने केला आहे, त्याच्या ७५% रकम महाविद्यालयास विद्यापीठाकडून देण्यात येईल.
- आदिवासी भागातील महाविद्यालयांसाठी विद्यापीठ आणि महाविद्यालयांनी द्यावयाच्या अनुदानाच्या रकमेची टक्केवारी १० : १० तर इतर सर्व महाविद्यालयांकरिता ७५ : २५ अशी राहिल. आदिवासी भागातील महाविद्यालयाने जर अग्रीम रकम मागितली असेल तर, त्यांच्या प्रस्तावांचा अभ्यास करून योग्य ती अग्रीम रकम देण्यात येईल.
- अनु. जाती, जमाती व अल्पसंख्यांक आणि निराधार यांच्या साठीची तरतूद पूर्वीप्रमाणेच राहिल.

ड) आदिवासी भागातील महाविद्यालयांव्यतिरिक्त इतर महाविद्यालयांना अनुदान देताना महाविद्यालयाच्या एकूण विद्यार्थी-संख्येच्या प्रमाणात खालीलप्रमाणे अनुदान देण्यात येईल :

अ.क्र.	महाविद्यालयातील विद्यार्थी-संख्या	अनुदानाची कमाल मर्यादा रु.
१.	१ ते ०५००	३३,०००/-
२.	५०१ ते १०००	५५,०००/-

३.	१००१ ते २०००	१,१०,०००/-
४.	२००१ ते ३०००	१,६५,०००/-
५.	३००१ ते ४०००	२,२०,०००/-
६.	४००१ ते ५०००	२,७५,०००/-
७.	५००१ च्या पुढे	३,३०,०००/-

ड) मागेल त्याला काम योजनेसाठी विद्यापीठातील तसेच सर्व संलग्न महाविद्यालयांतील अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती/अल्पसंख्यांक/निराधार विद्यार्थी/विद्यार्थिनींसाठी विद्यापीठामार्फत १००% अनुदान देण्यात येईल. योजनेच्या अर्थसाहाय्याबाबत विद्यापीठ अधिकार मंडळाने सुचविलेले बदल वेळोवेळी कळविण्यात येतील व त्याप्रमाणे लागू होतील.

ई) महाविद्यालयाने/ मान्यताप्राप्त संस्थेने सदर योजने-अंतर्गत विद्यार्थ्यांनी केलेल्या कामाचा तपशिलवार अहवाल विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळास सादर करावा.

५) अर्ज करण्याची पद्धत :

सदर योजना महाविद्यालयात/ मान्यताप्राप्त संस्थेत राबविण्यास मान्यता देण्याबाबतचे अधिकार मा. संचालक, विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळ यांना राहतील. मान्यता प्राप्त करण्यासाठी सोबतच्या विहित नमुन्यात विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडे प्रस्ताव सादर करणे आवश्यक आहे. सदरचा प्रस्ताव मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांच्याकडे दि. २१ ऑगस्ट नंतर प्राप्त होणाऱ्या प्रस्तावांचा सदर योजना राबविण्यासाठी विचार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

पुणे, अहमदनगर व नाशिक या तीनही जिल्ह्यांतील संलग्न महाविद्यालयांकडून/ मान्यताप्राप्त संस्थांकडून आलेल्या प्रस्तावांची छाननी करून नियमानुसार विचार करून सदर योजनेसाठी महाविद्यालयाची निवड केली जाईल. तदनंतर महाविद्यालयाला मान्यतेचे पत्र पाठविण्यात येईल. मान्यताप्राप्त केलेल्या महाविद्यालयांना/संस्थांना ही योजना राबविता येईल. यातील विलंब टाळण्यासाठी प्रस्ताव वेळेत दाखल करावेत.

६) योजनेची अंमलबजावणी :

अ) विद्यार्थ्यांची निवड :

कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजनेच्या प्रवेशासंदर्भातील विस्तृत सूचना महाविद्यालयाच्या सूचना-

फलकावर लावून विद्यार्थ्यांना विहित नमुन्यात अर्ज (सोबत जोडला आहे) सादर करण्यासाठी आवाहन करावे. प्राप्त झालेल्या सर्व अर्जांची तदनंतर छाननी करण्यात येईल.

महाविद्यालयातील सल्लागार समितीमार्फत विद्यार्थ्यांची निवड होईल व समितीचा निर्णय अंतिम राहिल. सदर समितीने निवडलेल्या विद्यार्थ्यांच्या यादीची एक प्रत मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांना दि. २१ ऑगस्टपर्यंत पाठवावी.

ब) 'कमवा व शिका' योजनेअंतर्गत करावयाची कामे

सर्वसाधारणपणे 'कमवा व शिका' योजनेत सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांनी खालील कामे करावीत, परंतु स्थानिक परिस्थितीनुसार सल्लागार समितीच्या मान्यतेने इतर कामांचा समावेश करता येईल :

१) कार्यालयीन कामे : प्रशासकीय विभाग, महाविद्यालय ग्रंथालय, वित्त विभाग, प्रयोगशाळा सहायक, इत्यादी.

२) तांत्रिक कामे : टंकलेखन (मराठी, इंग्रजी), संगणकावरील कामे, सायकलोस्टाइल मशीन चालविणे, झेरॉक्स मशीन, टेलिफोन बूथ चालविणे, इत्यादी.

३) फील्ड वर्क : महाविद्यालयात असलेल्या बागेची निगा राखणे, परिसरातील झाडांची निगा, खेळांची मैदाने तयार करणे व त्यांची निगा राखणे, महाविद्यालय परिसराची स्वच्छता करणे, नर्सरी युनिट तयार करणे, गांडूळ खत प्रकल्प राबविणे, लोकसहभाग वाढविण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी ग्रामस्थांशी चर्चा करणे.

क) कामाचे तास :

'कमवा व शिका' योजनेत काम करणाऱ्या विद्यार्थ्यांस खालीलप्रमाणे काम देता येईल :

१) कार्यालयीन कामे : विद्यार्थ्यांला प्रत्येक दिवशी जास्तीतजास्त चार तास कार्यालयीन काम देता येईल. ज्या दिवशी कार्यालयास सुट्टी असेल, त्या दिवशी कार्यालयीन काम बंद असेल व हजेरी-पत्रकावर विद्यार्थ्यांच्या गैरहजेरीची नोंद असेल.

२) फील्ड वर्क : विद्यार्थ्यांला प्रत्येक दिवसाला जास्तीत जास्त तीन तास फील्ड वर्क करता येईल. कार्यालयाला सुट्टी असेल त्या दिवशीही फील्ड वर्क करता येईल.

ड) 'कमवा व शिका' योजनेच्या कामाचा दर : 'कमवा व शिका' योजनेत काम करणाऱ्या विद्यार्थ्यांस त्यांनी केलेल्या कामाचा मोबदला म्हणून कामाच्या प्रत्येक तासाला रु. २०/- प्रमाणे मानधन देण्यात यावे. यामध्ये कोणताही बदल परस्पर करू नये. सदरच्या दरामध्ये विद्यापीठ अधिकार मंडळाने सुधारणा केल्यास संलग्न महाविद्यालयांना /मान्यताप्राप्त संस्थांना स्वतंत्ररीत्या कळविण्यात येईल.

ई) हजेरी-पत्रक :

‘कमवा व शिका’ योजनेमध्ये निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांच्या यादीनुसार विद्यार्थ्यांचे मासिक हजेरी-पत्रक तयार करावे. सदर हजेरी-पत्रक, सोबत दिलेल्या विहित नमुन्याप्रमाणेच असणे आवश्यक आहे. हजेरी-पत्रकामध्ये उपस्थितीबाबत प्रत्येक दिवशी विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी असणे आवश्यक आहे. गैरहजर असलेल्या दिवशी 'x' असावी. उपस्थितीबाबत प्रत्येक दिवशी विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी असणे अनिवार्य आहे. हजेरी-पत्रकावर कोठेही उपस्थिती अथवा अनुपस्थितीबाबत अनुक्रमे P किंवा A नमूद केलेले नसावे. हजेरी-पत्रकाच्या खाली विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.) व प्राचार्यांची सही आवश्यक आहे. हजेरी-पत्रकावर प्रत्येक विद्यार्थ्यांचे कामाचे एकूण तास आणि त्याप्रमाणे एकूण मोबदला यांबाबतचा स्पष्ट उल्लेख करावा. हजेरी-पत्रकाचा नमुना सोबत जोडला आहे. त्यात दर्शविल्याप्रमाणेच हजेरी-पत्रक वापरात आणावे.

फ) मानधन देण्याची पद्धत :

- १) मासिक हजेरी-पत्रकानुसार विद्यार्थ्यांनी केलेल्या कामाचे तास विचारात घेऊन रु. २०/- प्रतितास याप्रमाणे मानधन देण्यात यावे.
- २) कामाचे मानधन दरमहा अदा करून, मानधन मिळाल्याबाबत हजेरी-पत्रकावर विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी घ्यावी.
- ३) विद्यार्थ्यांच्या कामाचे मानधन धनादेशाद्वारे अदा करण्यात यावे. विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यावर दरमहा जमा करावेत.
- ४) विद्यार्थ्यांला धनादेश दिल्यानंतर सदरचा धनादेश क्रमांक हजेरी-पत्रकात विद्यार्थ्यांच्या नावासमोर नमूद करावा.

कमवा व शिका योजना राबविणाऱ्या महाविद्यालयाने योजनेकरिता स्वतंत्र बँक खाते उघडणे आवश्यक आहे व ते खाते प्राचार्य व विद्यार्थी कल्याण अधिकारी यांच्या संयुक्त सहीने चालविण्यात यावे. योजनेच्या नियमावलीमध्ये आवश्यकतेनुसार

बदल झाल्यास संबंधित महाविद्यालयाला/ मान्यताप्राप्त संस्थेला कळविण्यात येईल. सदर नियमावलीत आवश्यकतेनुसार योग्य ते बदल करण्याचे अधिकार मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ यांना असतील.

७) वार्षिक हिशेब सादर करण्याची पद्धत :

- १) प्रत्येक शैक्षणिक वर्षाच्या फेब्रुवारीअखेरपर्यंत कमवा व शिका योजना महाविद्यालयामध्ये राबवावी.
- २) योजनेचे सर्व हिशेब कोणत्याही परिस्थितीत शैक्षणिक वर्षाच्या दि. १० मार्चपर्यंत पूर्ण करण्यात यावेत. सदर कालमर्यादेची कृपया नोंद घ्यावी.
- ३) योजनेची वार्षिक हिशेबतपासणी केंद्रीय पद्धतीने विभागनिहाय करण्यात येईल. केंद्रीय हिशेबतपासणीचा कार्यक्रम महाविद्यालयाला स्वतंत्ररीत्या पाठविण्यात येईल. पुणे शहर, पुणे ग्रामीण, अहमदनगर व नाशिक या चार विभागांसाठी स्वतंत्ररीत्या शिबिरे आयोजित करण्यात येतील. केंद्रीय हिशेबतपासणीच्या वेळी हिशेब सादर करताना खालील कागदपत्रांची पूर्तता करणे आवश्यक आहे :
 - अ) कमवा व शिका योजनेच्या चालू शैक्षणिक वर्षातील मान्यता पत्राची प्रत.
 - ब) योजनेतील कामाचा तपशिलवार वार्षिक अहवाल.
 - क) योजनेसाठी निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांची यादी व त्यावर प्राचार्यांची स्वाक्षरी.
 - ड) योजनेतील विद्यार्थ्यांचे मासिक हजेरी-पत्रक.
 - ई) विद्यार्थ्यांच्या हजेरी-पत्रकानुसार विद्यार्थ्यांना देयके अदा केल्याबाबतचे धनादेश क्रमांक, महाविद्यालयाचे बँक पासबुक जोडावे.
 - फ) योजनेच्या खर्चाचे हिशेब विद्यापीठ नियुक्त सनदी लेखापालाकडून मार्चअखेर होणाऱ्या केंद्रीय लेखापरीक्षण कार्यक्रमात/शिबिरात केले जाईल. खर्चाचे विनियोग प्रमाणपत्र व विवरणपत्र या हिशेबासोबत सादर करावेत. सदर खर्च विनियोग प्रमाणपत्र व विवरणपत्रावर सनदी लेखापाल, विद्यार्थी कल्याण अधिकारी व प्राचार्य यांची स्वाक्षरी व शिक्का आवश्यक आहे.

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ

कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना : प्रवेश-अर्ज

अ.क्र.

 विद्यार्थ्यांचा/
 विद्यार्थिनीचा
 अद्ययावत फोटो

प्रति,

मा. प्राचार्य / मा. संचालक,

विषय : कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजनेत प्रवेश मिळण्याबाबत.....

महोदय,

मी, आपल्या महाविद्यालयात/ संस्थेत शैक्षणिक वर्ष २०१ -२०१ मध्ये या वर्गात प्रवेश घेतला असून, पुणे विद्यापीठाच्या गरीब व गरजू विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या कमवा व शिका योजनेत प्रवेश घेऊ इच्छितो. माझी व्यक्तिगत माहिती खालीलप्रमाणे आहे :

१. विद्यार्थ्यांचे संपूर्ण नाव : ----
 (आडनाव प्रथम)
२. जन्मदिनांक व पूर्ण वय : ----
३. धर्म व जात संवर्ग : ----(सोबत जात प्रमाणपत्राची छायांकित प्रत जोडावी)
४. मागील वर्षी ज्या विद्यालयात/महाविद्यालयात शिकत होता/होती त्या -
 अ) महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता : ----
 ब) वर्ग : ----
 क) मिळालेले गुण (%) : ----
 ड) निकाल : उत्तीर्ण / सवलतीने उत्तीर्ण / अनुत्तीर्ण
 ई) मागील वर्षी कमवा व शिका योजनेत काम केले आहे काय? होय/नाही
 फ) मागील वर्षाचे कुटुंबाचे एकूण उत्पन्न रु. ----
५. पालकांची माहिती :
 अ) वडिलांचे /पालकांचे नाव व पत्ता : ----
 ब) व्यवसाय : ----
 क) कुटुंबातील व्यक्तींची संख्या :-----
६. शासकीय / अशासकीय संस्थांच्या माध्यमातून शिष्यवृत्ती, विद्यावेतन, शुल्क सवलत अथवा अन्य आर्थिक मदत मागील वर्षी मिळाली होती काय ? होय / नाही
 अ) मिळाली असल्यास किती रक्कम मिळाली? रुपये -----
 ब) या वर्षी अशा प्रकारची आर्थिक मदत मंजूर झाली आहे काय ? होय/नाही
 क) वर नमूद केल्याप्रमाणे शिष्यवृत्ती, विद्यावेतन इ. शुल्क सवलतीसाठी अर्ज केला आहे काय? होय/नाही
 या योजनेतील सर्व नियमांचे मी पालन करीन. माझ्याकडून सदर योजनेच्या नियमांचे उल्लंघन झाल्यास मला कमवा व शिका योजनेतून काढून टाकण्यास माझी हरकत नाही.

ठिकाण :

दिनांक :

(विद्यार्थ्यांची सही)

माझ्या मुलाने/मुलीने/पाल्याने या अर्जांमध्ये नमूद केलेली माहिती सत्य असून, तो/ती कमवा व शिका योजनेच्या सर्व नियमांचे पालन करील. त्याला/तिला या योजनेत प्रवेश घेण्यास माझी पूर्णपणे संमती आहे.

ठिकाण :

दिनांक :

(वडील/आई/पालकांची सही)

नाव :

विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याची शिफारस

श्री./श्रीमती यांनी सन २०१ - २०१ मध्ये महाविद्यालयात या वर्गात प्रवेश घेतला आहे. या विद्यार्थ्याची सर्व संबंधित कागदपत्रे मी तपासली असून, या विद्यार्थ्यास/विद्यार्थिनीस कमवा व शिका योजनेत प्रवेश देण्यात यावा / देऊ नये, अशी शिफारस विद्यार्थी कल्याण सल्लागार समितीने केली आहे.

दिनांक :

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी

कार्यालयीन शोरा

श्री./श्रीमती ----- यांना कमवा व शिका योजनेत चालू शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश देण्यात आला आहे/नाही.

दिनांक :

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी

मा. प्राचार्य/ मा. संचालक

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ
महाविद्यालयीन स्तरावरील कर्मवीर भाऊराव पाटील
कमवा व शिका योजना, २०१ - २०१ साठी (प्रस्ताव)

१. महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता : -----

२. महाविद्यालय स्थापनेचे वर्ष :-----
 अनुदानित / विनाअनुदानित :-----
३. प्राचार्य नाव व :-----
 संपर्क क्र. (मोबाईल) :-----
४. विद्यार्थी कल्याण अधिकारी नाव :-----
 संपर्क क्र. (मोबाईल) :-----
५. विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्यास मान्यता घेतलेली आहे का? : होय नाही
६. घेतलेली असल्यास कालावधी नमूद करावा : शै. वर्ष ते शै. वर्ष
- (मान्यता पत्राची छायांकित प्रत जोडावी)

७. महाविद्यालयातील विद्यार्थी-संख्या :

पदवी			पदव्युत्तर		
मुले	मुली	एकूण	मुले	मुली	एकूण

८. महाविद्यालयातील प्राध्यापक सेवकांची संख्या : -----
९. महाविद्यालयातील शिक्षकेतर सेवकांची संख्या : -----
१०. महाविद्यालयाचा परिसर: क्षेत्रफळ : ----- इमारतींची संख्या : -----
 प्रयोगशाळा : ----- उद्यानाचे क्षेत्रफळ : ----- कार्यशाळा : -----
- सल्लागार समिती सदस्यांची नावे :

१. प्राचार्य : पदसिद्ध अध्यक्ष : -----
२. संस्थाचालक प्रतिनिधी : सदस्य : -----
३. प्राध्यापिका प्रतिनिधी : सदस्य : -----
४. विद्यार्थिनी प्रतिनिधी : सदस्य : -----
५. महाविद्यालयीन शिक्षकेतर सेवक : सदस्य : -----
६. स्थानिक समाजसेवक : सदस्य : -----
७. विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.) : सचिव : -----

११. सन २०१२-२०१३ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयातर्फे कोणते उपक्रम सदर योजनेअंतर्गत राबविता येतील, या संबंधीच्या कार्यक्रमाचा आराखडा : -----

(टीप - विद्यार्थी कल्याण अधिकारी यांची मान्यता घेतलेली नसल्यास मा. प्रचार्यानी/मा. संचालकांनी याबाबत स्वतंत्रपणे पत्र पाठवून ३ वर्षाकरिता मान्यता घेणे आवश्यक आहे.)

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.)
 स्वाक्षरी व मोहोर

महाविद्यालयाची
 मोहोर

प्राचार्य
 स्वाक्षरी व मोहोर

७. विशेष मार्गदर्शन योजना

१) प्रस्तावना :

शिक्षणपद्धतीमध्ये सर्वसाधारण शैक्षणिक अभ्यासक्रमाचे अविभाज्य अंग असले तरी, खास अभ्यासाचे क्षेत्र म्हणून काही विषय निवडावे लागतात. अशा विषयांच्या सखोल अध्ययनासाठी काही प्रमाणात सरावाची आवश्यकता असते. जे विद्यार्थी, विषय कठीण वाटतो म्हणून त्या विषयांच्या अभ्यासात मागे राहतात, अशा विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाच्या सांगोपांग विकासाकरिता, शिक्षणपद्धतीला आधारभूत असलेल्या विशेष मार्गदर्शनाची गरज असते. अशा विद्यार्थ्यांना साहाय्यभूत ठरू शकेल, अशी विशेष मार्गदर्शन योजना विद्यापीठाने सुरू करून, त्यांच्या ज्ञानार्जनात नवचैतन्य विकसित करण्याचा प्रयत्न केला आहे.

२) उद्दिष्टे :

- ज्ञानार्जनात नवचैतन्य निर्माण करणे.
- अभ्यासाबद्दल आवड निर्माण करणे.
- विद्यार्थ्यांचा बौद्धिक स्तर वृद्धिंगत होण्यासाठी, त्यांना प्रेरित करणे.
- विषयातील जाण व आत्मविश्वास वाढविणे.
- त्या त्या विषयातील व्यवसाय संधीची जाणीव निर्माण करणे.
- विद्यार्थ्यांमधील न्यूनगंड दूर करणे.
- अभ्यासक्रमातील अडचणी सोडविणे.

३) योजनेसाठी पात्रता :

सदर योजना पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या महाविद्यालयांमधून व मान्यताप्राप्त संस्थांमधून उच्चशिक्षण संपादन करणाऱ्या प्रथम वर्षाच्या (एफ.वाय.) नियमित (रेग्युलर) विद्यार्थी/विद्यार्थिनीकरिता आहे. या योजनेमध्ये महाविद्यालयातील/मान्यताप्राप्त संस्थेतील मागासवर्गीय तसेच आर्थिकदृष्ट्या मागास विद्यार्थ्यांना प्रवेश देता येतो. याकरिता विद्यार्थ्यांकडून कोणत्याही प्रकारचे शुल्क आकारता येणार नाही.

४) योजनेसाठी अनुदान :

या योजनेअंतर्गत कार्यरत असलेल्या महाविद्यालयांना/मान्यताप्राप्त संस्थांना विद्यापीठाकडून हिशेबाच्या प्रतिपूर्तीनंतर जास्तीतजास्त रु. ६०००/- एकत्रित अर्थसाहाय्य करण्यात येईल. विशेष मार्गदर्शनासाठी व्याख्यान देणाऱ्या प्राध्यापकास रु. २००/- प्रति घड्याळी तास वरीलप्रमाणे अनुदानातून देण्यात येतील. या योजनेअंतर्गत स्थानिक पातळीवर उपलब्ध असलेल्या तज्ज्ञांना व्याख्यानांसाठी प्राधान्याने निमंत्रित करावे. या रकमेतून व्याख्यात्यांचा प्रवासखर्च अथवा दैनिक भत्ता देय असणार नाही.

५) अर्ज करण्याची पद्धत :

विशेष मार्गदर्शन योजनेकरिता सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यातील अर्ज संबंधित महाविद्यालयाने/ मान्यताप्राप्त संस्थेने दि. २१ ऑगस्टपूर्वी मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांच्याकडे दरवर्षी सादर करणे आवश्यक आहे. २१ ऑगस्ट नंतर प्राप्त होणाऱ्या अर्जांचा सदर योजनेसाठी त्या शैक्षणिक वर्षासाठी विचार करता येणार नाही.

६) योजनेसाठी मान्यता :

विशेष मार्गदर्शन योजनेअंतर्गत महाविद्यालयांकडून/मान्यताप्राप्त संस्थांकडून आलेल्या प्रस्तावांची छाननी करण्यात येईल. तदनंतर महाविद्यालयाला / मान्यताप्राप्त संस्थेला मान्यतेचे पत्र पाठविण्यात येईल. ज्या महाविद्यालयाचे प्रस्ताव २१ ऑगस्ट नंतर प्राप्त होतील त्यांना या योजनेसाठी मान्यता दिली जाणार नाही.

७) योजनेसाठी कार्यवाही :

सदर योजनेसाठी विद्यापीठाकडून मान्यता प्राप्त केलेल्या महाविद्यालयांना/मान्यताप्राप्त संस्थांना ही योजना कार्यान्वित करता येईल. या योजनेमध्ये प्रथम वर्ष (एफ.वाय.) वर्गात शिक्षण घेणाऱ्या मागासवर्गीय व आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल

विद्यार्थी / विद्यार्थिनींची यादी तयार करावी. सदर यादीची एक प्रत संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे यांना पाठवावी. तसेच तज्ज्ञ व्यक्तींचीही यादी तयार करावी. जास्तीतजास्त विद्यार्थ्यांना या योजनेचा लाभ घेता यावा यासाठी महाविद्यालयात/ मान्यताप्राप्त संस्थेच्या सूचना-फलकावर संबंधित सूचना लावण्यात यावी.

या योजनेअंतर्गत इंग्रजी, गणित, अर्थशास्त्र, अकाउंटन्सी, तसेच विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या महाविद्यालयीन सल्लागार समितीला योग्य वाटतील त्या विषयाचे खास वर्ग घेता येतील. अभ्यासक्रमाशी संबंधित त्या विषयातील महत्त्वाच्या संकल्पना विद्यार्थ्यांना स्पष्ट करून देण्यासाठी या विद्यार्थ्यांचे खास वर्ग घेण्यात यावेत.

सदर योजनेच्या अंमलबजावणीकरिता मार्गदर्शन वर्गाचे स्वतंत्र वेळापत्रक तयार करण्यात यावे. महाविद्यालयाच्या नियमित वेळेव्यतिरिक्त या वर्गाचे आयोजन करावे. या योजनेसाठी तयार केलेल्या वेळापत्रकानुसार या योजनेसाठी तज्ज्ञ व्यक्तींचे हजेरी-पत्रक ठेवण्यात यावे. सदर हजेरी-पत्रकात व्याख्यान झाल्यानंतर संबंधित व्यक्तीची स्वाक्षरी घेण्यात यावी व मानधन अदा के ल्यानंतर मूळ देयकावर त्यांची स्वाक्षरी घ्यावी.

८) वार्षिक हिशेब सादर करण्याची पद्धत :

अ) प्रत्येक शैक्षणिक वर्षाच्या फेब्रुवारीअखेरपर्यंत योजना महाविद्यालयामध्ये राबवावी.

ब) योजनेचे सर्व हिशेब कोणत्याही परिस्थितीत शैक्षणिक वर्षाच्या दि. १० मार्चपर्यंत पूर्ण करण्यात यावेत.

क) योजनेची वार्षिक हिशेबतपासणी केंद्रीय पद्धतीने विभागनिहाय करण्यात येईल. केंद्रीय हिशेबतपासणीचा कार्यक्रम महाविद्यालयाला स्वतंत्ररीत्या पाठविण्यात येईल. केंद्रीय हिशेबतपासणी चार विभागांत पूर्ण करण्यात येईल. पुणे शहर, पुणे ग्रामीण, अहमदनगर व नाशिक या चार विभागांसाठी स्वतंत्ररीत्या शिबिरे आयोजित करण्यात येतील.

केंद्रीय हिशेबतपासणीच्या वेळी हिशेब सादर करताना खालील कागदपत्रांची पूर्तता करणे आवश्यक आहे :

१. सदर योजनेचा वार्षिक अहवाल व योजनेत सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांची वर्गनिहाय यादी प्राचार्य व विद्यार्थी कल्याण अधिकारी यांच्या सही व शिक्क्यासह सादर करावी.

२. मानधनाची मूळ देयके (झेरॉक्स नको) पाठविताना त्या देयकात प्रत्येक प्राध्यापकांच्या प्रतितासाचे मानधन दिल्याचा उल्लेख असावा. देयकावर विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याची सही (S.W.O.) व प्राचार्याची सही व शिक्का असला पाहिजे.

३. तज्ज्ञ प्राध्यापकांचे/ व्याख्यात्यांचे हजेरी-पत्रक मूळ देयकासोबत जोडावे. झालेल्या खर्चाचे विवरणपत्र विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याची सही (S.W.O.) व प्राचार्यांच्या सही व शिक्क्यासह सादर करणे आवश्यक आहे.

४. योजना राबविण्याची ज्या महाविद्यालयांना मान्यता दिली असेल, त्या महाविद्यालयांनी योजना राबविणे सुरू केल्याचे लेखीस्वरूपात या कार्यालयास कळवावे व हिशेब सादर करताना विद्यापीठाकडून मान्यता दिलेल्या पत्राची झेरॉक्स प्रत जोडणे आवश्यक आहे.

५. सदर योजनेवरील खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसाठी अनुदान मागणीबाबत विहित नमुन्यातील अर्ज महाविद्यालयाच्या लेटरहेडवर विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याची सही व प्राचार्यांच्या सही व शिक्क्यासह सादर करावा. या अर्जाचा विहित नमुना सोबत जोडला आहे.

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ विशेष मार्गदर्शन योजना प्रस्ताव, २०१ -२०१

१. महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता : -----

२. महाविद्यालय स्थापनेचे वर्ष : -----

३. प्राचार्याचे नाव व दूरध्वनी क्र. : -----

४. विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याचे नाव व मोबाईल क्र. : -----

५. महाविद्यालयातील विद्यार्थी-संख्या : -----

६. महाविद्यालयातर्फे विद्यार्थ्यांसाठी कोणकोणते उपक्रम राबविले जातात :

७. चालू शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयातर्फे कोणते उपक्रम सदर योजनेअंतर्गत राबविता येतील यासंबंधीच्या कार्यक्रमाचा आराखडा सोबत पाठवावा. :

८. विद्यार्थी कल्याण मंडळ आणि विशेष मार्गदर्शन योजनेच्या वतीने कोणते नवनवीन उपक्रम घ्यावेत या विषयीच्या सूचना :

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.)
स्वाक्षरी व मोहोर

महाविद्यालयाची
मोहोर

प्राचार्य
स्वाक्षरी व मोहोर

८. विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना

१) प्रस्तावना :

विद्यापीठ हे केवळ काही विषयांच्या पुस्तकी वा बौद्धिक शिक्षणावर भर देणारे ज्ञानपीठ न होता, समाजसेवेचेही दीक्षापीठ व्हावे, विद्यार्थिनींना शिक्षकेतर उपक्रमांत मोकळेपणाने सहभागी होण्यास प्रवृत्त करून त्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास साधता यावा. त्याचा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष लाभ शिक्षणापासून वंचित असलेल्या अन्य घटकांनाही व्हावा. या प्रमुख भूमिकेतून विद्यापीठाने सदर योजना सुरू केली आहे.

याद्वारे शिक्षणाचे संस्कार घेतलेल्या पदवीधर मुली अधिक संस्कारक्षम, अधिक सक्षम, अधिक ध्येयवादी, अधिक सेवाभावी व जीवनमूल्यांना अधिक जपणाऱ्या ठरतील असा विद्यापीठाला आत्मविश्वास वाटतो.

२) उद्दिष्टे :

१. विद्यार्थिनींचा व्यक्तिमत्त्व विकास करणे.
२. विद्यार्थिनींमध्ये आत्मविश्वास निर्माण करणे.
३. उच्चशिक्षणाबरोबरच जीवनमूल्ये रुजविण्याचा प्रयत्न करणे.
४. विद्यार्थिनींना सक्षम करण्यासाठी आरोग्य, कायदे, संस्कृती, इत्यादींविषयक मार्गदर्शन करणे.
५. मार्गदर्शनपर व्याख्यानमाला आयोजित करणे.
६. स्वयंरोजगाराच्या दृष्टीने विद्यार्थिनींना मार्गदर्शन करणे.
७. शिक्षणाबरोबरच शिक्षणेतर उपक्रमांमध्ये मुलींचा सहभाग वाढविण्यासाठी प्रयत्न करणे.

३) योजनेसाठी पात्रता :

विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना, पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या सर्व महाविद्यालयांमधून व मान्यताप्राप्त संस्थांमधून उच्चशिक्षण संपादन करणाऱ्या नियमित (Regular) विद्यार्थिनींसाठी आहे.

४) योजनेसाठी अनुदान :

विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजनेअंतर्गत पुणे विद्यापीठाकडून योजनेची मान्यता घेऊन अंमलबजावणी करणाऱ्या संलग्न महाविद्यालयाला/मान्यताप्राप्त संस्थेला अनुदान प्रदान करण्यात येईल. सदर योजनेकरिता जास्तीत-जास्त रु. ५०००/- अर्थसाहाय्य मंजूर करण्यात येईल. योजनेच्या उद्दिष्टपूर्तीसाठी ही रक्कम वापरता येईल.

५) अर्ज करण्याची पद्धत :

सदर योजनेच्या मान्यताप्राप्तीसाठी संलग्न महाविद्यालयांनी मान्यताप्राप्त संस्थानी सोबत जोडलेल्या विहित

नमुन्यातील अर्जासह प्रस्ताव विद्यापीठाकडे दाखल करावा. सदरचा प्रस्ताव मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांच्या कार्यालयाकडे पाठवावा. प्रस्तावामध्ये आवश्यक ती सर्व माहिती भरून, त्याकरिता आवश्यक त्या कागदपत्रांची पूर्तता करावी. प्रस्ताव दाखल करण्यासाठी प्रत्येक शैक्षणिक वर्षात दि. २१ ऑगस्ट ही अंतिम मुदत असेल. मुदतीनंतर प्राप्त होणाऱ्या प्रस्तावांना मान्यता देता येणार नाही.

६) योजनेसाठी मान्यता :

सदर योजनेअंतर्गत प्राप्त झालेल्या सर्व प्रस्तावांची विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून छाननी केली जाईल. तद्नंतर योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वांच्या आधारे मान्यता देण्यात येईल. अपूर्ण अवस्थेत असलेल्या प्राप्त प्रस्तावांना मान्यता दिली जाणार नाही. ज्या महाविद्यालयांनी सदर योजनेअंतर्गत उल्लेखनीय कामगिरी करून जास्तीतजास्त विद्यार्थिनींना योजनेचा लाभ उपलब्ध करून दिला आहे अशा महाविद्यालयांच्या/मान्यताप्राप्त संस्थांच्या प्रस्तावांना मान्यतेसाठी प्राधान्य देण्यात येईल.

७) योजनेसाठी कार्यवाही :

विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना राबविण्यासाठी मान्यता असलेल्या संलग्न महाविद्यालयांना/मान्यताप्राप्त संस्थेत सदर योजना कार्यान्वित करता येईल. योजनेची कार्यवाही महाविद्यालयाच्या/मान्यताप्राप्त संस्थेच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या योजनांसाठी स्थापन केलेल्या सल्लागार समितीमार्फत करण्यात येईल. याकरिता सल्लागार समितीने एक स्वतंत्र उपसमिती तयार करावी व सदर उपसमितीमध्ये महाविद्यालयातील/मान्यताप्राप्त संस्थेतील महिला प्रतिनिधींना निमंत्रित करावे. अशा प्रकारच्या उपसमितीचे गठन करण्याचे सर्व अधिकार विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या महाविद्यालयातील/मान्यताप्राप्त संस्थेतील सल्लागार समितीला असेल. निमंत्रित सदस्यांमध्ये महिला प्राध्यापक, विद्यार्थिनी प्रतिनिधी व स्थानिक महिला समाजसेविकांना प्राधान्य देण्यात यावे.

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.) यांनी सदर उपसमितीबरोबर विचारविनिमय करून विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजनेबाबत प्रस्ताव निर्धारित वेळेत पाठवावेत. ज्या विषयावर विद्यार्थिनींसाठी कार्यक्रम आयोजित करावयाचा असेल त्या विषयातील तज्ज्ञांना निमंत्रित करावे व योजनेची

उद्दिष्टपूर्ती होईल असे पाहावे. विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजनेतर्फे शिबिरे, कार्यशाळा, कृतिसत्रे यांचे आयोजन करण्यात यावे. यांतील विषय आरोग्य, शिक्षण, शारीरिक, मानसिक, आरोग्याची माहिती, स्वयंरोजगाराची माहिती, व्यक्तिमत्त्व विकास व स्त्री-पुरुष समतेचा दृष्टिकोन येण्यासाठीचे विषय, स्त्रीजन्माचे स्वागत, योग शिक्षण, पर्यावरणजागृती, राष्ट्रीय एकात्मता, इत्यादी असावेत. शक्य झाल्यास दरवर्षी शिबिर, कृतिसत्र, कार्यशाळेसाठी एक मुख्य विषय (Theme) घेऊन त्यावर व्याख्याने घडवून आणावीत.

८) आर्थिक तरतूद :

अ) या योजनेअंतर्गत व्याख्यानमालेचे आयोजन केल्यास, सदर व्याख्यानमाला किमान १० व्याख्यानांसाठी असावी. व्याख्यानमालेचे निश्चित वेळापत्रक प्रस्तावासोबत जोडावे. एका व्याख्यानमालेसाठी जास्तीतजास्त रु.१०००/- आकस्मिक खर्च मान्य करण्यात येईल. यापैकी तज्ज्ञ व्याख्यात्यास जास्तीतजास्त रु.५००/- मानधन व विद्यापीठ नियमानुसार प्रवासखर्च व दैनिक भत्ता मान्य करण्यात येईल.

ब) शिबिरे, चर्चासत्र व कार्यशाळा :

एक-दिवसीय शिबिर, चर्चासत्र अथवा कार्यशाळेचे आयोजन केले असेल तर, त्याकरिता संबंधित विषयाच्या तीन तज्ज्ञांना निमंत्रित करण्यात यावे. एका तज्ज्ञाचे मानधन जास्तीतजास्त रु.३००/- व विद्यापीठ नियमानुसार प्रवासखर्च व दैनिक भत्ता मान्य करण्यात येईल.

शिबिरे, चर्चासत्र अथवा कार्यशाळेत सहभागी झालेल्या विद्यार्थिनींसाठी भोजन, चहा, नाष्टा यांसाठी एकत्रित आयोजन खर्च रु.३०००/- मान्य करण्यात येईल. आकस्मिक खर्चासाठी रु.१०००/- ची तरतूद असेल.

सर्वसाधारणपणे महाविद्यालयास या योजनेअंतर्गत मंजूर असलेले जास्तीतजास्त रु.५,०००/- अनुदानातून खालीलप्रमाणे खर्चास मान्यता देता येईल :

१. आयोजन खर्च : रु.३०००/-
२. तज्ज्ञ व्यक्तींचे मानधन : रु.१०००/-
३. आकस्मिक व इतर खर्च : रु.१०००/-

तथापि, वरील सर्व उपक्रमांना संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ यांची मान्यता असणे आवश्यक आहे. व्याख्यानमाला, कृतिसत्र, शिबिरे यांव्यतिरिक्त स्थानिक गरजेनुसार विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजनेतर्फे काही उपक्रम करावयाचे असतील तर मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे यांची मान्यता घेऊन करता येतील. यासाठी सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यातील

अर्जाद्वारे प्रस्ताव दाखल करणे आवश्यक आहे. तसेच, सदर कार्यक्रमाची माहिती मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ व जिल्हा समन्वयक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ यांना किमान आठ दिवस आधी कळवावे.

९) अहवाल व हिशेब सादर करण्याची पद्धत :

अ) दरवर्षी फेब्रुवारीअखेरपर्यंत या योजनेअंतर्गत उपक्रम आयोजित करावेत.

ब) व्याख्यानमाला व शिबिर, कृतिसत्रात सहभागी झालेल्या विद्यार्थिनींच्या नावांची यादी त्यांच्या स्वाक्षरीसह विद्यापीठाकडे सादर करावी.

क) योजनेची वार्षिक हिशेबतपासणी केंद्रीय पद्धतीने विभागनिहाय करण्यात येईल. केंद्रीय हिशेबतपासणी चार विभागांत पूर्ण करण्यात येईल. पुणे शहर, पुणे ग्रामीण, अहमदनगर, नाशिक या चार विभागांसाठी स्वतंत्ररीत्या शिबिरे आयोजित करण्यात येतील. केंद्रीय हिशेबतपासणीच्या वेळी सर्व हिशेब कोणत्याही परिस्थितीत त्या त्या वर्षाच्या १० मार्च-पर्यंत तयार ठेवावेत. हिशेब सादर करताना पुढील कागदपत्रांची पूर्तता करावी :

१. विद्यापीठाकडून आलेल्या विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजनेचे मान्यतापत्र.
२. विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजनेचा वार्षिक अहवाल व फोटो.
३. व्याख्यानमाला व शिबिरे, कृतिसत्र यांसाठी झालेल्या खर्चाच्या मूळ पावत्या (झेरॉक्स नको) पाठवाव्यात.
४. खर्चाचे विवरणपत्र.
५. हिशेब सादर करताना प्राचार्य, विद्यार्थी कल्याण अधिकारी यांची सही असणे आवश्यक आहे.
६. कार्यक्रमाचे आयोजन ३१ जानेवारी पर्यंतच करावे
७. कार्यक्रम झाल्यानंतर कार्यक्रमाचे हिशेब १० दिवसाचे आत विद्यापीठ कार्यालयास विहित नमुन्यात सादर करावेत.

नियमावलीत योग्य ते बदल करण्याचे अधिकार मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांच्याकडे असतील.

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना, २०१ - २०१ साठी प्रस्ताव

१. महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता :-----

२. महाविद्यालय स्थापनेचे वर्ष : -----
३. प्राचार्याचे नाव : -----

४. विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याचे नाव व मोबाईल क्र. : -----
५. महाविद्यालयातील एकूण प्राध्यापकांची संख्या : -----
६. महाविद्यालयातील एकूण विद्यार्थी-संख्या : -----
७. महाविद्यालयातील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची संख्या : -----
८. विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजनेसाठी सल्लागार उपसमिती सदस्यांची नावे :
 - १) ----- : प्राचार्य, पदसिद्ध अध्यक्ष
 - २) ----- : -----
 - ३) ----- : -----
 - ४) ----- : -----
 - ५) ----- : -----
९. महाविद्यालयातर्फे विद्यार्थिनींसाठी कोणकोणते ज्ञानविस्तार कार्यक्रम राबविले जातात ?
 - १) -----
 - २) -----
१०. चालू शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयातर्फे कोणते उपक्रम सदर योजनेअंतर्गत राबविता येतील यासंबंधीच्या कार्यक्रमाचा आराखडा :
 - १) -----
 - २) -----
११. विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजनेच्या वतीने कोणते उपक्रम घ्यावेत याविषयी सूचना :

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.)
स्वाक्षरी व मोहोर

महाविद्यालयाची
मोहोर

प्राचार्य
स्वाक्षरी व मोहोर

१. निर्भय कन्या अभियान

१) प्रस्तावना :

पुणे विद्यापीठाच्या सर्व संलग्न महाविद्यालयांमधून व मान्यताप्राप्त संस्थांमधून उच्च शिक्षण संपादन करणाऱ्या विद्यार्थिनींपैकी बहुतांश मुली ग्रामीण भागातील असून दररोज बसने महाविद्यालयात ये-जा करतात. या मुली आपल्या उच्च शिक्षणाच्या प्रमुख घटक आणि केंद्रबिंदू आहेत.

महिलांवर होणारे अत्याचार, छेडछाडीची प्रकरणे व प्रदूषित सामाजिक पर्यावरणाचा प्रतिकूल परिणाम स्त्री-शिक्षणावर होतो. मुली भयाच्या वातावरणात वाढतात. त्यामुळे अभ्यासेतर उपक्रमांत मुली मोकळेपणाने सहभागी होत नाहीत. मुलींनीच शिक्षणाबरोबर आपण सबळ आहोत, मानसिकदृष्ट्या स्वावलंबी आहोत, स्वतःचे संरक्षण स्वतः केले पाहिजे, अशा प्रकारे आपल्या सामर्थ्याची ओळख पटवून घेतली पाहिजे, असे स्वतःला शिकविले तरच निर्भय, निरामय आणि स्वच्छ वातावरणात शिक्षणाने मिळणारे स्वातंत्र्य त्या उपभोगू शकतील.

अशा मुलींना अत्याचाराविरुद्ध तोंड देण्यास सबळ करण्यासाठी त्यांच्या संरक्षणार्थ आपणही काही पावले उचलणे आवश्यक आहे, असे विद्यापीठास वाटते. याकरिता विद्यार्थी कल्याण मंडळाने तयार केलेल्या 'निर्भय कन्या अभियान' या योजनेद्वारे विद्यार्थिनींमध्ये स्वसंरक्षणार्थ (सेल्फ डिफेन्स) जागृती निर्माण करून त्यांना याबाबतचे शास्त्रोक्त प्रशिक्षण या योजनेद्वारे देण्याचा विद्यापीठाचा मानस आहे. सदर अभियानामध्ये हजारो विद्यार्थिनींना स्वसंरक्षणाबाबत हिंमत प्रदान करण्याचे सामर्थ्य आहे. पुणे विद्यापीठाचे समाजातील घटकांप्रति

असणारे उत्तरदायित्व या योजनेतून सिद्ध होणार आहे.

विद्यार्थिनींना भयमुक्त वातावरण मिळण्यासाठी उपयुक्त ठरणाऱ्या व त्यांचा आत्मविश्वास वृद्धिंगत करू शकणाऱ्या निर्भय कन्या अभियान त्यांच्या पालकांची चिंता दूर होण्यास मदत होऊन सामाजिक शांतता प्रस्थापित करण्यासाठीचा विद्यापीठाचाही प्रयत्न यातून सफल होईल.

आपल्या विद्यापीठात आणि संलग्न महाविद्यालयांमध्ये उच्च शिक्षण घेणाऱ्या मुलींसाठी अशा प्रकारचे धैर्य आणि हिंमत निर्माण करू शकणारी महत्त्वपूर्ण योजना राबविणारे पुणे विद्यापीठ हे देशातील पहिलेच विद्यापीठ असावे असे वाटते. या योजनेचे समाजाच्या सर्व स्तरांतून स्वागत होत आहे.

२) उद्दिष्ट्ये :

- अ) स्वसंरक्षणाचे प्रशिक्षण देणे.
- ब) अन्याय, अत्याचाराचा मुकाबला करण्याचे सामर्थ्य प्रदान करणे.
- क) विद्यार्थिनींमध्ये धैर्य व हिंमत वाढविण्यासाठी प्रयत्न करणे.
- ड) भयमुक्त वातावरणात मोकळेपणाने शैक्षणिक उपक्रमात भाग घेण्याचे धाडस त्यांच्यामध्ये निर्माण करण्यासाठी साहाय्य करणे.
- ई) विद्यार्थिनींना मानसिकदृष्ट्या स्वावलंबी होण्यास मदत करणे.
- फ) शिक्षणेतर उपक्रमांमध्ये विद्यार्थिनींचा सहभाग वाढविणे.

३) योजनेसाठी पात्रता :

निर्भय कन्या अभियान ही योजना, पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या सर्व महाविद्यालयांमधून व मान्यताप्राप्त संस्थांमधून उच्चशिक्षण संपादन करणाऱ्या नियमित (Regular) विद्यार्थिनींसाठी आहे.

४) योजनेसाठी अनुदान :

सदर योजनेअंतर्गत ८ ते १० महाविद्यालयांचा/मान्यताप्राप्त संस्थांचा गट तयार करून एकत्रित प्रशिक्षण शिबिराचे आयोजन करावयाचे असल्याने, ज्या महाविद्यालयात विद्यार्थिनींसाठी या शिबिराचे आयोजन करण्यात येईल, त्या आयोजक महाविद्यालयाला/मान्यताप्राप्त संस्थेला विद्यापीठाकडून जास्तीत जास्त रु. ५०००/- अनुदान देण्यात येईल. सदर अनुदान २००६ पासून तेवढेच आहे.)

५) प्रस्ताव दाखल करण्याची पद्धत :

निर्भय कन्या अभियानांतर्गत प्रशिक्षण कृति-सत्रासाठी ८ ते १० महाविद्यालयांचा गट तयार करण्यात येईल. यांपैकी एका महाविद्यालयाची कृतिसत्र आयोजनाकरिता विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून निवड करण्यात येईल. अशा प्रकारे निवड झालेल्या महाविद्यालयाच्या विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याने प्रशिक्षण कृति-सत्रासाठी प्रस्ताव दाखल करावयाचा आहे. याकरिता आवश्यक असलेला विहित नमुन्यातील अर्ज सोबत जोडला आहे. तो पूर्णपणे भरून आवश्यक त्या कागदपत्रांसह 'संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७' यांच्या कार्यालयाकडे १५ सप्टेंबरपूर्वी पाठवावा. निर्धारित तारखेनंतर प्राप्त होणाऱ्या प्रस्तावांचा मान्यतेसाठी विचार केला जाणार नाही.

६) योजनेसाठी मान्यता :

निर्भय कन्या अभियानांतर्गत ८-१० महाविद्यालयांच्या / मान्यताप्राप्त संस्थांच्या समूहाला एकत्रित प्रशिक्षण कृतिसत्राचे आयोजन करावयाचे असल्याने, त्या समूहाकडून / गटाकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांचा मान्यतेसाठी विचार करण्यात येईल. तथापि

सदरचे प्रस्ताव निर्धारित वेळेपूर्वी विद्यापीठास प्राप्त होणे आवश्यक आहे. विहित नमुन्यातील प्राप्त प्रस्तावांची छाननी करून कृति-सत्रास मान्यता प्रदान केली जाईल. ज्या महाविद्यालयाकडे सदर योजनेचे प्रशिक्षण कृतिसत्र आयोजनासाठी आवश्यक त्या सुविधा उदा. प्रशस्त हॉल, प्रशिक्षक, इ. उपलब्ध आहेत, अशा महाविद्यालयास मान्यतेसाठी प्राधान्य देण्यात येईल.

७) योजनेची कार्यवाही :

सदर योजना विद्यार्थी कल्याण मंडळाने ठरवून दिलेल्या ८-१० महाविद्यालयांच्या समूहाने/गटाने एकत्रितरीत्या राबवायची आहे. याकरिता संबंधित महाविद्यालयांच्या विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्यांनी (S.W.O.) विचारविनिमय करून कार्यक्रमाचे नियोजन करावे. गटातील प्रत्येक महाविद्यालयाच्या १० विद्यार्थिनींची या कृतिसत्रासाठी निवड करावी. निवड करताना प्रथम वर्ष (F.Y.) वर्गातील विद्यार्थिनींना प्राधान्य द्यावे. प्रत्येक महाविद्यालयाच्या १० याप्रमाणे ८० ते १०० विद्यार्थिनींसाठी एक-दिवसीय प्रशिक्षण कृतिसत्र गटातील विद्यापीठाने निश्चित केलेल्या महाविद्यालयात आयोजित करावे. कृति-सत्रात सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थिनींचा प्रवासखर्च त्यांच्याच महाविद्यालयाने करावयाचा आहे. प्रशिक्षणासाठी तज्ज्ञांना निमंत्रित करण्यात यावे. अशा प्रकारे व्यावसायिक प्रशिक्षण देणाऱ्या स्थानिक पातळीवरील तज्ज्ञांना प्राधान्य देण्यात यावे. प्रशिक्षण कार्यक्रम संपूर्ण दिवसाचा १० ते ५ या वेळेत घेण्यात यावा. प्रशिक्षण कृतिसत्र संपल्यानंतर त्याबाबतचा विस्तृत अहवाल फोटोसह तयार करावा. सदर प्रशिक्षणाबाबत कृतिसत्रात सहभागी झालेल्या विद्यार्थिनींच्या प्रतिक्रिया नोंदवाव्यात. कृतिसत्रात सहभागी

असलेल्या विद्यार्थिनींचे हजेरी-पत्रक ठेवण्यात यावे. आयोजनाबाबत जिल्हा समन्वयकांना सूचित करावे.

प्रशिक्षित झालेल्या प्रत्येक महाविद्यालयाच्या/मान्यताप्राप्त संस्थेच्या १० विद्यार्थिनींना आपल्या महाविद्यालयातील मान्यताप्राप्त संस्थेतील इतर विद्यार्थिनींसाठी प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करावेत. अशा कार्यक्रमांचे यशस्वी आयोजन करण्यासाठी महाविद्यालयातील विद्यार्थिनी व्यक्तिमत्त्व विकास योजनेकरिता कार्यरत असलेली उपसमिती आवश्यक ते सहकार्य करील. महाविद्यालयीन विद्यार्थिनींना स्वसंरक्षणाचे प्रशिक्षण प्रदान करणाऱ्या विद्यार्थिनींस प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात येईल.

सदर योजनेअंतर्गत कृतिसत्रामध्ये विद्यार्थिनींना प्रशिक्षण देणाऱ्या फक्त एका तज्ज्ञ व्यक्तीस जास्तीतजास्त रु. ५००/- मानधन देण्यात येईल. योजनेच्या अनुदानातील उर्वरित रक्कम कृतिसत्राच्या आयोजनासाठी खर्च करता येईल. खर्चाचे हिशेब १० मार्चपर्यंत तयार ठेवावेत. तसेच सदर कार्यक्रमाची माहिती मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे व जिल्हा समन्वयक यांना किमान आठ दिवस अगोदर कळवावी.

८) अहवाल व विशेष सादर करण्याची पद्धत :

अ) दरवर्षी फेब्रुवारीअखेरपर्यंत या योजनेअंतर्गत उपक्रम आयोजित करावेत.

ब) कृतिसत्रात सहभाग घेतलेल्या महाविद्यालयांची यादी.

क) निर्भय कन्या अभियान योजनेत सहभागी झालेल्या विद्यार्थिनींचे मूळ हजेरी-पत्रक (झेरॉक्स नको) सादर करावे.

ड) योजनेची वार्षिक हिशेबतपासणी केंद्रीय पद्धतीने विभागनिहाय करण्यात येईल. केंद्रीय हिशेबतपासणीचा

कार्यक्रम महाविद्यालयाला स्वतंत्ररीत्या कळविण्यात येईल. केंद्रीय हिशेबतपासणी चार विभागांत पूर्ण करण्यात येईल. पुणे शहर, पुणे ग्रामीण, अहमदनगर व नाशिक या चार विभागांसाठी स्वतंत्ररीत्या शिबिरे आयोजित करण्यात येतील. केंद्रीय हिशेबतपासणीच्या वेळी सर्व हिशेब कोणत्याही परिस्थितीत त्या शैक्षणिक वर्षाच्या १० मार्चपर्यंत तयार ठेवावेत. हिशेब सादर करताना पुढील कागदपत्रांची पूर्तता करावी :

१. विद्यापीठाकडून आलेल्या निर्भय कन्या अभियान योजनेचे मान्यतापत्र.
२. निर्भय कन्या अभियान योजनेचा अहवाल फोटोंसह.
३. निर्भय कन्या अभियान योजनेसाठी झालेल्या खर्चाच्या मूळ पावत्या (झेरॉक्स नको) पाठवाव्यात.
४. सहभाग घेतलेल्या विद्यार्थिनींची महाविद्यालयनिहाय स्वाक्षरीसह यादी.
५. हिशेब सादर करताना खर्चाच्या विवरणपत्रावर व मूळ देयकावर प्राचार्य व विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.) यांची सही असणे आवश्यक आहे.

नियमावलीत योग्य ते बदल करण्याचे अधिकार मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ (B.S.W.), पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांच्याकडे असतील.

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ
महाविद्यालयीन स्तरावरील निर्भय कन्या अभियान, २०१२-२०१३ साठी प्रस्ताव

१. महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता :-----

 २. महाविद्यालय स्थापनेचे वर्ष : -----
 ३. प्राचार्याचे नाव : -----
 ४. विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याचे नाव व मोबाईल क्र. : -----
 ५. महाविद्यालयातील एकूण प्राध्यापकांची संख्या : -----
 ६. महाविद्यालयातील एकूण विद्यार्थिनींची संख्या : -----
 ७. महाविद्यालयातील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची संख्या : -----
 ८. निर्भय कन्या अभियान योजनेअंतर्गत गटातील अन्य महाविद्यालयांची माहिती :-----
अ.क्र.	महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता	विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याचे नाव
१)	-----	-----
२)	-----	-----
३)	-----	-----
४)	-----	-----
५)	-----	-----
९. सन २०१२-२०१३ या शैक्षणिक वर्षात सदर योजनेअंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या कार्यक्रमांचा व संभाव्य खर्चाचा आराखडा :
 - १) -----
 - २) -----
 १०. निर्भय कन्या अभियान योजनेच्या माध्यमातून द्यावयाच्या स्वसंरक्षण प्रशिक्षणासाठी स्थानिक प्रशिक्षक उपलब्ध आहेत काय? होय/नाही
 ११. निर्भय कन्या प्रशिक्षण कृती-सत्रासाठी महाविद्यालयाकडे उपलब्ध असलेल्या सुविधा :

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.)
स्वाक्षरी व मोहोर

महाविद्यालयाची
मोहोर

प्राचार्य
स्वाक्षरी व मोहोर

१०. समर्थ भारत अभियान

प्रस्तावना :

आपला भारत देश आज एका निर्णायक टप्प्यावर येऊन पोहोचला आहे. अर्थिक विकासाच्या दरात भरभरून वाढ झाली आहे. राष्ट्रीय पातळीवर आपल्या आत्मविश्वासात कमालीची वृद्धी झाल्याचे आपण अनुभवतो आहोत. याच पार्श्वभूमीवर विकसनशील भारताचे महासत्ताक भारतात परिवर्तन होण्याचे स्वप्न आपण पाहत असलो तरी वास्तव मात्र वेगळेच आहे. देशाच्या पातळीवर विकास आणि खेडी मात्र भकास हे दारुण वास्तव आपल्याला दुर्लक्षून चालणार नाही. यासाठी ठोस प्रयत्न व्हायला हवेत. या प्रयत्नाचा भाग म्हणूनच पुणे विद्यापीठाने समर्थ भारत अभियान उपक्रम राबविण्याचा निर्णय घेतला आहे.

भूमिका :

भारत हा खेड्यांचा देश असल्याने, खेडी विकसित झाली तरच देश विकसित होईल या महात्मा गांधी यांनी दिलेल्या वचनाचा अंगिकार करताना आपल्या देशाच्या समर्थ भारताच्या दिशेने होणाऱ्या यानंतरच्या वाटचालीत युवाशक्तीचे योगदान महत्त्वपूर्ण ठरणार आहे. आपल्या देशातील तरुणाईचे वाढते प्रमाण, हे आपले फार मोठे बलस्थान आहे. राष्ट्रीय पातळीवर समर्थ भारताचा युवाशक्तीच्या साहाय्याने एकात्मिक ग्रामीण विकास घडविण्याचा प्रारंभ करणे आवश्यक आहे. समर्थ भारत अभियानच्या मागे नेमकी हीच भूमिका आहे.

उद्दिष्टे :

१. युवाशक्तीला विधायक व रचनात्मक पर्याय उपलब्ध करून देणे.
२. सामाजिक बांधिलकीची जाणीवजागृती करून राष्ट्रिय एकात्मतेची भावना महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांमध्ये रुजविण्यासाठी प्रयत्न करणे.
३. सार्वजनिक उपक्रमांमध्ये सहभागी होण्याची संधी उपलब्ध करून देणे.

४. विद्यार्जनातून प्राप्त केलेल्या ज्ञानाचा ग्रामीण विकासासाठी उपयोग करण्याची संधी उपलब्ध करून देणे.

५. पर्यावरण संरक्षणात युवकांचा सहभाग वाढविणे. तरुणांच्या बुद्धिचातुर्याला मुक्त वाव देऊन प्रगत विज्ञान व तंत्रज्ञानाच्या साहाय्याने एकात्मिक ग्रामीण विकास घडविणे.

६. सार्वजनिक आरोग्य, शिक्षण, अंधश्रद्धा निर्मूलन, व्यसनमुक्ती, महिला सबलीकरण यांसारख्या महत्त्वाच्या राष्ट्रीय समस्या सोडविण्यासाठी युवाशक्तीचा विधायक वापर करणे.

अंमलबजावणी :

पुणे विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्र येणाऱ्या पुणे, अहमदनगर, नाशिक जिल्ह्यांतील संलग्न महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त संस्थेने स्वच्छेने किमान एक गाव विकसित करण्याचा संकल्प सोडावा. त्याकरिता जे गाव दत्तक घ्यावयाचे आहे, तेथील सरपंच, ग्रामसेवक व प्रमुख ग्रामस्थांशी चर्चा करून/ सभा घेऊन निर्णय घ्यावा. सदर गावाचे याबाबतचे ना हरकत प्रमाणपत्र महाविद्यालयाने /मान्यताप्राप्त संस्थेने विद्यापीठाच्या समर्थ भारत अभियान कक्षाकडे पाठवावे. दत्तक घेतलेल्या गावाच्या आर्थिक व सामाजिक सद्यःस्थितीचे सर्वेक्षण करून याबाबतचा विहित नमुन्यातील अहवाल विद्यापीठास सादर करावा. गावाच्या विकासकामांना प्रारंभ करताना, समर्थ भारत अभियानअंतर्गत विद्यापीठाने निवडलेल्या खालील १५ मुद्द्यांपैकी काही निवडक मुद्द्यांच्या आधारे कार्यक्रम हाती घ्यावेत :

- १) पाणीप्रश्न, २) संपूर्ण स्वच्छता अभियान, ३) आरोग्यविषयक, ४) निकोप नेतृत्व विकास, ५) गाव तेथे क्रीडांगण, ६) ऊर्जा साक्षरता, ७) शिक्षण, ८) पर्यावरण व प्रदूषण, ९) अंधश्रद्धा निर्मूलन, १०) सामाजिक सलोखा, ११) महिला सबलीकरण, १२) व्यसनमुक्ती, १३) माती परीक्षण, १४) गावांचा इतिहास, १५) वृक्षारोपण, इत्यादी.

यांपैकी शिक्षण, सार्वजनिक आरोग्य व स्वच्छता, पर्यावरण संरक्षण, महिला सबलीकरण यांसारख्या मुद्द्यांना प्राधान्य देण्यात यावे. एक विद्यार्थी एक झाड ही संकल्पना राबवून वृक्षसंवर्धनास चालना देण्यासाठी प्रयत्न व्हावेत. वरील सर्व उपक्रमांची अंमलबजावणी करताना विद्यार्थी, पालक, शिक्षक, शिक्षकेतर सेवक, ग्रामस्थ, स्वयंसेवी संस्थांबरोबरच स्थानिक प्रशासनाचाही सहभाग मिळविण्यासाठी प्रयत्न करावेत.

समर्थ भारत अभियान कक्ष :

समर्थ भारत अभियान अंमलबजावणीसाठी पुणे विद्यापीठात विद्यार्थी कल्याण मंडळ व राष्ट्रीय सेवा योजना विभागांतर्गत कक्ष कार्यरत आहे. विद्यार्थी कल्याण मंडळाचे संचालक व राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम समन्वयक हे अनुक्रमे प्रमुख समन्वयक आणि सचिव म्हणून काम पाहतील. अभियानासंदर्भातील निर्णय घेण्यासाठी एक विद्यापीठस्तरीय कार्यकारी समिती नियुक्त करण्यात आली आहे. अभियान अंमलबजावणीचे सर्व धोरणात्मक निर्णय विद्यापीठ अधिकार मंडळ घेईल, महाविद्यालयांनी/मान्यताप्राप्त संस्थांनी समर्थ भारत अभियानासंदर्भातील सर्व पत्रव्यवहार विद्यार्थी कल्याण मंडळ/राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाकडे करावा.

क्षेत्रीय समन्वयक :

विद्यापीठाच्या प्रशासकीय सोयीनुसार प्रत्येकी १० महाविद्यालयांचे गट तयार करण्यात आले असून गटातील एका महाविद्यालयाचे प्राचार्य हे त्या गटाचे क्षेत्रीय समन्वयक असतील. परिणामकारक अंमलबजावणीसाठी क्षेत्रीय समन्वयक हे विद्यार्थी कल्याण मंडळ व राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यालयांच्या सतत संपर्कात राहतील व या विभागाद्वारे आयोजित करण्यात येणाऱ्या सभाना व उपक्रमांना उपस्थित राहतील. आपापल्या क्षेत्रातील महाविद्यालयातील समर्थ भारत अभियान अंमलबजावणीत क्षेत्रीय समन्वयकांची भूमिका महत्त्वाची राहिल.

जिल्हा समन्वयक :

पुणे विद्यापीठातील कार्यक्षेत्रातील पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्ह्यांमध्ये एकूण चार समन्वयकांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. पुणे शहर, पुणे ग्रामीण, अहमदनगर, व नाशिक जिल्हा असे चार समन्वयकांचे स्वतंत्र कार्यक्षेत्र असेल. समर्थ भारत अभियानांतर्गत विद्यापीठाच्या कार्यकारी समितीने घेतलेल्या निर्णयांची अंमलबजावणी जिल्हा समन्वयक आपापल्या जिल्ह्यात करतील, तसेच अभियानासंदर्भातील कार्यवाहिची माहिती क्षेत्रीय समन्वयकांकडून संकलित करतील. तत्संबंधीचा अहवाल वेळोवेळी विद्यापीठास सादर करतील.

समर्थ भारत अभियान समन्वयक :

महाविद्यालयीन स्तरावर समर्थ भारत अभियान अंतर्गत उपक्रमांचे नियोजन व अंमलबजावणी करण्यासाठी महाविद्यालयातील एका प्राध्यापकाची मा. प्राचार्यांनी समर्थ भारत अभियान समन्वयक म्हणून नियुक्ती करावी. समन्वयकांनी समर्थ भारत अभियानाच्या अंमलबजावणीसाठी महाविद्यालयात स्थापन करण्यात आलेल्या वेगवेगळ्या कृतिगटांमध्ये समन्वय साधून अभियानाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी सर्वतोपरी प्रयत्न करावेत. विद्यापीठाकडून अभियानासंदर्भात होणाऱ्या पत्रव्यवहाराची दखल घ्यावी व वेळोवेळी क्षेत्रीय समन्वयकांना आवश्यक ते सहकार्य करावे. महाविद्यालयातील विद्यार्थी कल्याण अधिकारी व राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम समन्वयकांचे मार्गदर्शन व सहकार्य घेऊन जास्तीतजास्त विद्यार्थ्यांना वरील उपक्रमांमध्ये समाविष्ट करावे.

कृतिगट :

समर्थ भारत अभियानांतर्गत निवडलेल्या १५ मुद्द्यांसाठी स्वतंत्र कृतिगट महाविद्यालयात असावेत. प्रत्येक कृतिगटामध्ये विद्यार्थी, शिक्षक, शिक्षकेतर सेवक तसेच ग्रामस्थांचाही समावेश करण्यात यावा. कृति-गटांतर्गत कामाचे नियोजन करावे व झालेल्या कामाचा अहवाल महाविद्यालयातील समन्वयकांकडे सुपूर्द करावा.

११. आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण

प्रस्तावना :

जागतिक स्तरावर आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षणाबाबत जागृती, उपाययोजना यापूर्वीच वाढीस लागली आहे. गेल्या काही वर्षांमध्ये भारतात अनेक भीषण नैसर्गिक आपत्ती येऊन गेल्या. आपत्तीमुळे झालेली हानी कमी करण्यासाठी आपत्ती व्यवस्थापन महत्त्वाचे आहे. आपल्या देशात भूकंप, दुष्काळ, अवर्षण, दंगल, चक्रीवादळे, औद्योगिक अपघात, सुनामी लाटा, आग या आपत्तींची वारंवारता वाढली आहे. यासाठी जनजागृती करण्याचे काम पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळाने हाती घेतले आहे. पुणे विद्यापीठातील विद्यार्थ्यांनी यापूर्वी अनेक ठिकाणी आलेल्या आपत्तींमध्ये प्रत्यक्ष आपला सहभाग नोंदविलेला आहे. या सर्वांचा विचार करून पुणे विद्यापीठाने आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण योजना महाविद्यालयीन व मान्यताप्राप्त संस्थांमधील विद्यार्थ्यांसाठी सुरु करण्याचे निश्चित केले आहे.

उद्दिष्टे :

१. विविध आपत्तींचे आकलन विद्यार्थ्यांना करून देणे.
२. आपत्ती टाळण्यासाठी माहितीचे विविध स्रोत विद्यार्थ्यांना माहिती करून देणे.
३. अटळ आपत्तींना सामोरे जाण्याची तयारी करणे.
४. आपत्तीनंतर बचाव कार्य व मदत कार्य वेगाने व सूत्रबद्धपणे करण्याचे सामर्थ्य विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण करणे याकरिता तज्ज्ञांकरवी विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षित करणे.
५. आपत्ती व्यवस्थापनांतून सामाजिक बांधिलकीची जाणीव विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण करणे.
६. आपत्ती येण्यापूर्वी त्या येऊ नयेत म्हणून पूर्वतयारीबाबत विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षित करणे.
७. महाविद्यालयीन स्तरावर आपत्ती व्यवस्थापन कक्ष स्थापन करणे.
८. आपत्ती व्यवस्थापन कायद्यांची व नियमांची माहिती महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना करून देणे.
९. आपत्तींच्या प्रसंगी विद्यार्थ्यांनी स्वयंसेवक म्हणून स्वयंस्फूर्तीने सहभाग घेणे.
१०. आपत्ती व्यवस्थापनात प्रशासनास योग्य ते सहकार्य करणे.

योजनेसाठी पात्रता :

आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण ही योजना पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या सर्व महाविद्यालयांमधून व मान्यताप्राप्त संस्थांमधून उच्चशिक्षण संपादन करणाऱ्या नियमित विद्यार्थ्यांसाठी आहे.

योजनेसाठी अनुदान :

सदर योजनेअंतर्गत ४ ते ५ महाविद्यालयांचा/मान्यताप्राप्त संस्थांचा गट करून एकत्रित १०० विद्यार्थ्यांचे दोन दिवसांचे प्रशिक्षण शिबिराचे आयोजन करावयाचे असल्याने ज्या महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांसाठी या शिबिराचे आयोजन करण्यात येईल, त्या आयोजक महाविद्यालयाला/मान्यताप्राप्त संस्थेला विद्यापीठाकडून रु. १५,०००/- अर्थसाहाय्य देण्यात येईल.

सदर अनुदानातून खालीलप्रमाणे खर्चास मान्यता देण्यात येईल :

१.	आयोजन खर्च (चहा, नाष्टा, भोजन, निवास, साधनसामग्री, इ.):	रु.	१०,०००/-
२.	तज्ज्ञ व्यक्तींचे मानधन	:	रु. ३,०००/-
३.	आकस्मिक व इतर खर्च यंत्रे / साहित्य व वाहतूक	:	रु. २,०००/-

एकूण :		रु.	१५,०००/-
=====			

प्रस्ताव दाखल करण्याची पद्धत :

आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण कार्यक्रमासाठी ४ ते ५ महाविद्यालयांचा गट जिल्हा समन्वयक तयार करतील यांपैकी एका महाविद्यालयाची आयोजक म्हणून विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून निवड करण्यात येईल. अशा प्रकारे निवड झालेल्या महाविद्यालयाच्या विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याने कृतिसत्रासाठी प्रस्ताव दाखल करावयाचा आहे. याकरिता आवश्यक असलेला विहित नमुन्यातील अर्ज सोबत जोडला आहे. तो पूर्णपणे भरून आवश्यक त्या कागदपत्रांसह मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांच्या कार्यालयाकडे २१ ऑगस्ट पूर्वी पाठवावा. निर्धारित तारखेनंतर प्राप्त होणाऱ्या प्रस्तावाचा मान्यतेसाठी विचार केला जाणार नाही.

योजनेची कार्यवाही :

सदर योजना विद्यार्थी कल्याण मंडळाने ठरवून दिलेल्या ४ ते ५ महाविद्यालयांच्या समूहाने एकत्रितरीत्या राबवायची आहे. याकरिता संबंधित महाविद्यालयाच्या विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याने जिल्हा समन्वयकांशी विचारविनिमय करून कार्यक्रमाचे नियोजन करावे. गटातील प्रत्येक महाविद्यालयाच्या २० विद्यार्थी-विद्यार्थिनींची या कृतिसत्रासाठी निवड करताना प्रथम वर्ष वर्गातील विद्यार्थ्यांनाच प्राधान्य द्यावे. प्रत्येक महाविद्यालयाच्या २० याप्रमाणे ८० ते १०० विद्यार्थी, विद्यार्थिनींचे दोन-दिवसीय प्रशिक्षण कृतिसत्र गटातील विद्यार्थ्यांनी निश्चित केलेल्या महाविद्यालयात आयोजित करावे.

कृतिसत्रात सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा प्रवासखर्च त्यांच्याच महाविद्यालयाने करावयाचा आहे. प्रशिक्षणासाठी तज्ज्ञांना निमंत्रित करण्यात यावे. अशा प्रकारे व्यावसायिक प्रशिक्षण देणाऱ्या स्थानिक पातळीवरील तज्ज्ञांना प्राधान्य देण्यात यावे. जिल्हाधिकारी कार्यालयातील आपत्ती व्यवस्थापन कक्षाकडून याबाबत आवश्यक ते मार्गदर्शन घ्यावे. प्रशिक्षण कार्यक्रम संपूर्ण दोन दिवसांचा स.१० ते सायं. ५ या वेळेत घेण्यात यावा.

या कृतिसत्रासाठी खालील विषयांच्या प्रशिक्षणाचा समावेश असावा :

१. आपत्ती व आपत्कालीन व्यवस्थापन.
२. भूकंप व त्सुनामी.
३. वीज आणि वादळे.

४. पूर आणि आग.
५. औद्योगिक व रासायनिक दुर्घटना.
६. दुष्काळ.
७. प्रथमोपचार.
८. आपत्तिपश्चात तणाव व्यवस्थापन.

वरीलपैकी किमान चार विषयांच्या प्रशिक्षणाचा अंतर्भाव कार्यशाळेत असावा. प्रशिक्षण तज्ज्ञांमार्फत देण्यात यावे व प्रशिक्षण देताना विद्यार्थ्यांना इजा होणार नाही याची काळजी घ्यावी. प्रशिक्षण कार्यक्रम संपल्यानंतर त्याचा विस्तृत अहवाल फोटोसह तयार करावा. कृतिसत्रात सहभागी असलेल्या विद्यार्थ्यांचे महाविद्यालयनिहाय हजेरी-पत्रक ठेवण्यात यावे.

अहवाल व हिशेब सादर करण्याची पद्धत :

- अ) दरवर्षी फेब्रुवारीअखेरपर्यंत या योजनेअंतर्गत कृतिसत्र आयोजित करावे.
- ब) कृतिसत्रात सहभाग घेतलेल्या महाविद्यालयांची यादी.
- क) आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण कृतिसत्रात सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांचे मूळ हजेरी-पत्रक (झेरोक्स नको) सादर करावे.
- ड) योजनेची वार्षिक हिशेबतपासणी केंद्रीय पद्धतीने विभागनिहाय करण्यात येईल. केंद्रीय हिशेब तपासणीचा कार्यक्रम महाविद्यालयाला स्वतंत्ररीत्या कळविण्यात येईल. त्यानुसार सदर योजनेचे हिशेब सादर करावेत. सर्व हिशेब कोणत्याही परिस्थितीत त्या त्या वर्षाच्या १० मार्चपर्यंत तयार ठेवावेत.

हिशेब सादर करताना पुढील कागदपत्रांची पूर्तता करावी :

१. आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण योजनेचे मान्यतापत्र.
२. आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण योजनेचा अहवाल (फोटोसह).
३. आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण योजनेसाठी झालेल्या खर्चाच्या मूळ पावत्या (झेरोक्स नको).
४. हिशेब सादर करताना विवरणपत्रावर प्राचार्य व विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.) यांची स्वाक्षरी असणे आवश्यक आहे.
५. दोन दिवसांच्या कृतिसत्राची तपशिलवार कार्यक्रमपत्रिका.

नियमावलीत योग्य ते बदल करण्याचे अधिकार मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांच्याकडे असतील.

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ

महाविद्यालयीन स्तरावरील आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण, २०१ - २०१ साठी प्रस्ताव

१. महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता : -----
२. महाविद्यालय स्थापनेचे वर्ष : -----
३. प्राचार्यांचे नाव : -----
४. विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याचे नाव व मोबाईल क्र. : -----
५. महाविद्यालयातील एकूण प्राध्यापकांची संख्या : -----
६. महाविद्यालयातील एकूण विद्यार्थी संख्या : -----
७. महाविद्यालयातील एकूण शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची संख्या : -----
८. आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण योजनेअंतर्गत गटातील अन्य महाविद्यालयांची माहिती : -----

अ.क्र.	महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता	विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याचे नाव
१.	-----	-----
२.	-----	-----
३.	-----	-----
४.	-----	-----
५.	-----	-----

९. सन २०१२- २०१३ या शैक्षणिक वर्षात सदर योजनेअंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या कार्यक्रमांचा व संभाव्य खर्चाचा आराखडा :

१)

२)

१०. आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण योजनेच्या माध्यमातून द्यावयाच्या प्रशिक्षणासाठी स्थानिक प्रशिक्षक उपलब्ध आहेत काय ? होय/नाही

११. आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण कृतिसत्रासाठी महाविद्यालयाकडे उपलब्ध असलेल्या सुविधा :

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (S.W.O.)

स्वाक्षरी व मोहोर

महाविद्यालयाची

मोहोर

प्राचार्य

स्वाक्षरी व मोहोर

१२. विद्यापीठ प्रतिनिधी निवडणूक

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ कलम ४० नुसार दरवर्षी विद्यार्थी परिषदेची स्थापना करण्यात येते. प्रत्येक शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीला प्रथम सत्रात महाविद्यालयीन विद्यार्थी परिषदेची स्थापना प्रत्येक संलग्न महाविद्यालयात केली जाते. यासंबंधीचे परिपत्रक विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून सर्व महाविद्यालयांना व मान्यताप्राप्त संस्थांना शैक्षणिक वर्षाच्या आरंभी पाठविण्यात येते.

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ कलम ४०(३) नुसार महाविद्यालयीन विद्यार्थी परिषदेतून एका विद्यार्थ्याची किंवा विद्यार्थिनीची निवडणुकीद्वारे विद्यापीठ प्रतिनिधीपदी निवड करावी. सदर विद्यार्थी प्रतिनिधीचे नाव व तद्संबंधीचा अन्य तपशील विहित नमुन्यातील फॉर्ममध्ये भरून मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांच्याकडे तात्काळ पाठवावे. सदर माहिती प्राप्त होण्यास महाविद्यालयांकडून विलंब झाल्यास त्या विद्यार्थी प्रतिनिधीच्या नावाचा विद्यापीठ विद्यार्थी परिषदेच्या पुढील निवडणूकप्रक्रियेत समावेश करता येणार नाही.

महाविद्यालयीन विद्यार्थी परिषद :

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ कलम ४०(२) (ब) नुसार पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या सर्व महाविद्यालयांमध्ये व मान्यताप्राप्त संस्थांमध्ये शैक्षणिक वर्षाच्या आरंभी विद्यार्थी परिषदेची स्थापना करून सदर परिषदेतून निवडून आलेल्या विद्यापीठ प्रतिनिधीचे नाव विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळाला कळविणे महाविद्यालयांना/मान्यताप्राप्त संस्थांना अनिवार्य आहे.

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ कलम ४० (२)(ब) अंतर्गत असलेल्या तरतुदीनुसार महाविद्यालयात/मान्यताप्राप्त संस्थेत स्थापन करावयाच्या विद्यार्थी परिषदेची रचना पुढीलप्रमाणे असेल :

१. प्राचार्य - अध्यक्ष.
२. प्राचार्यांनी नियुक्त केलेला व्याख्याता.
३. राष्ट्रीय छात्रसेनेचे महाविद्यालयात काम पाहणारे शिक्षक/प्राध्यापक.

४. राष्ट्रीय सेवा योजनेचे महाविद्यालयातील कार्यक्रम अधिकारी.

अ) ज्या विद्यार्थ्यांचे मागील वर्षातील विषय राहिले आहेत, तथापि त्याला संबंधित शाखेकरिता असलेल्या विद्यापीठ नियमानुसार वरच्या वर्गात प्रवेश दिला आहे.

किंवा

ब) ज्या विद्यार्थ्यांनी त्याच वर्गामध्ये पुनश्च प्रवेश घेतला आहे. अशा विद्यार्थ्यांची वर्गप्रतिनिधी म्हणून निवड करता येणार नाही.

५. प्राचार्यांनी नियुक्त केलेला प्रत्येक वर्गाचा एक प्रतिनिधी, ज्याने मागील वर्षाच्या परीक्षेत सर्वाधिक गुण मिळविले आहेत व महाविद्यालयाचा नियमित विद्यार्थी आहे.

६. महाविद्यालयाचे शारीरिक शिक्षण संचालक.

७. खाली नमूद केलेल्या उपक्रमांद्वारे उल्लेखनीय कामगिरीद्वारे केलेला व प्राचार्यांनी नियुक्त केलेला प्रत्येकी एक विद्यार्थी अथवा विद्यार्थिनी :

अ) क्रीडा : ज्या विद्यार्थ्यांनी आंतर-महाविद्यालयीन किंवा आंतर-विद्यापीठ क्रीडा-स्पर्धांमध्ये अथवा मान्यताप्राप्त क्रीडामंडळाद्वारे आयोजित केलेल्या स्पर्धांमध्ये किमान एकदा सहभाग नोंदवलेला आहे, अशा विद्यार्थ्यांची निवड करावी.

ब) राष्ट्रीय सेवा योजना आणि प्रौढ शिक्षण : ज्या विद्यार्थ्यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेअंतर्गत आयोजित महाविद्यालयीन अथवा विद्यापीठस्तरीय उपक्रमांमध्ये सहभाग घेऊन योजनेद्वारा निर्धारित केलेल्या तासांइतके काम केलेले असेल, अशा विद्यार्थ्यांची निवड करावी.

क) राष्ट्रीय छात्र सेना : ज्या विद्यार्थ्यांची राष्ट्रीय छात्र सेनेमध्ये नोंदणी झालेली असून, त्याने किमान ७५% कवायती (Parade) मध्ये व राष्ट्रीय छात्र सेनेद्वारा आयोजित किमान एका शिबिरामध्ये उपस्थिती असेल अशा विद्यार्थ्यांची निवड करावी.

ड) सांस्कृतिक उपक्रम : ज्या विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालये अथवा विद्यापीठाद्वारे आयोजित केलेल्या विविध कलाप्रकारांमध्ये उदा. नाट्यस्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा, गायन स्पर्धा, इत्यादींमध्ये उत्कृष्ट सहभाग नोंदवलेला आहे, अशा विद्यार्थ्यांची निवड करावी.

वरील अ ते ड मध्ये प्राचार्यांनी नियुक्त केलेल्या विद्यार्थ्यांने आवश्यक ती प्रमाणपत्रे महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांना सादर करणे अनिवार्य आहे.

८. महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांनी नियुक्त केलेल्या दोन विद्यार्थिनी.

वरील ७ व ८ मधील किमान दोन विद्यार्थी, अनुसूचित जाती किंवा अनुसूचित जमाती किंवा विमुक्त जाती किंवा भटक्या जाती किंवा इतर मागास प्रवर्गातील असावेत.

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ मधील कलम ४०(३) नुसार एका प्रतिनिधीची निवडणुकीद्वारे नमूद केलेल्या महाविद्यालयीन विद्यार्थी परिषदेतील विद्यार्थी सदस्यांनी त्यांच्यामधून सचिवपदी निवड करावी. अशा विद्यार्थ्यांचे नाव मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांना निवडणुकीच्या पुढील प्रक्रियेसाठी तात्काळ कळवावे. महाविद्यालयीन विद्यार्थी परिषदेसाठी विद्यार्थी निवडताना महाराष्ट्र विद्यापीठ कायद्यातील संबंधित तरतुदींचा व त्यांच्याशी निगडित असलेल्या विद्यापीठ परिणियमांचा अवलंब करावा.

वरीलप्रमाणे स्थापन झालेल्या महाविद्यालयीन विद्यार्थी परिषदेचा कार्यकाल हा महाराष्ट्र- विद्यापीठ कायदा, १९९४ मधील कलम ४०(६) अन्वये फक्त एक वर्षाचा असेल. शैक्षणिक वर्षाच्या अखेरच्या दिवशी वरीलप्रमाणे स्थापन झालेली विद्यार्थी परिषद आपोआप संपुष्टात येईल.

विद्यापीठ विद्यार्थी परिषद :

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ कलम ४०(४)(अ) नुसार विद्यापीठ विद्यार्थी परिषदेची प्रत्येक शैक्षणिक वर्षात स्थापना करण्यात येते.

सर्व संलग्न महाविद्यालयांमधून व मान्यताप्राप्त संस्थांमधून महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ कलम ४०(३) नुसार निवड झालेल्या विद्यापीठ प्रतिनिधी (सचिव) यांची एकत्रित यादी मा. कुलगुरू यांना सादर करण्यात येते.

यापैकी, महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ कलम ४०(४)(ब) नुसार वरील यादीमधून १५ विद्यार्थ्यांची विद्यापीठ विद्यार्थी परिषदेवर मा. कुलगुरू निवड करताना याकरिता परिणियम १७७ मधील तरतुदीनुसार खालील बाबी विचारात

घेतल्या जातील :

१. ज्या विद्यार्थ्यांचे गुण सर्वाधिक आहेत. (Highest Number of Marks).

२. जो विद्यार्थी संलग्न महाविद्यालयात/मान्यताप्राप्त संस्थेत/विद्यापीठ पदव्युत्तर विभागात नियमित व पूर्णवेळ विद्यार्थी आहे.

३. ज्या विद्यार्थ्यांचे वय २५ वर्षांपेक्षा कमी आहे.

क्रीडा, राष्ट्रीय सेवा योजना, राष्ट्रीय छात्र सेना व सांस्कृतिक कार्यक्रमांच्या माध्यमांतून उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांची निवड करताना त्या विद्यार्थ्यांची/विद्यार्थिनींची संबंधित उपक्रमांशी निगडित असलेल्या सक्षम अधिकाऱ्याची शिफारस असणे आवश्यक आहे.

या १५ विद्यार्थ्यांपैकी सहा जागांसाठी महाराष्ट्र विद्यापीठ कायद्यान्वये खालीलप्रमाणे आरक्षण असेल :

१) अनुसूचित जाती, २) अनुसूचित जमाती - अ) ३) विमुक्त जाती, ४) भटक्या जमाती, ५) इतर मागास वर्ग, ६) एक महिला.

उर्वरित जागांची विभागणी जिल्हानिहाय करण्यात येईल.

महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ कलम ४०(४)(ब) नुसार मा. कुलगुरू यांनी नियुक्त केलेल्या १५ विद्यार्थ्यांमधून निवडणुकीद्वारे एका विद्यार्थ्यांची विद्यापीठ विद्यार्थी परिषदेच्या अध्यक्षपदी आणि एका विद्यार्थ्यांची सचिवपदी निवड करण्यात येईल. महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ व संबंधित परिणियमांचा या निवडणुकीसाठी अवलंब करण्यात येईल.

वरीलप्रमाणे निवड झालेल्या विद्यापीठ विद्यार्थी परिषदेचा अध्यक्ष आणि सचिव यांचा कार्यकाल हा संबंधित शैक्षणिक वर्षापुरताच मर्यादित राहिल.

FORMAT**STUDENTS' COUNCIL : 201 - 201
(Under Section 40 (3) of the Maharashtra
Universities Act, 1994)**

Information regarding the Secretary of the Colleges/Recognized Institutions Students'
Council elected from amongst themselves for the year 201 - 201

1. Name in full : _____
2. Name of the College /
Recognized Institution : _____
3. Date of Birth Age : _____
4. Previous University Examination : _____
passed along with year and
percentage of marks
5. University Examination for which : _____
enrolled during the current year
6. Category : _____
(Open, SC/ST/DTNT/OBC)

I hereby certify that the above information is personally verified from the office record
and is correct to the best of my knowledge and belief.

Place : _____

Date : _____

Signature of the Principal /
Head of the Department / Institution

SEAL

१३. विद्यापीठ प्रतिनिधी शिबिर

विद्यार्थी हा उच्चशिक्षणाचा केंद्रबिंदू आहे. वेगवेगळ्या शैक्षणिक व शिक्षणेतर उपक्रमांमध्ये विद्यार्थ्यांना सहभागी करून, परिपूर्ण विद्यार्थी घडविण्यासाठी विद्यापीठ सातत्याने प्रयत्नशील आहे. पुणे विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्र येणाऱ्या पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्ह्यांतील सुमारे ६११ संलग्न महाविद्यालये व १६१ मान्यताप्राप्त संस्थांद्वारा उच्चशिक्षण संपादन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी अनेकविध योजना विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे राबविण्यात येतात. अशा योजनांकरिता पुणे विद्यापीठाच्या अर्थसंकल्पामध्ये भरीव तरतूद केलेली असल्याचे आपणांस ज्ञात आहेच.

विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे राबविण्यात येणाऱ्या सर्व योजनांचा समावेश या पुस्तिकेत केला आहे. याव्यतिरिक्त विद्यार्थ्यांच्या व समाजाच्या गरजा ओळखून अनेक नवनवीन अभ्यासक्रम विद्यापीठ अधिकार मंडळाद्वारे सुरू केले जातात. तसेच क्रीडा व सांस्कृतिक उपक्रमांमध्येही राज्य व राष्ट्र-ीय स्तरावरील उपलब्ध असलेल्या नवनवीन संधी विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून देण्यासाठी विद्यार्थी कल्याण मंडळ सतत प्रयत्नशील असते.

उच्चशिक्षण संपादन करण्यामध्ये विद्यार्थिनींचाही सहभाग अभिमान वाटावा असा आहे. या विद्यार्थिनींचा शिक्षणाबरोबरच शिक्षणेतर उपक्रमांमध्येही सहभाग वाढवा याकरिता निर्भय कन्या अभियानासारख्या नावीन्यपूर्ण योजना मंडळाने सुरू केल्या असून त्यांमध्ये विद्यार्थिनींनी उत्स्फूर्त सहभाग नोंदविला आहे.

पुणे विद्यापीठाच्या वर नमूद केलेल्या विविध योजनांच्या परिणामकारक अंमलबजावणीसाठी विद्यार्थी

व विद्यापीठ प्रतिनिधींचा सहभाग मंडळाला आवश्यक वाटतो.

महाराष्ट्र- विद्यापीठ कायदा, १९९४ कलम ४०(२) (ब) नुसार महाविद्यालयीन विद्यार्थी परिषदेची स्थापना प्रत्येक शैक्षणिक वर्षात होत असते. सदर महाविद्यालयीन, विद्यार्थी परिषदेद्वारा एका प्रतिनिधीची विद्यापीठ प्रतिनिधी म्हणून महाराष्ट्र- विद्यापीठ कायदा, १९९४ कलम ४०(३) अन्वये निवड केली जाते.

अशा प्रकारे निवड झालेल्या विद्यापीठ प्रतिनिधींना त्यांचे हक्क, कर्तव्ये, सामाजिक जबाबदारी तसेच विद्यापीठाच्या विद्यार्थीहिताच्या विविध योजनांबद्दल महाविद्यालयीन विद्यार्थी/विद्यार्थिनींमध्ये जागरूकता निर्माण करण्यासाठी प्रशिक्षित करणे विद्यार्थी कल्याण मंडळाला आवश्यक वाटते. याकरिता विद्यापीठ प्रतिनिधींची जिल्हानिहाय दोन दिवसांची शिबिरे दरवर्षी आयोजित करण्यात येतात. अशा प्रकारच्या शिबिरांकरिता प्रत्येक जिल्ह्यातून/विभागातून महाविद्यालयांची निवड करण्यात येते. सदर महाविद्यालय जिल्ह्यातील/विभागातील विद्यापीठ प्रतिनिधींना निमंत्रित करून शिबिरांचे आयोजन करील. शिबिरांच्या कालावधीत प्रतिनिधींना मार्गदर्शन करण्यासाठी तज्ज्ञ व्यक्तींनाही निमंत्रित करण्यात येईल. सदर शिबिरांत सहभागी होणारे विद्यापीठ प्रतिनिधी वेगवेगळ्या महाविद्यालयांतून आलेले असल्याने त्यांच्या विचारांचे आदान-प्रदान करण्यास भरीव मदत होईल. विविध योजनांबाबत विद्यार्थी प्रतिनिधींचे मत जाणून घेण्यास विद्यापीठाला मदत होते. विद्यार्थ्यांच्या नेतृत्वगुणांना चालना देण्यासाठीही शिबिरांचा उपयोग होतो.

अशा शिबिरांच्या माध्यमातून विद्यापीठाने सुरू केलेल्या जुन्या/नव्या अभ्यासक्रमांबाबत विद्यार्थी मौलिक सूचना करतात. यामुळे संबंधित अभ्यासक्रमाचा गुणात्मक दर्जा वाढविण्यासाठी विद्यापीठाला त्यांचा उपयोग होतो.

विद्यापीठ प्रतिनिधी शिबिरांमध्ये सर्व संलग्न महाविद्यालयांतील व मान्यताप्राप्त संस्थांमधील विद्यापीठ प्रतिनिधी सहभागी झाले पाहिजेत. सहभागी होण्यापूर्वी त्यांनी आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थी/विद्यार्थिनींच्या अडचणी जाणून घेऊन आवश्यक तो अभ्यास करावा व तत्संबंधी शिबिरामध्ये आपले विचार योग्यरीत्या मांडावेत, अशी अपेक्षा आहे.

विद्यापीठ प्रतिनिधी शिबिराचे आयोजन करण्यासाठी स्वयंस्फूर्तीने जे महाविद्यालय पुढाकार घेईल, त्या महाविद्यालयाला शिबिराचे यजमानपद देण्यात येईल.

एखाद्या जिल्ह्यातून/विभागातून शिबिर आयोजनाबाबत एकही प्रस्ताव न आल्यास मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ हे महाविद्यालयाची शिबिरासाठी निवड करतील. विद्यापीठ प्रतिनिधी शिबिराचा खर्च विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे करण्यात येईल. मात्र शिबिरासाठी उपस्थित राहणाऱ्या विद्यापीठ प्रतिनिधींचा प्रवासखर्च, तो प्रतिनिधी ज्या महाविद्यालयाचा विद्यार्थी आहे त्याच महाविद्यालयाने करावयाचा आहे.

शिबिर आयोजनासाठी निवडलेल्या महाविद्यालयाने या संपूर्ण कार्यक्रमाचे तपशिलवार हिशेब ठेवावेत व केंद्रीय हिशेबतपासणी कार्यक्रमाच्या वेळी ते सादर करावेत.

टीप : मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ यांच्या मान्यतेशिवाय शिबिराचे आयोजन करू नये.

१४. युवक महोत्सव

पुणे विद्यापीठाच्या शैक्षणिक दर्जाबद्दल सर्वत्र आदरभाव व्यक्त केला जातो, हे आपणांस ज्ञात आहेच. त्यामुळे सांस्कृतिक क्षेत्रात पुणे विद्यापीठाचा लौकिक वृद्धिंगत व्हावा, याकरिता विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे सर्व संलग्न महाविद्यालयांतील तसेच विद्यापीठ पदव्युत्तर विभागांतील विद्यार्थी/विद्यार्थिनींना वेगवेगळ्या सांस्कृतिक कार्यक्रमांमध्ये सहभागी होण्यासाठी प्रेरित केले जाते. विविध सांस्कृतिक कलाप्रकारांमध्ये उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना विद्यापीठ संघामध्ये सहभागी होण्याकरिता पाठविण्यात येते.

राज्यस्तरीय युवक महोत्सव :

राज्यस्तरावर दरवर्षी 'इंद्रधनुष्य' या आंतरविद्यापीठीय युवक महोत्सवाचे आयोजन केले जाते. सदर महोत्सवामध्ये महाराष्ट्रातील सर्व कृषी व अकृषी विद्यापीठांना सहभागी होता येते. या स्पर्धांचे ठिकाण व वेळापत्रक यासंबंधीचे परिपत्रक विद्यापीठाला प्राप्त झाल्यानंतर सर्व संबंधित महाविद्यालयांना/मान्यताप्राप्त संस्थांना तसेच विद्यापीठ पदव्युत्तर विभागांना स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल. सदर युवक महोत्सवामध्ये ज्या कलाप्रकारांचा सर्वसाधारणपणे समावेश केलेला आहे त्यांची नावे, त्याकरिता स्पर्धेच्या वेळी दिला जाणारा वेळ व कलाकारांची संख्या यांबाबतचा तपशील सोबत दिलेला आहे.

वर नमूद केलेल्या विविध कलाप्रकारांमध्ये सहभागी होण्यासाठी निवड केलेल्या स्पर्धकांना/संघांस पूर्वतयारीसाठी विद्यापीठात निमंत्रित करण्यात येईल. सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थी/विद्यार्थिनींची रंगीत तालीम घेऊन त्यांतील एका संघाची निवड करण्यात येईल. या

निवडलेल्या संघाला अंतिम स्पर्धेसाठी ज्या विद्यापीठात युवक महोत्सवाचे आयोजन केले आहे, त्या विद्यापीठात पाठविण्यात येईल. याकरिता येणारा प्रत्यक्ष खर्च विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे करण्यात येईल. अंतिम फेरीसाठी पाठविल्या जाणाऱ्या संघाबरोबर एका प्राध्यापकांची संघ व्यवस्थापक म्हणून विद्यापीठाकडून नियुक्ती करण्यात येईल.

पश्चिम विभागीय युवक महोत्सव :

अखिल भारतीय विद्यापीठ संघाद्वारे दरवर्षी विभागीय स्तरावर युवक महोत्सवाचे आयोजन करण्यात येते. संघाच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार पूर्व, पश्चिम, दक्षिण व उत्तर असे चार विभाग राष्ट्र-ीय स्तरावर करण्यात आले आहेत. पुणे विद्यापीठाचा समावेश पश्चिम विभागामध्ये होत असल्यामुळे विद्यापीठाचे स्पर्धक/संघ यांचा स्पर्धेसाठी पश्चिम विभागीय युवक महोत्सवामध्ये समावेश करण्यात येतो. सदर युवक महोत्सव हा आंतर-विद्यापीठस्तरावरील असून पश्चिम भारतातील सर्व विद्यापीठांचे संघ स्पर्धेसाठी नियोजित ठिकाणी निमंत्रित केले जातात. पश्चिम विभागीय युवक महोत्सवाचा संपूर्ण कार्यक्रम व ठिकाण भारतीय विद्यापीठ संघाद्वारे निश्चित केला जातो. सदर स्पर्धेच्या विविध कलाप्रकारांमध्ये सहभागी होण्यासाठी पुणे विद्यापीठाचा संघ पाठविण्यात येतो. अखिल भारतीय विद्यापीठ संघाद्वारे निश्चित केलेल्या निवडक कलाप्रकारांसाठी यजमान विद्यापीठाद्वारे स्पर्धेचे आयोजन करण्यात येते.

ज्या निवडक कलाप्रकारांसाठी राज्यस्तरीय आंतर-

विद्यापीठीय युवक महोत्सवामध्ये (इंद्रधनुष्य) स्पर्धा आयोजित केली जाते, त्याच कलाप्रकारांचा पश्चिम विभागीय आंतर-विद्यापीठ स्पर्धामध्येही समावेश केला जातो. राज्यस्तरीय आंतर-विद्यापीठीय युवक महोत्सवामध्ये जे विद्यार्थी उल्लेखनीय कामगिरी करतात, अशा विद्यार्थ्यांना पश्चिम विभागीय युवक महोत्सवासाठी संघ निवडताना प्राधान्य दिले जाते. पश्चिम विभागीय युवक महोत्सवाकरिता निवडलेल्या पुणे विद्यापीठ संघातील सर्व विद्यार्थ्यांना व संघ व्यवस्थापकाला ब्लेझर देण्यात येतो. सदर पुणे विद्यापीठ संघाचा पश्चिम विभागीय युवक महोत्सवामध्ये सहभागी होण्याचा संपूर्ण खर्च विद्यापीठाकडून करण्यात येतो.

युवक महोत्सवाकरिता स्पर्धक म्हणून निवड झालेल्या प्रत्येक विद्यार्थ्यांना मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ यांना -

१. विहित नमुन्यात हमीपत्र लिहून देणे अत्यावश्यक आहे. सदर हमीपत्राचा नमुना सोबत जोडला आहे.
२. आपल्या अद्ययावत छायाचित्राच्या तीन प्रती आणणे आवश्यक आहे.
३. वैयक्तिक माहिती व पात्रता प्रमाणपत्र विहित नमुन्यात सादर करावे. याकरिता आवश्यक असलेल्या विहित अर्जाचा नमुना सोबत जोडला आहे.
४. आपल्या महाविद्यालयाचे ओळखपत्र, इ.१० व १२ वी प्रमाणपत्राची सत्यप्रत.

शैक्षणिक उपक्रमांबरोबरच शिक्षणेतर उपक्रमांमध्येही विद्यार्थ्यांचा सहभाग वाढावा, याकरिता विद्यार्थी कल्याण मंडळ सातत्याने प्रयत्नशील आहे. सांस्कृतिक कार्यक्रमांमध्ये जास्तीत जास्त संधी उपलब्ध व्हावी, या उद्देशाने जिल्हानिहाय/विभागनिहाय सांस्कृतिक स्पर्धांचे आयोजन करून जिल्ह्यातून/विभागातून सर्वोत्तम संघाची निवड करून नंतर विद्यापीठस्तरावर चार विभागांतून विजेत्या संघाच्या अंतिम स्पर्धा आयोजित करण्याचा विद्यार्थी कल्याण मंडळाचा मानस आहे. या माध्यमातून विद्यापीठाचा दर्जेदार संघ निवडण्यास मदत होईल, असे मंडळास वाटते. तसेच जिल्हास्तरीय आयोजित सांस्कृतिक कार्यक्रमांच्या कार्यशाळेसाठी विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून अर्थसाहाय्य करण्यात येईल.

जिल्हा/विभागनिहाय सांस्कृतिक स्पर्धेचे आयोजन करताना प्रत्येक कलाप्रकारांसाठी स्वतंत्र महाविद्यालयाची निवड करण्यात येईल. ज्या महाविद्यालयांना अशा प्रकारच्या स्पर्धांच्या आयोजनामध्ये स्वयंस्फूर्तीने सहभागी व्हावयाचे आहे, त्यांनी मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ यांच्याशी संपर्क करावा. एखाद्या जिल्ह्यातून अथवा विभागातून एकही महाविद्यालय अशा स्पर्धेचे आयोजन करण्यास उत्सुक नसल्यास, त्या जिल्ह्यात/विभागामध्ये अशा स्पर्धांसाठी महाविद्यालयांची निवड करण्याचे अधिकार मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ यांना राहतील.

विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या सांस्कृतिक उपक्रमांत उल्लेखनीय कामगिरी केलेल्या विद्यार्थ्यांच्या नावाची शिफारस करण्याबाबत

प्रत्येक महाविद्यालयाने आपल्या महाविद्यालयात होणाऱ्या विविध स्पर्धामधून, तसेच विविध महाविद्यालयांनी आयोजिलेल्या स्पर्धामधून उल्लेखनीय यश मिळविणाऱ्या किमान दोन विद्यार्थ्यांची नावे विद्यार्थी कल्याण अधिकारी व त्या त्या महाविद्यालयाने नियुक्त केलेल्या सांस्कृतिक कार्यक्रम अधिकारी यांच्या मदतीने खाली दिलेल्या विहित नमुन्यात विद्यापीठास कळवावी, अशा विद्यार्थ्यांची माहिती कळविताना पुढील बाबी लक्षात घ्याव्यात :

१. अशा विद्यार्थी-विद्यार्थिनीने महाविद्यालयीन पातळीवर होणाऱ्या किमान दोन स्पर्धामध्ये प्रथम क्रमांक/ विशेष नैपुण्य प्राप्त केलेले असावे.

२. अशा विद्यार्थी-विद्यार्थिनीने आंतर-महाविद्यालयीन/ राज्यस्तरीय स्पर्धेत सहभागी होऊन विशेष नैपुण्य प्राप्त केलेले असावे.

३. महाविद्यालयीन तसेच खुल्या अथवा आंतर-महाविद्यालयीन स्तरावर होणाऱ्या विविध स्पर्धामधून व्यक्तिगतः त्याने/तिने उल्लेखनीय यश प्राप्त केलेले असावे.

४. विद्यापीठीय, आंतर-विद्यापीठीय स्पर्धेत सहभागी होण्याची पात्रता त्यांच्यात असावी.

५. सदर विद्यार्थी-विद्यार्थिनीने त्यांच्या नियमित अभ्यासक्रमांत सातत्यशील व नियमित असावे.

(टीप : विद्यार्थ्यांची माहिती सोबतच्या विहित नमुन्यात पाठवावी.)

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ
सांस्कृतिक उपक्रमांत उल्लेखनीय कामगिरी केलेल्या विद्यार्थ्यांची माहिती

१. महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता :

.....
.....
.....

२. विद्यार्थ्याचे नाव व संपर्क :
दूरध्वनी क्रमांक :

३. वर्ग : , जन्मतारीख :

४. विशेष प्रावीण्य प्राप्त केलेला
कलाप्रकार / स्पर्धा:
.....

५. गेल्या व चालू शैक्षणिक वर्षातील
उल्लेखनीय स्पर्धांमधील सहभाग :

६. राज्य / राष्ट्रीय स्तरावरील
युवक महोत्सवातील सहभाग :

७. प्राप्त केलेली पारितोषिके (प्रमुख) :
.....

८. इतर उल्लेखनीय कामगिरी :

.....
.....
.....

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी
(S.W.O.)

महाविद्यालयाची मुद्रा

प्राचार्य
सही व शिक्का

प्रति,
मा. संचालक,
विद्यार्थी कल्याण मंडळ,
पुणे विद्यापीठ, पुणे-४११ ००७.

महोदय,

मी, , दिनांक ते
या दरम्यान पुणे विद्यापीठातर्फे येथे संपन्न होणाऱ्या युवक महोत्सवासाठी
(यूथ फेस्टिव्हलसाठी) जात असून मी माझ्या जबाबदारीवर स्वयंस्फूर्तीने सहभागी होत आहे. या कार्यक्रमादरम्यान
संघातील कोणत्याही सदस्यास अथवा संघ व्यवस्थापकास माझ्याकडून कोणत्याही प्रकारचा त्रास होणार नाही. आणि
संघव्यवस्थापक यांनी वेळोवेळी दिलेल्या सर्व सूचनांचे तसेच स्पर्धेच्या सर्व नियमांचे मी काटेकोर पालन करीन याची मी हमी
देतो/देते.

घरचा संपूर्ण पत्ता व फोन नं. :

सध्याचा संपूर्ण पत्ता व फोन नं. :

महाविद्यालयाचे नाव, पत्ता व फोन नं. :

मी, या विद्यार्थ्यांचा/विद्यार्थिनींचा पालक असून त्याने/तिने युवक
महोत्सवासाठी येथे दिनांक ते
या कालावधीत पुणे विद्यापीठ संघात सहभागी होण्याचा जो निर्णय घेतला आहे, त्यास माझी संपूर्ण अनुमती आहे.

पालकाची स्वाक्षरी

स्पर्धकाची स्वाक्षरी

नाव :

नाव :

**INTER-UNIVERSITY YOUTH FESTIVAL
INDRADHANUSHYA / ZONAL / NATIONAL LEVEL**

Festival events, time allotted and number of artists for the event

Sr. No.	Items	Number of Participants			Time (Minutes)	
		Artists	Accompainsts	Total	Min.	Max.
Music						
1	Light Vocal (Solo)	1	2	3	04	06
2	Classical Instrumental Solo (Percussion)	1	2	3	08	10
3	Classical Instrumental Solo (Non-Percussion)	1	2	3	08	10
4	Western Vocal (Solo)*	1	2	3	04	06
5	Group Song (Indian)	6	3	9	08	10
6	Group Song (Western)	6	3	9	08	10
7	Folk Orchestra	9	3	12	07	10
Dance						
1	Flok / Tribal Dance	10	5	15	08	10
2	Classical Dance	1	3	4	12	15
Literary Events						
1	Quiz	3	-	3	-	-
2	Elocution *	1	-	1	4	5
3	Debate *	2	-	2	4	5
Theatre						
1	One Act Play	9	3	12	25	30
2	Skit	6	3	9	8	10
3	Mime	6	2	8	4	5
4	Mimicry *	1	-	1	4	5
Fine Arts						
1	On the Spot Painting	1	-	1	120	150
2	Collage	1	-	1	120	150
3	Poster Making	1	-	1	120	150
4	Clay Modelling	1	-	1	120	150
5	Cartooning	1	-	1	120	150
6	Rangoli	1	-	1	120	150
7	Spot Photography	1	-	1	120	150

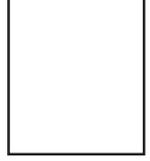
* Please note that five events which have been star marked (*) above shall get 15 seconds grace time after the completion of maximum time limit. However, for other events the grace time limit shall be 30 seconds.

Students' Welfare

PROFORMA FOR CURRICULUM VITAE

WEST ZONE / NATIONAL / INTER-UNIVERSITY YOUTH FESTIVAL (UNIFEST)

Sponsored by the
Association of Indian Universities

CURRICULUM VITAE OF PARTICIPANTS/ACCOMPANYING ARTIST

1. Name (in Block Letters) : _____
2. University : _____
3. Class Studying in : _____
4. Residential Address : _____

5. Item : _____
6. No. of times participated : _____
in Zonal Festival _____
7. Performance and distinction: _____
earned in the field
8. Distinction in other field : _____
9. Signature of Student : _____
10. Participants Accompanist : _____

Students' Welfare
PROFORMA FOR CURRICULUM VITAE
 WEST ZONE / NATIONAL INTER-UNIVERSITY
 YOUTH FESTIVAL (UNIFEST)

ELIGIBILITY CERTIFICATE FOR PARTICIPANTS & ACCOMPANYING

1. Name (in Block Letters) : _____
2. University : _____
3. Class Studying in : _____
4. Residential Address : _____

5. Item : _____
6. No. of times participated : _____
7. Signature of the Student : _____

Certificated that particulars as above are correct to the best of my knowledge and belief.

Cultural Co-ordinator
 (Signature & Seal)

Date : _____

_____ University
 (Seal)

१५. प्लेसमेंट सेंटर

प्रस्तावना :

सध्याच्या आधुनिक व संगणकाच्या युगात प्रत्येकाचे जीवन अत्यंत गतिमान बनले आहे. असंख्य शैक्षणिक संधी ग्रामीण भागापूसन ते शहरापर्यंत उपलब्ध झाल्याने सुशिक्षित तरुणांच्या संख्येतही लक्षणीय वाढ होत आहे. हा तरुण सुशिक्षितवर्ग रोजगाराच्या शोधात शहरांकडे दिवसेंदिवस आकर्षित होत आहे. महाराष्ट्राचा झपाट्याने होणारा औद्योगिक विकास, माहिती-तंत्रज्ञानाचे प्रत्येक क्षेत्रातील योगदान, शासनाचे विविध उद्योगांच्या विकसनासाठीचे उदार धोरण यांमुळे सध्या रोजगाराच्या संधीदेखील पुष्कळ उपलब्ध होत आहेत. परंतु, या संधी नेमक्या कोठे व कशा शोधाव्यात हे बऱ्याच वेळा तरुणांना समजत नाही व ते शिक्षण व कौशल्य आत्मसात करूनही बेरोजगार राहिल्याने ते त्रस्त व निराश होतात.

याउलट, खासगी क्षेत्रांतील विविध उद्योजकांना विविध पात्रता व कौशल्यांच्या मनुष्यबळाची निकड असते. परंतु असे मनुष्यबळ त्यांना नेमके उपलब्ध होण्यासाठी सोयीची जागा किंवा व्यासपीठ हवे असते. त्यांच्याकडे अत्यल्प वेळ असतो. त्यामुळे कामगार /नोकर भरतीविषयी त्यांना जितक्या कमी वेळेत साहाय्य उपलब्ध होईल, तो मार्ग ते निवडतात आणि नेमकी हीच गरज लक्षात घेऊन पुणे विद्यापीठाने विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे प्लेसमेंट सेंटर सुरू करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

उद्दिष्टे :

- सुशिक्षित तरुणांना त्यांच्या पात्रतेनुसार व अनुभवांनुसार योग्य रोजगार मिळवून देण्यासाठी प्रयत्न करणे.
- उद्योजक व उमेदवार यांच्यात समन्वय साधणे.
- सुशिक्षित तरुणांना व मनुष्यबळाची आवश्यकता असणाऱ्या उद्योजकांना एक व्यासपीठ उपलब्ध करून देणे.

ड) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल उमेदवारांना नोकरीचे मार्गदर्शन व उपलब्धता यांसाठी विनामूल्य सेवा पुरविणे.

ई) मुलाखतीत अपयशी ठरलेल्या विद्यार्थ्यांना आवश्यक त्या मार्गदर्शनाची/समुपदेशनाची सुविधा उपलब्ध करून देणे.

योजनेकरिता पात्रता :

उमेदवार पदवीधर, व्यावसायिक पदव्युत्तर पदवीधर असावा. त्याने रोजगारासाठी त्याच्या संपूर्ण वैयक्तिक व शैक्षणिक माहितीसह महाविद्यालयाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळ कार्यालयात नावनोंदणी केलेली असावी. याबाबतचा उमेदवार नोंदणी-अर्ज सोबत दिलेला आहे.

योजनेची अंमलबजावणी :

पुणे विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्रातील खासगी उद्योजकांकडून मनुष्यबळाची मागणी करणारे मागणीपत्र प्लेसमेंट सेंटरद्वारे प्राप्त करून घेण्यात येईल. उद्योजकांना आवश्यक असणाऱ्या पात्रतेच्या नोंदणीकृत उमेदवारांना मुलाखत पत्र पाठवून एका निश्चित दिवशी सर्व उद्योजक व इच्छुक उमेदवार यांची समोरासमोर भेट घडवून नोकरीसाठी निवडप्रक्रियेचे/मुलाखतीचे आयोजन करण्यात येईल. निवडप्रक्रियेचा निकाल प्राप्त होताच ज्या उमेदवारांना नियमित रोजगार उपलब्ध होईल त्यांची नावे नोंदणीपटावरून कमी करण्यात येतील. नवीन उमेदवारांची नोंदणी व रोजगार उपलब्ध झालेल्या उमेदवारांची नावे कमी करण्याची प्रक्रिया सातत्याने चालू राहिल. आवश्यकतेनुसार जिल्हा अथवा तालुका स्तरावर रोजगार मेळावे आयोजित करण्यात येतील. सदर मेळाव्याच्या आयोजनाचा खर्च विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या या योजनेसाठी तरतूद करण्यात आलेल्या अर्थशीर्षातून करण्यात येईल.

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ
प्लेसमेंट सेंटर
उमेदवार नोंदणी अर्ज, २०१ - २०१

Registration No. :

Registration Date : / /201

To be filled by office / (कार्यालयीन वापरसाठी)

(नोंदणीचा दिनांक)

1. Full Name :

(संपूर्ण नाव) Last Name/(आडनाव) First Name/(उमेदवाराचे नाव) Middle Name/(वडिलांचे/पतीचे नाव) Mother's Name/(आईचे नाव)

2. Mahavidyalaya's Name/महाविद्यालयाचे नाव :

3. Date of Birth (DD/MM/YYYY) : / / 4. Sex : Male/ Female

(जन्मतारीख)

(लिंग : पुरुष/स्त्री)

5. Religion : 6. Caste :

(धर्म)

(जात)

Caste Certificate Reference No. & Date (जात प्रमाणपत्राचा संदर्भ क्र. व दिनांक)

7. Caste Category : SC/ST/OBC/VJ(A)/NT(B)/NT(C)/NT(D)/OPEN

(जातीचा प्रवर्ग) :

8. Mother Tongue : 9. Height (in cms.) :

(मातृभाषा)

(उंची)

10. Marital Status : Unmarried/Married/Widow/Widower/Divorced

(वैवाहिक स्थिती) : (अविवाहित/विवाहित/विधवा/विधुर/घटस्फोटित)

11. Address :

(उमेदवाराचा पत्ता)

Place/City : Pin Code : Taluka District

(ठिकाण/शहर)

(पिन कोड)

(तहसील)

(जिल्हा)

Phone No.: Mobile No. : E-mail id :

(दूरध्वनी क्रमांक)

(भ्रमणध्वनी क्रमांक)

12. Are you a Part-Time Employment (PTE) Candidate : Yes / No

(अंशकालीन उमेदवार आहात काय?)

13. Priority (प्राधान्य) : Project Affected/Earthquake Affected / Dependent of Freedom Fighter/Other

(प्रकल्पग्रस्त/भूकंपग्रस्त/स्वातंत्र्य सैनिकावर अवलंबित/इतर):

14. If disabled : Nature of disability Percentage (%) :

(अपंग असल्यास) (अपंगत्वाचा प्रकार)

(टक्केवारी)

15. Qualification and Training details (शैक्षणिक पात्रता आणि प्रशिक्षण) :

(Please read instructions on back page)

Sr.No. (अ.क्र.) (१)	Examination Passed (उत्तीर्ण केलेली परीक्षा) (२)	Year (वर्ष) (३)	Percentage (टक्केवारी) (४)	Major Subjects (प्रमुख विषय) (५)
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

16. Details of Languages Known (अवगत असलेल्या भाषांसाठी ✓ अशी खूण करावी) :

Language (भाषा) (१)	Speak (बोलणे) (२)	Read (वाचणे) (३)	Write (लिहिणे) (४)
Marathi (मराठी)			
Hindi (हिंदी)			
English (इंग्रजी)			

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी
(S.W.O.)

उमेदवाराची स्वाक्षरी

१६. माजी कुलपती डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर आंतरविद्यापीठीय मराठी/इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धा

पुणे विद्यापीठाच्या वतीने माजी कुलपती डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर आंतर-विद्यापीठीय वक्तृत्व स्पर्धेचे दरवर्षी आयोजन केले जाते. सदर वक्तृत्व स्पर्धा मराठी व इंग्रजी भाषांत दोन टप्प्यांमध्ये संपन्न होते. पहिल्या टप्प्यामध्ये मराठी आणि इंग्रजी भाषेतील वक्तृत्व स्पर्धेची उपांत्य फेरी पुणे विद्यापीठाच्या वतीने आयोजित करण्यात येते.

उपांत्य फेरी :

दोन्ही भाषांतील वक्तृत्व स्पर्धेची उपांत्य फेरी आंतर-महाविद्यालयीन स्तरावर घेण्यात येते. याकरिता प्रत्येक संलग्न महाविद्यालयाच्या/मान्यताप्राप्त संस्थेच्या एका विद्यार्थ्यास मराठी स्पर्धेत व आणखी एका विद्यार्थ्यास इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धेत सहभाग घेता येतो. वक्तृत्व स्पर्धेच्या उपांत्य फेरीच्या संपूर्ण कार्यक्रमाचा तपशील महाविद्यालयांना/मान्यताप्राप्त संस्थांना स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे कळविण्यात येईल.

मराठी आणि इंग्रजी भाषेतील वक्तृत्व स्पर्धेच्या उपांत्य फेरीमध्ये सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या स्पर्धकांची माहिती मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे-७ यांना निर्धारित वेळेत कळवावी. वक्तृत्व स्पर्धेच्या वेळी स्पर्धकांच्या नावाचा सदर स्पर्धेमध्ये समावेश करता येणार नाही.

माजी कुलपती डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर आंतर-विद्यापीठीय मराठी व इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धेच्या उपांत्य फेरीचे आयोजन पुणे विद्यापीठाबरोबरच महाराष्ट्रातील इतर सर्व कृषी व अकृषी विद्यापीठांमध्ये करण्यात येते.

अंतिम फेरी :

महाराष्ट्रातील कृषी व अकृषी विद्यापीठांद्वारे आयोजित करण्यात आलेल्या उपांत्य फेरीमध्ये प्रथम क्रमांक प्राप्त केलेल्या विद्यार्थी/विद्यार्थिनीस स्पर्धेच्या अंतिम फेरीसाठी निमंत्रित करण्यात येते. याकरिता मराठी आणि इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धेच्या उपांत्य फेरीचा निकाल संबंधित विद्यापीठां

त्वरित अनुक्रमे पुणे व मुंबई विद्यापीठास कळवावा.

मराठी भाषेतील वक्तृत्व स्पर्धेच्या अंतिम फेरीचे आयोजन पुणे विद्यापीठात करण्यात येते. त्यामुळे मराठी वक्तृत्व स्पर्धेच्या उपांत्य फेरीतील विजेत्यांना अंतिम फेरीसाठी पुणे विद्यापीठामध्ये निमंत्रित केले जाते. पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून सदर अंतिम स्पर्धेचे आंतर-विद्यापीठ स्तरावर आयोजन केले जाते.

डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर आंतरविद्यापीठीय इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धेच्या अंतिम फेरीचे आयोजन मुंबई विद्यापीठातर्फे मुंबई येथे करण्यात येते. त्यामुळे महाराष्ट्र-ातील सर्व कृषी व अकृषी विद्यापीठांमध्ये इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धेच्या उपांत्य फेरीमध्ये प्रथम क्रमांकाने विजयी झालेल्या स्पर्धकांना अंतिम फेरीसाठी मुंबई विद्यापीठाकडून निमंत्रित केले जाते. इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धेच्या अंतिम फेरीच्या कार्यक्रमाचा संपूर्ण तपशील मुंबई विद्यापीठाकडून संबंधितांना कळविण्यात येतो.

वक्तृत्व स्पर्धेची पारितोषिके :

माजी कुलपती डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर वक्तृत्व स्पर्धेच्या अंतिम फेरीनंतर, पुणे विद्यापीठाकडून मराठी वक्तृत्व स्पर्धेतील प्रथम व द्वितीय क्रमांक प्राप्त करणाऱ्या स्पर्धकांची नावे पारितोषिकासाठी घोषित करण्यात येतात. याप्रमाणेच मुंबई विद्यापीठाकडून इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धेच्या प्रथम व द्वितीय क्रमांक प्राप्त करणाऱ्या स्पर्धकांची पारितोषिकांसाठी निवड करण्यात येते.

पारितोषिक वितरण :

डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर मराठी वक्तृत्व स्पर्धेच्या प्रथम व द्वितीय क्रमांक संपादन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना पुणे विद्यापीठाच्या पदवीप्रदान समारंभप्रसंगी प्रमुख अतिथींच्या शुभहस्ते पारितोषिक प्रदान करण्यात येते. याप्रमाणे इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धेतील विजेत्यांना मुंबई विद्यापीठाच्या पदवीप्रदान समारंभात प्रमुख अतिथींच्या हस्ते पारितोषिके दिली जातात.

मा. डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर मराठी वक्तृत्व स्पर्धेच्या नियम व अटी पुढीलप्रमाणे आहेत :

मराठी वक्तृत्व स्पर्धेची नियमावली :

१. स्पर्धेचे नाव : माजी कुलपती डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर आंतर-विद्यापीठीय मराठी/इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धा.
२. ही वक्तृत्व स्पर्धा महाराष्ट्र-ातील कृषी व अकृषी विद्यापीठातील पदवी व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी खुली राहिल व ते या स्पर्धेत सहभागी होऊ शकतील.
३. या स्पर्धेसाठी पाच विषय असतील, प्रत्येक स्पर्धेकाला त्यांचा विषय अर्धा तास आधी देण्यात येईल.
४. स्पर्धकांचा क्रम मराठी (अक्षराप्रमाणे) आकारविल्हे याप्रमाणे (Alphabetical) राहिल.
५. स्पर्धेसाठी विद्यार्थ्यांची निवड करण्याची पद्धत खालीलप्रमाणे :
 - अ) आपल्या कार्यक्षेत्रातील सर्व संलग्न महाविद्यालयांतील प्रत्येकी एक विद्यार्थ्यांमधून वक्तृत्व स्पर्धेची उपांत्य फेरी घेण्याची जबाबदारी त्या त्या विद्यापीठावर असेल. सदर उपांत्य फेरी सप्टेंबरअखेर पूर्ण करणे अपेक्षित आहे.
 - ब) प्रत्येक विद्यापीठाच्या उपांत्य फेरीच्या विजेत्याला या तारखेला अंतिम फेरीसाठी पुणे विद्यापीठामध्ये उपस्थित राहावे लागेल.
 - क) उपांत्य तसेच अंतिम फेरीमध्ये प्रत्येक विद्यार्थ्यांस बोलण्यासाठी सात मिनिटे (५+२) वेळ देण्यात येईल. पाच मिनिटांनंतर पूर्वसूचनेची घंटा वाजविण्यात येईल.
 - ड) अंतिम स्पर्धेत गुणानुक्रमे दोन विद्यार्थी निवडले जातील. प्रथम व द्वितीय क्रमांकास अनुक्रमे रु. ५०००/- व रु. २०००/- चे रोख पारितोषिक, तसेच गुणवत्ता प्रमाणपत्रे प्रदान करण्यात येतील.
 - ई) अंतिम फेरीतील प्रथम व द्वितीय क्रमांकाच्या विजेत्यांना पुणे विद्यापीठाच्या पदवीप्रदान समारंभात पारितोषिक व गुणवत्ता प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात येईल.

माजी कुलपती मा. डॉ. पी. सी. अलेक्झांडर आंतर-विद्यापीठीय इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धेचे नियम व अटी पुढीलप्रमाणे आहेत :

PREAMBLE (Rules of the Competition)

1. Name of the Competition : Chancellor P. C. Alexander Inter-University Elocution Competitions in English/Marathi.
2. The competition will be open to all students both Under-Graduate and Post-Graduate of agricultural and non-agricultural universities in the State of Maharashtra.
3. There will be five topics for the competition and any one of them will be given to a participant half an hour before actual commencement of the competition.
4. Order of the participants will be arranged alphabetically.
5. Procedure for selecting students for the competition will be as follows :
 - (a) Every University will conduct competition at its own end by inviting only one student from each college affiliated to the University.

This will be a semi-final round of the competition and will be completed before end of September every year.
 - (b) It will select one winner from amongst those participating in the competition and nominate him/her for the final round to be organized at the University of Mumbai/University of Pune before 15th of November every year.
 - (c) Every participant will be given a 4+1= 05 (five) minutes at the semi-final round. A warning bell will be given after (four) minutes. And for the final round every participant will be given 5+2=07 (seven) minutes. A warning bell will be given after 5 (five) minutes.
 - (d) At the final round two winners will be selected. The first winner and second winner will be given the cash prizes of Rs. 5000/- (Rupees Five Thousand only) and Rs. 2000/- (Rupees Two Thousand only) respectively along with a certificate of merit.
 - (e) Prizes and Certificates of Merit will be distributed at the time of Convocation of the University of Mumbai / University of Pune.
6. All expenses such as travel, lodging, boarding, etc. of the participants at the semi-final round will have to be borne by the respective colleges and during the final round by the respective Universities.
7. Hon'ble Vice-Chancellor from Mumbai University and Hon'ble. Vice-Chancellor from Pune University will nominate three judges for the semi-final and final round on the panel for the competition both for English and Marathi.
8. Decision of the Panel of Judges will be final and binding.

१७. अभिरूप न्यायालय स्पर्धा (MOOT COURT COMPETITION)

पुणे विद्यापीठाच्या संलग्न महाविद्यालयांतून कायदेविषयक अध्ययन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना न्यायालयीन कामकाजाची पद्धती अवगत व्हावी, मुद्देसूद संभाषणकौशल्यात त्यांनी पारंगत व्हावे, आपल्या व्यक्तिमत्त्वाचा वेगळा ठसा उमटविता यावा आणि पर्यायाने या विद्यार्थ्यांमधून निष्णात वकील व न्यायाधिकारी तयार व्हावेत, या प्रमुख उद्देशाने अभिरूप न्यायालय स्पर्धांचे आयोजन करण्यात येते.

१) महाविद्यालयीन स्तर :

पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या प्रत्येक विधी महाविद्यालयाने दरवर्षी महाविद्यालयीन स्तरावर अभिरूप न्यायालय स्पर्धेचे आयोजन करून, पुस्तकी ज्ञानाबरोबरच प्रत्यक्ष कृतीचा अनुभव विद्यार्थ्यांना द्यावा. याद्वारे विविध ठिकाणी होणाऱ्या अभिरूप न्यायालय स्पर्धेकरिता महाविद्यालयाचा दर्जेदार संघ निवडण्यास मदत होईल. अशा स्पर्धेच्या आयोजनासाठी विद्यापीठाकडून अर्थसाहाय्य करण्यात येणार नाही.

२) जिल्हास्तर :

पुणे विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्र येणाऱ्या पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्ह्यांमध्ये जिल्हास्तरीय अभिरूप न्यायालय स्पर्धेचे आयोजन करण्यात येईल. सदर स्पर्धेमध्ये संबंधित जिल्ह्यातील सर्व विधी महाविद्यालयांना सहभागी होता येईल. प्रत्येक महाविद्यालयाला स्पर्धेसाठी दोन विद्यार्थ्यांचा संघ पाठविता येईल. पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्ह्यांत प्रत्येकी एक अशा एकूण तीन जिल्हास्तरीय स्पर्धा दरवर्षी आयोजित करण्यात येतील.

ज्या विधी महाविद्यालयाला जिल्हास्तरीय स्पर्धेचे आयोजन करावयाचे असेल, त्या महाविद्यालयाने विहित नमुन्यातील अर्जाद्वारे संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ यांच्याकडे सविस्तर प्रस्ताव २१ ऑगस्टपर्यंत दाखल करावा. एकापेक्षा अधिक प्रस्ताव एकाच जिल्ह्यातून प्राप्त झाल्यास, जिल्हास्तरीय स्पर्धेसाठी महाविद्यालयाची निवड विद्यापीठामार्फत केली जाईल. सदर स्पर्धेसाठी विद्यापीठाची मान्यता घेणे अनिवार्य आहे. स्पर्धेचे आयोजन ३० जानेवारीपूर्वी करण्यात यावे.

जिल्हास्तरीय स्पर्धेच्या आयोजनाच्या खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसाठी, स्पर्धेचे आयोजन करणाऱ्या महाविद्यालयाला जास्तीत जास्त रु. ५,०००/- विद्यापीठाकडून अर्थसाहाय्य देण्यात येईल. आयोजक महाविद्यालयाने स्पर्धेचा हिशेब १० मार्चपूर्वी तयार ठेवावा व मार्चअखेरीस होणाऱ्या केंद्रीय लेखापरीक्षणाच्या वेळी तो विद्यापीठास सादर करावा. विद्यापीठस्तरीय आंतर-महाविद्यालयीन स्पर्धेसाठीचे नियम जिल्हास्तरीय स्पर्धानाही लागू राहतील.

३) विद्यापीठस्तर :

कै. जस्टीस पी. बी. गर्जेद्रगडकर अभिरूप न्यायालय स्पर्धा :

विद्यार्थी कल्याण मंडळ व विद्यापीठ विधी विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने दरवर्षी कै. जस्टीस पी. बी. गर्जेद्रगडकर यांच्या नावाने सदर अभिरूप न्यायालय स्पर्धा पुणे विद्यापीठात आयोजित करण्यासाठी त्यांच्या कन्या डॉ. जहागिरदार यांनी विद्यापीठाला देणगी दिलेली आहे. सदर देणगी करारानुसार सन २००१ पासून स्पर्धेचे आयोजन

पुणे विद्यापीठ विधी विभाग व विद्यार्थी कल्याण मंडळ संयुक्तरीत्या करित आहे.

पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्ह्यांतील सर्व महाविद्यालयांसाठी ही स्पर्धा खुली असून, ती आंतर-महाविद्यालयीन/विद्यापीठस्तरावर घेण्यात येते. प्रत्येक विधी महाविद्यालयाचा संघ सदर स्पर्धेत सहभागी होऊ शकतो. प्रत्येक महाविद्यालयाचा संघ हा दोन विद्यार्थ्यांचा असेल. स्पर्धेचा तपशील पुढीलप्रमाणे :

स्पर्धेचा कार्यक्रम :

कै. जस्टीस पी. बी. गजेंद्रगडकर अभिरूप न्यायालय स्पर्धेचा कार्यक्रम दरवर्षी ऑगस्ट/सप्टेंबर महिन्यात आयोजित करण्यात येतो. यासंबंधीची तपशिलवार माहिती परिपत्रकाद्वारे महाविद्यालयांना कळविण्यात येईल.

स्पर्धेत सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या महाविद्यालयांच्या प्रतिनिधींनी आपल्या संघाची माहिती स्पर्धेपूर्वी १० दिवस अगोदर पाठविणे आवश्यक आहे.

ब) स्पर्धेचे ठिकाण :

कै. जस्टीस पी. बी. गजेंद्रगडकर अभिरूप न्यायालय स्पर्धा, पुणे विद्यापीठ, गणेशखिंड, पुणे-४११ ००७ येथे आयोजित करण्यात येईल.

क) नोंदणी शुल्क :

प्रत्येक विधी महाविद्यालयाच्या संघास या स्पर्धेत सहभागी होण्याची संधी प्राप्त व्हावी व विद्यार्थ्यांनीही उत्स्फूर्तपणे स्पर्धेत सहभाग घेऊन आपल्या कायदेविषयक ज्ञानाचा आपण त्याद्वारे प्राप्त केलेल्या कौशल्याचा ठसा उमटविता यावा म्हणून सदर स्पर्धेसाठी नोंदणी अथवा अन्य कोणतेही शुल्क आकारले जात नाही. स्पर्धेच्या

आयोजनाचा खर्च विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून करण्यात येईल.

ड) पारितोषिक :

सदर स्पर्धेतील विजेत्या महाविद्यालयाच्या संघाला फिरता चषक (Rolling Trophy) प्रमुख अतिथींच्या हस्ते लगेच प्रदान करण्यात येईल. याशिवाय संघातील प्रत्येक विद्यार्थ्यांस स्मृतिचिन्ह आणि प्रशस्तिपत्रही प्रदान करण्यात येईल.

स्पर्धेत सहभाग घेतलेल्या अन्य सर्व विद्यार्थ्यांना त्यांच्या सहभागाबद्दल प्रमाणपत्र देण्यात येईल.

ई) स्पर्धेची नियमावली : (Rules for the Competition) स्पर्धेची विस्तृत नियमावली सोबत जोडल्याप्रमाणे आहे.

४) राष्ट्रीयस्तर :

अखिल भारतीय आंतर-विद्यापीठीय अभिरूप न्यायालय स्पर्धा राष्ट्रीय स्तरावरील आंतर-विद्यापीठीय अभिरूप न्यायालय स्पर्धेचे आयोजन बार कौन्सिल ऑफ इंडिया यांच्यातर्फे दरवर्षी करण्यात येते. कै. जस्टीस पी. बी. गजेंद्रगडकर अभिरूप न्यायालय स्पर्धेतील विजेत्या संघाला राष्ट्रीय स्तरावर संपन्न होणाऱ्या आंतर-विद्यापीठीय अभिरूप न्यायालय स्पर्धेत पुणे विद्यापीठाचे प्रतिनिधित्व करण्यासाठी पाठविण्यात येते.

सदर स्पर्धेच्या विजेत्या संघातील विद्यार्थ्यांना बार कौन्सिल ऑफ इंडियाकडून स्मृतिचिन्ह, प्रशस्तिपत्र व शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येते. तसेच, एका स्पर्धकास बेस्ट अँडव्होकेट अवॉर्ड देण्यात येते.

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ
अभिरूप न्यायालय स्पर्धा २०१ - २०१ आयोजनासाठी प्रस्ताव

१. विधी महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता :
२. महाविद्यालय स्थापनेचे वर्ष :
३. प्राचार्याचे नाव :
४. विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्याचे नाव (S.W.O.) :
५. महाविद्यालयातील एकूण प्राध्यापकांची संख्या :
६. महाविद्यालयातील एकूण विद्यार्थी-संख्या :
७. महाविद्यालयातील एकूण शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची संख्या :
८. महाविद्यालयातर्फे विद्यार्थ्यांसाठी कोणकोणते उपक्रम राबविले जातात :
 - १)
 - २)
९. सन २०१ - २०१ या शैक्षणिक वर्षात राबविण्यात येणाऱ्या अभिरूप न्यायालय स्पर्धेसंबंधीच्या कार्यक्रमाचा आराखडा :

.....

.....
१०. सदर स्पर्धेच्या आयोजनासाठी होणाऱ्या अपेक्षित खर्चाचा तपशील :

.....

.....

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी
 (S.W.O.)

प्राचार्य
सही व शिक्का

Rules for the Conduct of the Competition :

1. The Competition will commence at 10.00 a.m. on the day and date to be prescribed. Participants should report at the Department of Law, University of Pune, one hour before the commencement of the competition for registration i.e. 9.00 a.m.
2. There is no entry registration fees.
3. No travelling and dearness allowance will be paid to the participants.
4. There will be only one round of competition with one moot problem.
5. Each college is required to send a team (consisting of 2 students) one for and against the moot problem already communicated. The names of the team members (Bonafide students) should be communicated in writing by the Principal of the concerned college 10 days before the competition. No entry will be accepted thereafter.
6. The order of presentation will be on the basis of lots to be drawn at the time of registration. The arguing team is not to reveal the name of the college either while arguing or on the written submission. Only the name of the participants shall be declared and written.
7.
 - i) The best team getting highest number of marks will be declared as the winner team and will be awarded as rolling trophy.
 - ii) The students of winning team will be given individual mementos.
 - iii) Best student advocate securing highest individual marks will get the best student advocate award (Memento).
8. All participants will be given certificate of participation.
9. At a time only the team which is arguing will be present in the court, all other participants will be seated at a place marked by the Director of the competition.
10. Each team is to argue for total 16 minutes i.e. 6 + 6 minutes for argument and 2 + 2 minutes for each student to answer the queries asked by the judges. The questions shall be asked by the judges at the end of the arguments.
11. The court will consist of two Judges.
12. Student participants are advised to wear black coats.
13. The students must carry with them photo identity card duly signed by authorised signatory/ Principal.
14. Necessary books and reports for reference must be brought by the concern college team itself.

15. Argument shall be in English only.
16. Each participating team shall submit 2 copies each. i.e. 4 copies of the written submission three days before the competition.
17. The marks will be assigned to each team in the manner shown below :

Marks Total = 100	
For Written submission	20 marks
For substance in argument	40 marks
For skill of advocacy	20 marks
For general impression + court manners and behaviour	20 marks _____
	100 marks
18. The competition will take place on the University campus.
19. The decision of the Judges is final regard to the result of the competition and no complaints in this regard will be entertained.
20. All communications regarding the competition be addressed to Director, Late Justice P. B. Gajendragadkar Memorial Moot Court Competition, Dept. of Law, University of Pune, Pune-411007. (Phone No. : 25601303/4 or 25692879)
21. In respect of any other dispute the decision of University authority will be final.
22. The result of competition and prize distribution will be on the same day.

१८. महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा

पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या वतीने संलग्न महाविद्यालयांनी / मान्यताप्राप्त संस्थांनी प्रकाशित केलेल्या नियतकालिकांची स्पर्धा दरवर्षी आयोजित करण्यात येते. या स्पर्धेमध्ये मागील शैक्षणिक वर्षात प्रकाशित केलेल्या नियतकालिकांचा समावेश करण्यात येतो. महाविद्यालय / मान्यताप्राप्त संस्थांकडून प्राप्त झालेल्या नियतकालिकांची विभागनिहाय छाननी केली जाते. यामध्ये पुणे शहर, पुणे ग्रामीण, अहमदनगर जिल्हा आणि नाशिक जिल्हा या विभागांचा समावेश होतो. मा. कुलगुरू यांनी नियुक्त केलेल्या निवड समितीद्वारे नियतकालिकांचे प्रथम विभागनिहाय परीक्षण केले जाते, तदनंतर स्पर्धेचा निकाल जाहीर केला जातो.

अ) विभागीय स्तर :

विभागनिहाय नियतकालिकांचे परीक्षण केल्यानंतर पुणे शहर, पुणे ग्रामीण, अहमदनगर जिल्हा आणि नाशिक जिल्हा या विभागांमधून प्रत्येकी प्रथम क्रमांक, द्वितीय क्रमांक व तृतीय क्रमांक अशी तीन पारितोषिकांची निवड केली जाते. म्हणजे, महाविद्यालयीन स्तरावर विभागनिहाय तीन अशी चार विभागांसाठी एकूण १२ पारितोषिके प्रदान केली जातात.

ब) विद्यापीठस्तरीय :

विद्यापीठस्तरीय पारितोषिकांची निवड करताना पुणे शहर, पुणे ग्रामीण, अहमदनगर जिल्हा आणि नाशिक जिल्हा या विभागांमधून प्राप्त झालेल्या सर्व नियतकालिकांचा दर्जा विचारात घेऊन त्यांचे परीक्षण करून प्रथम क्रमांक, द्वितीय क्रमांक, तृतीय क्रमांक व चतुर्थ क्रमांक अशा चार पारितोषिकांची समितीद्वारे निवड केली जाते, म्हणजे, विद्यापीठस्तरावर एकूण चार पारितोषिके प्रदान केली जातात.

नियतकालिक स्पर्धेचा निकाल परीक्षकांनी जाहीर केल्यानंतर पारितोषिकांसाठी निवड झालेल्या महाविद्यालयांना पत्राद्वारे कळविण्यात येईल. सदर नियतकालिक स्पर्धांचे पारितोषिक स्वीकारण्यासाठी

उपस्थित राहण्याबद्दल महाविद्यालय प्रशासनाने विद्यार्थी कल्याण मंडळाला समारंभापूर्वी कळविणे आवश्यक आहे. पारितोषिक वितरण समारंभास येणाऱ्या महाविद्यालयाचा प्रवास खर्च संबंधित महाविद्यालयाने करावयाचा आहे.

सदर स्पर्धेकरिता विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडे महाविद्यालयांनी नियतकालिक पाठविण्याचा तपशील महाविद्यालयांना स्वतंत्ररीत्या कळविण्यात येईल. विद्यार्थी कल्याण मंडळाने याकरिता निर्धारित केलेल्या वेळेत महाविद्यालयांनी/मान्यताप्राप्त संस्थांनी नियतकालिक पाठविणे आवश्यक आहे. मुदतीनंतर प्राप्त होणाऱ्या नियतकालिकांचा पारितोषिक वितरण समारंभ विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे स्वतंत्रपणे आयोजित करण्यात येईल. प्रत्येक विभागातून तीन व विद्यापीठस्तरावरील चार अशी एकूण १६ पारितोषिके या समारंभामध्ये प्रदान करण्यात येतील. पारितोषिकांसाठी रोख रक्कम (धनादेश), प्रमाणपत्र व स्मृतिचिन्ह समारंभातून प्रमुख अतिथींच्या हस्ते प्रदान करण्यात येईल.

सदर स्पर्धेचे नियम व अटी ठरविण्याचा अधिकार मा. कुलगुरू यांनी नियुक्त केलेल्या निवड समितीला असेल.

नियतकालिक स्पर्धेसाठी प्राप्त झालेल्या अंकांचे एक-दिवसीय प्रदर्शन आयोजित करण्याचा विद्यार्थी कल्याण मंडळाचा मानस आहे. अशा प्रकारचे नियतकालिक प्रदर्शन शक्यतो पारितोषिक वितरण समारंभाच्या दिवशी आयोजित करण्यात येईल. या माध्यमातून पारितोषिक विजेती नियतकालिके पाहायला मिळू शकतील व स्पर्धेलाही उत्तेजन मिळू शकेल.

महाविद्यालयाचे/मान्यताप्राप्त संस्थेचे नियतकालिक /वार्षिक अंक प्रकाशित करताना पुणे विद्यापीठ अधिकार मंडळाने मान्यता दिलेल्या (परिपत्रक क्र. ३६८/०९, दि. १२.११.२००९) या संदर्भातील पुढील मार्गदर्शक तत्वांचा अवलंब करणे अनिवार्य आहे :

महाविद्यालयातील वार्षिक अंक (नियतकालिक) यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे

अ) प्रकाशनपूर्व तयारी :

१. महाविद्यालयाच्या वार्षिक अंकाची तयारी महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक वर्षाच्या कामकाजाच्या पहिल्या दिवसापासूनच व्हावी.
२. विद्यार्थी हा केंद्रबिंदू मानून अंकाची मांडणी करावी. विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी लेखनविषयक कार्यशाळा, भित्तिपत्रके, रीडर्स क्लब अशा उपक्रमांची मदत घ्यावी. विद्यार्थी-प्रतिनिधींना संपादक मंडळात स्थान द्यावे.
३. संपादक-मंडळाची रचना खालीलप्रमाणे असावी :
 - १) प्राचार्य
 - २) शाखानिहाय प्राध्यापक-प्रतिनिधी
 - ३) ग्रंथपाल
 - ४) विद्यार्थी-प्रतिनिधी
 - ५) महिला प्रतिनिधी
४. वार्षिक अंकाच्या मांडणीमध्ये सौंदर्यदृष्टी व्यक्त व्हावी. मुखपृष्ठासाठी विद्यार्थ्यांमध्ये स्पर्धा घ्यावी.

ब) प्रकाशनकालीन कार्य :

१) उद्देश :

१. महाविद्यालयाच्या बाह्य व अंतर्गतस्वरूपाचा परिचय विद्यार्थीजगतात व समाजात करून देणे.
२. महाविद्यालयाची संपूर्ण प्रशासकीय माहिती, रचनात्मक स्थिती, विविध शैक्षणिक, शिक्षणपूरक व शिक्षणेतर उपक्रमांची माहिती समाविष्ट करणे, तसेच महाविद्यालयाची वाटचाल व भविष्यकालीन योजना यांची माहिती देणे.
३. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण सर्जनशीलतेसाठी व्यासपीठ उपलब्ध करून देणे.
४. महाविद्यालयाचे व्हिजन व मिशन यांचा वार्षिक अंकात अंतर्भाव करून त्यानुसार अंकाची रचना करणे.

२) स्वरूप :

अ) बाह्य स्वरूप :

१. प्रकाशितस्वरूपातील आकार १/४ क्राऊन (१॥ इंच × ७॥ इंच) असावा.
२. कव्हर (मुखपृष्ठ) २१० जी.एस.एम. आर्टपेपर असावा.
३. फोटो (रंगीत छायाचित्रे)-कलर फोटो ३०० डी.पी.आय. व ब्लॅक अँड व्हाईटची २०० डी.पी.आय. असावीत.
४. बांधणी - परफेक्ट बाइंडिंग असावे.

ब) कव्हर पाने :

१. क्र. १ (मुखपृष्ठ) वर नियतकालिकाचे नाव, महाविद्यालयाचे नाव व महाविद्यालयाचा लोगो (फोटोसह), पुणे विद्यापीठ संलग्नित (आय.डी. नंबरसहित) लिहावे.
२. क्र. ४ (मुखपृष्ठ) वर महाविद्यालयाची ठळक वैशिष्ट्ये, महाविद्यालयाचे नाव, पत्ता, दूरध्वनी. फॅक्स, ई-मेल, वेबसाईट, महाविद्यालयाचा फोटो, इ. यावे.
३. क्र. २ व ३ वर विशेष फोटो यावेत.

क) अंतर्गत स्वरूप :

- संपूर्ण वार्षिक अंकात विद्यार्थी : शिक्षक-शिक्षकेतर सेवक यांचा सहभाग ८० : २० असावा.
१. पृष्ठे किमान ६४ असावीत, रंगीत पृष्ठ १७० जी.एस.एम. आर्टपेपर, साधे पृष्ठ ८० जी.एस.एम. मॅगलिथो असावे.

२. फॉण्ट - आतील मराठी मजकुरासाठी श्री लिपी वापरावी (१४ पॉइंट साईज) आणि इंग्रजी मजकुरासाठी टाइम्स न्यू रोमन (१२ पॉइंट साईज) वापरावा.
३. समास - पानाच्या ३ बाजूंनी अर्धा इंच (१२ एम.एम.) समास सोडावा व बांधणीच्या बाजूने पाऊण इंच (१८ एम.एम.) समास सोडावा. प्रत्येक सम पानावर डावीकडे वरच्या बाजूला महाविद्यालयाचे नाव व विषम पानावर उजवीकडे नियतकालिकाचे नाव नमूद करावे. पानाच्या तळाशी मधोमध पृष्ठक्रमांक असावा. सदर छपाईसाठी लागणाऱ्या प्लेट्स पॉझिटिव्हपासून बनलेल्या असाव्यात किंवा सी.टी.पी. (कॉम्प्युटर टू प्लेट्स) असाव्यात.
४. ट्रेसिंग पूर्णतः टाळावेत.
५. लेखनाच्या शुद्धतेकडे पूर्णतः लक्ष द्यावे.
६. छपाईला देताना : (१) मूळ प्रतींचा क्रम लावणे, (२) प्रेसकडून आलेल्या प्रिंट-आउटमधील पानांची मांडणी तपासणे, (३) प्रिंट-आउटमधील शुद्धलेखन तपासणे.
या तीन बाबी तपासून मगच छपाईसाठी देणे.

३) अंतरंग :

- १) प्राचार्यांचे मनोगत
- २) संपादकीय
- ३) प्रशासकीय माहिती
- ४) महाराष्ट्र कार्यकारिणी
- ५) महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा, १९९४ च्या कलम ८५(१) अन्वये कार्यरत असलेली स्थानिक समिती.
- ६) महाराष्ट्र कायदा, १९९४ कलम ४०(२)(बी) नुसार शैक्षणिक वर्षात कार्यरत असलेली विद्यार्थी परिषद, विद्यार्थ्यांचा प्रवेश, निकाल, प्रावीण्य यांविषयीची सांख्यिकीय माहिती समाविष्ट असावी. महाविद्यालयाशी संलग्नित कनिष्ठ महाविद्यालय (असल्यास) त्याचा समावेश करावा.
- ७) वार्षिक अंक एप्रिलअखेर प्रकाशित करण्यात यावा. तो अंक प्रवेशित विद्यार्थ्यांला देण्यात यावा.

४) अहवाल :

अहवालातील नॅकसूचित सूत्रांचा वापर करावा. शैक्षणिक, शिक्षणपूरक व शिक्षणेतर विविध समित्यांचा अहवाल त्यात समाविष्ट करावा. त्यात संबंधित शैक्षणिक वर्षातील घटनांची नोंद असावी. अहवालात शेवटी महाविद्यालयातील सेवानिवृत्तांची नोंद करण्यात यावी.

५) लेखन (मजकूर) :

- १) लेखन विविध भाषांमध्ये असल्यास भाषानुरूप स्वतंत्र विभागीय मांडणी असावी.
- २) शक्यतो लेखनासाठी एखादे आशयसूत्र निवडावे.
- ३) विद्यार्थ्यांचे सर्व लेखन स्वतःचेच असावे. ललित लेखन, वैचारिक, संशोधनपर लेखन (संदर्भ-सूचीसह) समाविष्ट असावे.

- ४) संग्राहक म्हणून दिलेला मजकूर टाळावा. पानपूरकांच्या माध्यमातून वाचकांना दर्जेदार विनोद व महत्त्वाची माहिती पुरवावी.
- ५) श्रद्धांजलीचे उल्लेख शेवटी असावेत.
- ६) महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या विशेष कामगिरीचा उल्लेख अंकात असावा.

६) फोटो :

- १) कार्यक्रमांचे अॅक्शन फोटो असावेत.
- २) संस्थेचे आधारस्तंभ, संस्थासंचालक, मार्गदर्शक, संपादक-मंडळ आणि प्राध्यापक तसेच नैपुण्यप्राप्त विद्यार्थी यांची छायाचित्रे समाविष्ट करावीत.
- ३) परिसराशी निगडित विशेष फोटो (ऐतिहासिक, भौगोलिक, सामाजिक संदर्भातील समाविष्ट करावेत).
- ४) महाविद्यालयाशी संबंधित प्रसिद्धीची कात्रणे कोलाजच्या स्वरूपात शक्य असल्यास समाविष्ट करावीत.

७) जाहिरात :

नियतकालिकांच्या वार्षिक अंकात योग्य जाहिराती असाव्यात.

क) प्रकाशनोत्तर कार्य :

- १) अंक महाविद्यालयाच्या संकेतस्थळावर (वेबसाईट) उपलब्ध व्हावा.
- २) प्राचार्य व प्राध्यापक यांचे ई-मेल आणि संपर्क दूरध्वनी क्रमांक छापवेत.
- ३) अंकाचे प्रकाशन समारंभपूर्वक करावे. या समारंभात अंकाच्या संपादक-मंडळास प्रशस्तिपत्रक द्यावे व प्रकाशन समारंभाच्या वृत्तान्ताचा पुढील अंकात समावेश असावा.

महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धेसाठी दिल्या जाणाऱ्या पारितोषिकांच्या रकमा पुढीलप्रमाणे असतील

विभागीय स्तर (प्रत्येकी) पुणे शहर, पुणे ग्रामीण, अहमदनगर जिल्हा व नाशिक जिल्हा :

१. प्रथम क्रमांक	:	रु. ७,०००/-
२. द्वितीय क्रमांक	:	रु. ६,०००/-
३. तृतीय क्रमांक	:	रु. ५,०००/-

विद्यापीठ स्तर :

१. प्रथम क्रमांक	:	रु. १५,०००/-
२. द्वितीय क्रमांक	:	रु. १२,०००/-
३. तृतीय क्रमांक	:	रु. १०,०००/-
४. चतुर्थ क्रमांक	:	रु. ०८,०००/-

(संदर्भ : पुणे विद्यापीठ परिपत्रक क्र. २१/१२, जा. क्र. ६४४/२०११.१२, दि. २४ फेब्रुवारी २०१२.)

१९. विद्यार्थी वार्ता (चेतना) प्रकाशन

प्रस्तावना :

भारतीय संविधानाच्या प्रास्ताविकात प्रस्तुत करण्यात आलेली सामाजिक मूल्ये ही आपल्या शिक्षणव्यवस्थेची स्वाभाविक मूल्ये आहेत. या मूल्यांना कर्म, शील आणि ज्ञान यांची जोड देऊन एक समाजाभिमुख शिक्षण संरचना उभी करण्याचा जो मानस पुणे विद्यापीठाच्या स्थापनेत होता, तो वास्तवात आणण्यासाठी विद्यापीठ गेली साठ वर्षे अथक प्रयत्न करीत आहे. एकविसाव्या शतकात महाविद्यालयांची, विद्यापीठांची व शिक्षण संपादन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या प्रचंड प्रमाणावर वाढल्याने शिक्षणक्षेत्रातही जीवघेणी स्पर्धा निर्माण झाली असली तरी आपली महाविद्यालये, आपले विद्यापीठ आणि विद्यार्थीही आपला गुणात्मक दर्जा टिकविण्यासाठी प्रयत्नांची पराकाष्ठा करताना दिसतात. अतिशय झपाट्याने बदलणाऱ्या सामाजिक वास्तवातून आज आपण सारेच मार्गक्रमण करत आहोत. इथे इच्छा अथवा अनिच्छेचा प्रश्नच उपस्थित होत नाही, इतका जबरदस्त त्याचा वेग आहे. वरवर पाहता, चकचकीत दिसणाऱ्या व स्वप्नवत भासणाऱ्या या ग्लोबल व्हिलेजचे अंतरंग अतिशय भयाण आहे. या परिस्थितीला सामोरे जाताना आपला विद्यार्थी भरकटू नये, त्याला या देशातही योग्य दिशा मिळावी, यासाठी 'चेतना' हा अंक विद्यार्थ्यांना दीपस्तंभाप्रत मार्गदर्शक ठरेल. या प्रमुख उद्देशाने पुणे विद्यापीठाने या विद्यार्थी वार्ता (चेतना) अंकाचे प्रकाशन करण्याचा महत्त्वपूर्ण निर्णय घेतला.

उद्देश :

१. विद्यार्थ्यांच्या कल्याणासाठी विद्यापीठाने वेळोवेळी घेतलेल्या निर्णयांची माहिती लाभार्थ्यांपर्यंत पोहोचविणे.
२. विद्यापीठात व कार्यक्षेत्रातील चालू घडामोडींबाबत विद्यार्थ्यांना सचेत करणे.
३. महत्त्वाच्या शैक्षणिक, शिक्षणपूरक व शिक्षणेतर उपक्रमांबाबत विद्यार्थ्यांना अवगत करणे.
४. विद्यापीठ आवारातील महत्त्वपूर्ण घडामोडींची माहिती महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविणे.

५. नव्याने सुरू होणाऱ्या योजना, उपक्रम, स्पर्धा, इत्यादींबाबत विद्यार्थ्यांना सूचित करणे.
६. विद्यापीठ, राज्य, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरांवर उल्लेखनीय यश संपादन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या कामगिरीस सुयोग्य प्रसिद्धी देणे.
७. महाविद्यालयांच्या विविध व महत्त्वपूर्ण घटना, घडामोडींबाबतची माहिती प्रकाशित करणे.
८. विविध शैक्षणिक व शिक्षणेतर उपक्रमांच्या नियोजित वेळापत्रकातील वेळोवेळी होणाऱ्या बदलांबाबत विद्यार्थ्यांना जागृत करणे.
९. प्रचलित व नव्याने सुरू होणाऱ्या शिष्यवृत्त्या, शैक्षणिक सवलती, पदव्या, पदविका, इत्यादींबाबतची माहिती विद्यार्थ्यांना देणे.
१०. जागतिक घडामोडींविषयी विद्यार्थी अनभिज्ञ राहू नयेत, यासाठीही अंकाच्या माध्यमातून प्रयत्न करणे.

अंकाची रचना :

विद्यापीठ अधिकार मंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार 'चेतना' या विद्यार्थी वार्ता अंकाची रचना अतिशय सुटसुटीत असून त्यामध्ये खालीलप्रमाणे विभाग करण्यात आले आहेत :

१. प्रकाशनपूर्व काळातील घटनांची माहिती (Report of the Past Events)
२. विद्यापीठ आवार (University Campus)
३. शैक्षणिक घडामोडी (Curricular Activities)
४. शिक्षणपूरक घडामोडी (Co-Curricular Activities)
५. शिक्षणेतर उपक्रमांची माहिती (Extra-Curricular Activities)
६. जाहीर निवेदने व उल्लेखनीय घटना (Announcements & Highlights)
७. महाविद्यालयीन/मान्यताप्राप्त संस्थांमधील घडामोडी (College Activities)
८. महत्त्वपूर्ण जागतिक घडामोडी (Around the World)
९. विद्यापीठास भेट दिलेल्या महत्त्वाच्या व्यक्ती व शिष्टमंडळे (Visitors & Delegations)

अंकाच्या वरीलप्रमाणे केलेल्या रचनेत आवश्यकतेनुसार बदल करण्याचा अधिकार संपादक मंडळास असेल. अंकातील जागेच्या उपलब्धतेनुसार विद्यापीठ परीक्षा, स्पर्धा परीक्षा, चर्चासत्रे, कार्यशाळा, शिबिरे, इत्यादींबाबतची वेळापत्रके अथवा कार्यक्रमांचा तपशील प्रसिद्ध करण्यात येईल.

प्रकाशन :

अंकात प्रकाशित केलेली माहिती परिपूर्ण असेलच असे नाही. याकरिता दिलेल्या संदर्भाचा अवलंब करावा. 'चेतना' या विद्यार्थी वार्ता अंकाचे प्रकाशन सुरुवातीला त्रैमासिक स्वरूपाचे असणार आहे, मात्र लवकरच ते मासिक स्वरूपात प्रकाशित करण्याचा विद्यार्थी कल्याण मंडळाचा मानस आहे. या अंकाचे प्रमुख संपादक मा. कुलगुरू (Editor in Chief) असतील, प्रकाशक (Publisher) मा. कुलसचिव, तर संपादनाची जबाबदारी विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या मा. संचालकांवर असेल. या अंकाच्या प्रकाशनाबाबत मार्गदर्शक सूचना करण्यासाठी विद्यापीठस्तरावर एक समिती कार्यरत असेल. या अंकांचे सर्व हक्क प्रकाशकाकडे असतील. त्यांच्या अनुमतीशिवाय अंकातील छायाचित्रे, लेख अथवा सांख्यिकी माहिती परस्पर कोणालाही वापरता येणार नाही.

वितरण :

'चेतना' हा विद्यार्थी वार्ता अंक केवळ खासगी वितरणासाठी असल्याने त्याला विक्रीमूल्य असणार नाही व त्याची कोणालाही विक्री करता येणार नाही. या अंकांचे वितरण विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे करण्यात येईल. प्रत्येक महाविद्यालयाला व मान्यताप्राप्त संस्थेला चेतना अंकाच्या दोन प्रती पाठविण्यात येतील. यापैकी एक अंक महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयात ठेवण्यात यावा व दुसरा अंक विद्यार्थी कल्याण अधिकारी यांनी सूचना फ्लकाद्वारे विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून द्यावा. दुसरा अंक प्रकाशित झाल्यानंतर पहिला अंक व्यवस्थित संग्रही ठेवावा. वर्षअखेरीस विद्यार्थी कल्याण अधिकारी यांनी शैक्षणिक वर्षात प्रकाशित झालेले सर्व अंक बाइंडिंग करून पुस्तकस्वरूपात आपल्या कार्यालयात संग्रही ठेवावेत.

अंकासाठी साहित्य :

'चेतना' हा अंक केवळ विद्यार्थ्यांसाठी असल्याने त्याकरिता साहित्य पाठविताना खालील सूचना पाळणे आवश्यक आहे :

१. महाविद्यालयातील/मान्यताप्राप्त संस्थेतील ठळक घटना व घडामोडींची माहिती टंकलिखित करून पाठवावी.
२. विद्यार्थ्यांने / विद्यार्थ्यांनी केलेल्या उल्लेखनीय कामगिरीचा सचित्र तपशील कमीतकमी शब्दांत पाठवावा. यामध्ये त्यांना मिळणाऱ्या पुरस्कारांचाही समावेश करता येईल. त्याकरिता विद्यार्थ्यांसाठी सूचना देण्यात यावी.
३. विद्यार्थ्यांसाठी राबविलेल्या नावीन्यपूर्ण शैक्षणिक, शिक्षणपूरक व शिक्षणेतर उपक्रमांची माहिती द्यावी.
४. छायाचित्र पाठविताना त्यासोबत तपशील देणे आवश्यक आहे.
५. वरीलप्रमाणे सर्व माहिती व छायाचित्रे प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत या विभागास प्राचार्यांची मान्यता घेऊन महाविद्यालयाच्या / मान्यताप्राप्त संस्थेच्या विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्यांमार्फत पाठविण्यात यावी.
६. विद्यापीठ आवारातील पदव्युत्तर विभागांनी या संदर्भातील माहिती विभागप्रमुखांद्वारे मा. संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ यांच्याकडे पाठवावी.
७. अंकासाठी पाठविलेली माहिती अंकात प्रकाशित करण्याबाबतचा निर्णय मा. कुलगुरू यांनी नियुक्त केलेली समिती घेईल.
८. 'चेतना'मध्ये प्रकाशित केलेले लेख अथवा अन्य माहितीशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही.
९. 'चेतना' या अंकाबाबतच्या विद्यार्थी वाचकांच्या निवडक योग्य प्रतिक्रिया पुढील अंकात प्रकाशित करण्यात येतील. प्रतिक्रिया स्वीकारण्यासाठी स्वतंत्र व्यवस्था विद्यार्थी कल्याण अधिकाऱ्यांनी आपापल्या महाविद्यालयात करावी.
१०. अंकाबाबतचा सर्व पत्रव्यवहार संचालक, विद्यार्थी कल्याण मंडळ यांच्याशी करावा.
११. संपर्कासाठी खालील ई-मेलचा वापर अवश्य करावा

: bswunipune@gmail.com

bsw@unipune.ac.in

२०. शैक्षणिक उपक्रम, कार्यशाळा, चर्चासत्र, उजळणी वर्ग

पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या महाविद्यालये, मान्यताप्राप्त संस्था व पदव्युत्तर विभागांतून उच्चशिक्षण संपादन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी विविध शैक्षणिक उपक्रम, कार्यशाळा, चर्चासत्र, इत्यादींचे आयोजन विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे करण्यात येते. विविध विद्याशाखांतर्गत समावेश असलेल्या विषयांचे अद्ययावत ज्ञान विद्यार्थ्यांना मिळावे या साठी अशा उपक्रमांचे आयोजन करण्यात येते.

विद्यापीठातील पदव्युत्तर विभाग, आयुका, राष्ट्रीय रासायनिक प्रयोगशाळा, विज्ञान आश्रम, एनर्जी पार्क, इ. ठिकाणी कार्यक्रमांचे आयोजन करणे तसेच पदवी अथवा पदव्युत्तर पदवीसाठी संशोधन प्रकल्पात सहभागी असलेल्या विषयतज्ज्ञांना निमंत्रित करून त्या विषयातील अद्ययावत ज्ञान विद्यार्थ्यांना मिळवण्यासाठी विशेष व्याख्याने व चर्चासत्रांच्या आयोजनासाठी या योजनेअंतर्गत प्राधान्य देण्यात येते. संख्याशास्त्र, वाणिज्य, भौतिकशास्त्र, उपकरणशास्त्र, रसायनशास्त्र, फाईन आर्ट्स, इ. विषयांच्या विद्यार्थ्यांसाठी गेल्या काही वर्षांपासून अशा उपक्रमांना मोठ्या प्रमाणावर मागणी येत आहे.

भौतिकशास्त्र, गणित, संख्याशास्त्र, इ. विषय केवळ अवघड आहेत किंवा अन्य विषयांच्या तुलनेत या विषयांची पदवी संपादन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नोकरीच्या संधी कमी असल्याचा समज यामुळे बरेच विद्यार्थी पदवीसाठी मुख्य विषय म्हणून अशा विषयांची निवड करत नाहीत. मात्र या विषयांना उपलब्ध असलेल्या संधी व त्या विषयाचे महत्त्व त्यांना पटवून दिल्यास विद्यार्थी अशा विषयांची निवड करण्यास प्राधान्य देतात. यास्तव, अशा विषयांकरिता विशेष कार्यशाळांचे आयोजन नियमितपणे करण्यात येते.

ऊर्जेची टंचाई व मागणी विचारात घेता अन्य पर्यायांचा शोध घेणे आवश्यक असल्याने पारंपरिक ऊर्जा स्रोतांचा प्रचार व प्रसार करण्यासाठी विद्यार्थ्यांकरिता विशेष कार्यशाळा व चर्चासत्रांचे आयोजन करण्यास विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून प्राधान्य देण्यात येते. सौर ऊर्जा, पवन ऊर्जा, इ. स्रोतांचा जास्तीतजास्त वापर कसा करता येईल याचा विचार विद्यार्थ्यांनी करावा व या विषयाशी निगडित संशोधन करण्यास त्यांना प्रवृत्त करण्यासाठी तळेगावजवळील कान्हेफाटा येथील ऊर्जाबागेत विद्यार्थ्यांसाठी कार्यशाळा व चर्चासत्रांचे नियमित आयोजन विद्यार्थी कल्याण मंडळामार्फत करण्यात येते. दरवर्षी २५०-३०० विद्यार्थी व २५ ते ३० शिक्षक या उपक्रमाचा लाभ घेतात.

जैविक विविधता व जीवसृष्टीचा अभ्यास करण्यासाठी काही विद्यार्थ्यांचा अभ्यास गट नदी परिक्रमा करण्यास उत्सुक असतो. अशा उपक्रमातून प्राप्त होणाऱ्या माहितीचा उपयोग विद्यार्थी त्यांच्या संशोधन प्रकल्पासाठी करतात. नदीकाठची जैवविविधता, गावे इत्यादींचे निरीक्षण करतात. उपक्रमांचे प्रस्ताव प्राप्त झाल्यास त्या प्रस्तावांची तज्ज्ञांकडून छाननी करून योग्य त्या शिफारशीसह विद्यार्थी कल्याण मंडळ त्यांच्या अंमलबजावणीस संमती देते व योग्य ते अर्थसाहाय्य देते.

२१. राष्ट्रीय छात्र सेना (N.C.C.) सत्कार समारंभ

पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्ह्यांतील पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या महाविद्यालयांद्वारे राष्ट्रीय छात्र सेनेमध्ये सहभागी असलेल्या व उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा विद्यापीठाकडून सत्कार करण्यात यावा, असा विद्यापीठ अधिकार मंडळाने निर्णय घेतलेला आहे. सदर निर्णयानुसार विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे दरवर्षी विशेष समारंभाचे आयोजन करून वैशिष्ट्यपूर्ण कामगिरी करणाऱ्या छात्र सैनिकांना गौरविण्यात येते. सत्कार समारंभाबरोबरच एक-दिवसीय कृतिसत्राचेही आयोजन केले जाते. सदर कृतिसत्रामध्ये सैन्याच्या तीनही दलांमध्ये उपलब्ध असलेल्या संधीबाबत तज्ज्ञ व्यक्तींच्या व्याख्यानांद्वारे छात्र सैनिकांना अवगत करण्यात येते. अशा मार्गदर्शनाचा जे विद्यार्थी लष्करी सेवेमध्ये अधिकारी म्हणून दाखल होण्यास उत्सुक आहेत, त्यांना निश्चित लाभ होतो.

या कार्यक्रमाच्या संपूर्ण आयोजनासाठी मा. कुलगुरू यांच्याकडून स्वतंत्र समितीची नियुक्ती केली जाते. या संदर्भात राष्ट्रीय छात्र सेना कार्यरत असलेल्या सर्व महाविद्यालयांना विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडून परिपत्रक पाठविण्यात येते. संबंधित महाविद्यालयाने राष्ट्रीय छात्र सेनेत विशेष नावलौकिक संपादन केलेल्या/उल्लेखनीय कामगिरी केलेल्या विद्यार्थ्यांची माहिती विहित नमुन्यातील अर्जाद्वारे विद्यार्थी कल्याण मंडळाकडे पाठविण्यासाठी सोबतच्या विहित नमुन्यातील अर्जाचा वापर करणे आवश्यक आहे. प्रत्येक विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्र अर्ज वापरावा. प्रत्येक अर्जावर मा. प्राचार्य व महाविद्यालयाचे प्रमुख यांची स्वाक्षरी आवश्यक आहे.

टीप : राष्ट्रीय छात्र सेना सत्कार समारंभ व कृतिसत्राचे वेळापत्रक स्वतंत्रपणे पाठविण्यात येईल.

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ

राष्ट्रीय छात्र सेना विभागातील प्रजासत्ताक परेड/थलसैनिक कॅम्प/नौसैनिक कॅम्प/
वायुसैनिक कॅम्पसाठी निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांची माहिती

वर्ष २०१ - २०१

१. महाविद्यालयाचे नाव : -----
२. विद्यार्थ्यांचे/विद्यार्थिनीचे नाव : -----
३. रेजिमेंट नंबर : -----
४. रँक : -----
५. वर्ग : -----
६. एन.सी.सी. विंग - आर्मी / नेव्ही / एअर फोर्स आर्म्ड कोर, इ. -----

७. एन.सी.सी. युनिटचे नाव : -----
८. एन.सी.सी. ग्रूपचे नाव : -----
९. निवड झालेल्या कॅम्पचे नाव : -----
१०. विशेष प्रावीण्य : -----

एन.सी.सी. प्रमुख
सही व शिक्षा

महाविद्यालयाचा शिक्षा

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी
(S.W.O.)

प्राचार्य
सही व शिक्षा

२२. वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ

पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळ आपल्या ध्येयपूर्तीसाठी अखंडपणे कार्यरत आहे. महाविद्यालयात, मान्यताप्राप्त संस्थेत अथवा पदव्युत्तर विभागामध्ये उच्च शिक्षण संपादन करण्याच्या महत्त्वाकांक्षेने दाखल होणारा विद्यार्थी जेव्हा परिपूर्ण आणि जबाबदार नागरिक होऊन बाहेर पडतो, तेव्हा आम्हांलाही मनस्वी आनंद होतो. याचे मुख्य कारण म्हणजे, त्यांच्या जडणघडणीमध्ये आमचाही अल्पसा वाटा असतो. त्यांच्या पंखांमध्ये सामर्थ्य/बळ निर्माण करण्याची काही अंशी आम्हांलाही संधी लाभलेली असते.

शैक्षणिक अभ्यासक्रमांच्या माध्यमातून जागतिक पातळीवरील स्पर्धांना समर्थपणे सामोरे जाणारे आपले हे विद्यार्थी शिक्षणोत्तर उपक्रमांमध्येही मागे नाहीत.

या विद्यार्थ्यांना आम्ही वेगवेगळ्या स्पर्धांमध्ये/ उपक्रमांमध्ये सहभागी होण्याची संधी सातत्याने उपलब्ध करून देतो. यांमध्ये प्रामुख्याने वक्तृत्व स्पर्धा, वादविवाद स्पर्धा, गायन, नृत्य, नाट्यकला, अभिरूप न्यायालय स्पर्धा, युवक महोत्सव, इत्यादींचा समावेश आहे. आपले अनेक गुणवंत विद्यार्थी विद्यापीठस्तरीय, राज्य अथवा राष्ट्रीय स्तरावरील शिष्यवृत्त्या मिळविण्यामध्ये यशस्वी होतात.

अशा विविध कलाप्रकारांमध्ये वेगवेगळ्या स्तरांवरील स्पर्धा/उपक्रमांमध्ये पुणे विद्यापीठाचे विद्यार्थी म्हणून सहभागी होतात व उल्लेखनीय कामगिरी करून पुणे विद्यापीठाच्या नावलौकिकात भर टाकतात. तेव्हा आमचाही आनंद द्विगुणित होतो. आपल्या या गुणी विद्यार्थ्यांचा पुणे विद्यापीठालाही अभिमान आहे.

आंतर-विद्यापीठीय तसेच राज्य अथवा राष्ट्रीय स्तरावर स्पर्धेत भाग घेऊन आपले कौशल्य पणाला लावून देदीप्यमान कामगिरी करणाऱ्या या गुणवंतांचा पुणे

विद्यापीठाकडूनही यथोचित गौरव झाला पाहिजे, या प्रामाणिक हेतूने विद्यार्थी कल्याण मंडळाचे संचालक डॉ. संभाजी पठारे यांनी शैक्षणिक वर्ष २००५-२००६ पासून विद्यार्थी कल्याण मंडळाचा स्वतंत्र पारितोषिक वितरण समारंभ सुरू केला आहे. याच समारंभामध्ये महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धेतील विभागीय आणि विद्यापीठस्तरीय पारितोषिकांचेही वितरण करण्यात येते. या समारंभात पारितोषिक विजेते, त्यांचे हितचिंतक व अन्य प्रेक्षक प्रचंड उत्साहाने सहभाग घेतात.

प्रत्येक शैक्षणिक वर्षाच्या अखेरीस (दुसऱ्या सत्रात) विद्यार्थी कल्याण मंडळातर्फे पारितोषिक वितरण समारंभाचे आयोजन करण्यात येईल. मंडळाच्या माध्यमातून संपूर्ण वर्षभरात विद्यार्थी/विद्यार्थिनी, महाविद्यालय, संस्था यांच्याकरिता आयोजित करण्यात येणाऱ्या सर्व उपक्रमांमध्ये नैपुण्य संपादन करणाऱ्या व्यक्ती/महाविद्यालय /संस्थेस त्यांनी केलेल्या उल्लेखनीय कामगिरीबद्दल गौरविण्यात येईल.

या नावीन्यपूर्ण स्नेहमेळाव्यात आपलाही मोलाचा सहभाग असावा, असे मंडळास वाटते. विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या सर्व उपक्रमांमध्ये आपल्या महाविद्यालयास सामील करा, आपल्या विद्यार्थ्यांना प्रेरित करून त्यांच्या सर्वांगीण विकासाला चालना द्या, असे आवाहन विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे करण्यात येत आहे.

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभाच्या कार्यक्रमाचा संपूर्ण तपशील, पारितोषिक विजेत्यांना निर्धारित वेळेपूर्वी पाठविण्यात येईल.

२३. विद्यार्थ्यांसाठी शिष्यवृत्ती योजना

पुणे विद्यापीठ शैक्षणिक प्रवेश विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजना, शिष्यवृत्त्या, महाराष्ट्र शासनाकडून देण्यात येणाऱ्या विविध शैक्षणिक सवलती आणि शिष्यवृत्त्या तसेच समाज कल्याण विभागातर्फे विद्यार्थ्यांसाठी देण्यात येणाऱ्या विविध शैक्षणिक सवलती यासंबंधीची माहिती तपशिलवारपणे पुढे देण्यात आली आहे.

या संदर्भात शैक्षणिक प्रवेश विभागाकडून महाविद्यालयांना/मान्यताप्राप्त संस्थांना वेळोवेळी परिपत्रके पाठवून कळविण्यात येते. शिष्यवृत्ती, पारितोषिके, फ्रीशिपची रक्कम अथवा पात्रतेबाबतच्या निकषांविषयी अधिक माहितीसाठी विद्यापीठाच्या शैक्षणिक प्रवेश विभागाशी संपर्क करावा. पुणे विद्यापीठ क्रीडा मंडळाने नव्याने सुरू केलेल्या क्रीडा शिष्यवृत्तीबाबतची विस्तृत माहितीही पुढे देण्यात आली असून या शिष्यवृत्त्यांसाठी पात्र असणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी (खेळाडूंनी) महाविद्यालयामार्फत विद्यापीठ क्रीडा मंडळाकडे प्रस्ताव पाठवावेत.

क्र .	योजनेचे नाव	योजनेचा थोडक्यात तपशील
१	आर्थिक दुर्बल घटकांतील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती	सदर शिष्यवृत्तींसाठी विद्यार्थ्यांचे प्रवेश झाल्यानंतर साधारणतः सप्टेंबर महिन्यात महाविद्यालयांकडून अर्ज मागविले जातात.
२	कै. रावबहादूर दादासाहेब शेंबेकर कृषिविज्ञान संशोधन अधिछात्रवृत्ती	एम.एस्सी. सूक्ष्मजीवशास्त्र, जैवतंत्रज्ञान, जैवमाहितीशास्त्र, जैवरसायनशास्त्र, या चार विभागांतील निकाल जाहीर झाल्यानंतर प्रथम तीन क्रमांकांवर येणाऱ्या विद्यार्थ्यांची नावे मागविली जातात.
३	प्रा. एस.व्ही.सी. अय्या मेमोरियल स्कॉलरशिप	उपकरणीकरण अभियांत्रिकी विषयासाठी दोन विद्यार्थ्यांना दोन वर्षे दिली जाते. विद्यार्थ्यांचे प्रवेश झाल्यानंतर अर्ज मागविले जातात.
४	नाट्याचार्य खाडिलकर पारितोषिक	यासाठी विद्यार्थ्यांचे प्रवेश झाल्यानंतर महाविद्यालयांकडून अर्ज मागविले जातात. प्रामुख्याने मराठी नाटक व रंगभूमी हा विषय घेऊन पीएच.डी. करणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी किंवा तो नसल्यास कला व ललितकला या विद्याशाखेतील पीएच.डी. करणाऱ्या एका विद्यार्थ्यास दरवर्षी दिली जाते.
५	डॉ. शंकर दयाळ शर्मा सुवर्ण पारितोषिक	बी.ए.,बी.कॉम.,बी.एस्सी. या शाखेतील दरवर्षी एका विद्यार्थ्यास दिले जाते. विद्यार्थ्यांचे प्रवेश झाल्यानंतर महाविद्यालयाकडून अर्ज मागविले जातात.
६	जस्टिस ढवळे स्मृती पुरस्कार	संस्कृत विभागाकडून पीएच.डी.च्या उत्कृष्ट प्रबंधासाठी पात्र विद्यार्थ्यांचे नाव कळविल्यानंतर दरवर्षी दिली जाते.
७	स्वामी स्वरूपानंद पुरस्कार	उत्कृष्ट संत साहित्यासाठी दरवर्षी महाविद्यालयांकडून अर्ज मागविले जातात.
८	पी. व्ही. सुखात्मे स्टुडंटशिप	एम.एस्सी. हेल्थ सायन्ससाठी दरवर्षी निकाल जाहीर झाल्यानंतर विशेष गुणवत्तेने प्रथम येणाऱ्या दोन विद्यार्थ्यांना दिली जाते.

९	जयश्री गुणे फेलोशिप	संस्कृत पीएच.डी.साठी दरवर्षी निकाल जाहीर झाल्यानंतर संबंधित विषयाच्या विभागप्रमुखांकडून पात्र विद्यार्थ्यांची नावे मागवून घेणे.
१०	सरस्वतीबाई बहिरट पारितोषिक	एम.फिल. तत्त्वज्ञानसाठी दरवर्षी निकाल जाहीर झाल्यानंतर संबंधित विषयाच्या विभागप्रमुखांकडून विभागीय समितीकडून निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांची नावे मागवून घेणे.
११	सुहासिनी लहू पारितोषिक	एम.फिल./पीएच.डी. उत्कृष्ट प्रबंधासाठी दरवर्षी निकाल जाहीर झाल्यानंतर संबंधित विषयाच्या विभागप्रमुखांकडून विभागीय समितीकडून निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांची नावे मागवून घेणे.
१२	पद्मश्री डॉ. ए. एस. व्यंकटेशन	गणित विषयातील पीएच.डी.चा उत्कृष्ट विद्यार्थी. दरवर्षी निकाल जाहीर झाल्यानंतर संबंधित विषयाच्या विभागप्रमुखांकडून विभागीय समितीकडून निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांची नावे मागवून घेणे.
१३	इतिहासकार वासुदेव बळवंत बेंद्रे पारितोषिक	इतिहास पीएच.डी.साठी दरवर्षी निकाल जाहीर झाल्यानंतर संबंधित विषयाच्या विभागप्रमुखांकडून विभागीय समितीकडून निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांची नावे मागवून घेणे.
१४	विद्यापीठ शोधवृत्ती (स्टायपेंड)	एम.फिल./पीएच.डी. अभ्यासक्रमाच्या विद्यापीठ विभागामध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकडून साधारण जुलै महिन्यामध्ये परिपत्रक पाठवून अर्ज मागविण्यात येतात.
१५	दक्षिणा फेलोशिप	शासनाकडून पत्र आल्यानंतर महाविद्यालयाकडून अर्ज मागविणे. एम.ए., एम.कॉम., एम.एस्सी. प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांचे अंदाजे सप्टेंबर-अखेरपर्यंत अर्ज मागविण्यात येतात.
१६	संशोधन अधिछात्रवृत्ती एम.फिल. पीएच.डी. करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना गुणवत्तेनुसार देण्यात येते.	जून/जुलैमध्ये परिपत्रक आल्यानंतर संशोधन अधिछात्रवृत्ती शिक्षण संचालनालयाच्या सूचनेनुसार परिपत्रकाद्वारे पीएच.डी.च्या विद्यार्थ्यांकडून १५ ऑक्टोबरपर्यंत ४५ दिवसांत अर्ज मागविणे.
१७	ह.भ.प. योगमहर्षी राष्ट्रीय कीर्तनकार रामचंद्र गोपाळ शेलारमामा सुवर्णपदक आणि त्यागमूर्ती श्रीमती सरस्वती रामचंद्र शेलार सुवर्णपदक	सर्व संलग्न महाविद्यालयांना परिपत्रक पाठवून अर्ज मागविण्यात येतात. (सर्व महाविद्यालयांमधील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतलेल्या नियम व अटीनुसार एक विद्यार्थी व एका विद्यार्थिनीस देण्यात येते.)
१८	क्रांतिज्योती सावित्रीमाता फुले शिष्यवृत्ती	यासाठी पुणे विद्यापीठाशी सर्व संलग्न महाविद्यालये /संस्था व विद्यापीठातील सर्व शैक्षणिक विभागांतील फक्त विद्यार्थिनींची नावे मागविण्यात येतात. याबाबतचे परिपत्रक विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिले जाते व त्यानुसार अर्ज मागविले जातात.

<p>१९. शिष्यवृत्त्या : महाराष्ट्र शासनाच्या निरनिराळ्या खात्यांकडून खालील एकूण २२ प्रकारच्या स्कॉलरशिप/फ्रीशिप/शैक्षणिक सवलती दिल्या जातात :</p> <p>मा. विशेष जिल्हा समाजकल्याण कार्यालय, पुणे मार्फत क्र.१ ते ८</p> <ol style="list-style-type: none"> १. एस.सी. स्कॉलरशिप २. एस.सी. फ्रीशिप ३. एन.टी. स्कॉलरशिप ४. एन.टी. फ्रीशिप ५. एस.बी.सी. स्कॉलरशिप ६. एस.बी.सी. फ्रीशिप ७. ओ.बी.सी. स्कॉलरशिप ८. ओ.बी.सी. फ्रीशिप <p>मा. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, घोडेगाव क्र. ९ ते १०</p> <ol style="list-style-type: none"> ९. एस.टी. स्कॉलरशिप १०. एस. टी. फ्रीशिप <p>मा. शिक्षण अधिकारी, जिल्हा परिषद, पुणे क्र. ११ ते १६</p> <ol style="list-style-type: none"> ११. ई.बी.सी. सवलत १२. माध्यमिक शिक्षकांच्या पाल्यांना मिळणारी सवलत १३. प्राथमिक शिक्षकांच्या पाल्यांना मिळणारी सवलत १४. माजी सैनिकांच्या पाल्यांना मिळणारी सवलत 	<p>यासाठी पुणे विद्यापीठाच्या पदव्युत्तर शैक्षणिक विभागांत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडून अर्ज मागविण्यात येतात व शैक्षणिक सवलती उपलब्ध करून दिल्या जातात.</p>
--	---

२०.	<p>१५. सैनिकांच्या पाल्यांना मिळणारी सवलत</p> <p>१६. स्वातंत्र्यसैनिकांच्या पाल्यांना मिळणारी सवलत</p> <p>मा. शिक्षण संचालक, पुणे (शिष्यवृत्ती शाखा)</p> <p>क्र. १७ ते २१</p> <p>१७. अहिन्दी शिष्यवृत्ती</p> <p>१८. राष्ट्रीय गुणवत्ता शिष्यवृत्ती</p> <p>१९. एकलव्य आर्थिक साहाय्ययोजना</p> <p>२०. गणित व भौतिकशास्त्र शिष्यवृत्ती</p> <p>२१. खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती</p> <p>मा. शिक्षण अधिकारी, अपंग शिष्यवृत्ती कार्यालय, द्वारा जिल्हा परिषद, पुणे</p> <p>२२. अपंग विद्यार्थ्यांकरिता असलेली शिष्यवृत्ती</p> <p>वार्षिक क्रीडा शिष्यवृत्ती</p>	<p>(अ.) अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ क्रीडा स्पर्धेत प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक प्राप्त करणाऱ्या खेळाडूंना -</p> <table border="0" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th></th> <th>वैयक्तिक क्रीडाप्रकार</th> <th>सांघिक क्रीडाप्रकार</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>प्रथम क्रमांक</td> <td>रु. १००००</td> <td>रु. ७०००</td> </tr> <tr> <td>द्वितीय क्रमांक</td> <td>रु. ७०००</td> <td>रु. ५०००</td> </tr> <tr> <td>तृतीय क्रमांक</td> <td>रु. ५०००</td> <td>रु. ३०००</td> </tr> </tbody> </table> <p>(ब.) मा. महोदय, राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांच्या प्रेरणेने सुरु असलेल्या (अश्वमेध) महा क्रीडा महोत्सव, अंतर विद्यापीठ क्रीडा स्पर्धेत प्रथम, द्वितीय, तृतीय क्रमांक प्राप्त करणाऱ्या खेळाडूंना -</p> <table border="0" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th></th> <th>वैयक्तिक क्रीडाप्रकार</th> <th>सांघिक क्रीडाप्रकार</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>प्रथम क्रमांक</td> <td>रु. ५०००</td> <td>रु. ३०००</td> </tr> <tr> <td>द्वितीय क्रमांक</td> <td>रु. ३०००</td> <td>रु. २०००</td> </tr> <tr> <td>तृतीय क्रमांक</td> <td>रु. २०००</td> <td>रु. १०००</td> </tr> </tbody> </table>		वैयक्तिक क्रीडाप्रकार	सांघिक क्रीडाप्रकार	प्रथम क्रमांक	रु. १००००	रु. ७०००	द्वितीय क्रमांक	रु. ७०००	रु. ५०००	तृतीय क्रमांक	रु. ५०००	रु. ३०००		वैयक्तिक क्रीडाप्रकार	सांघिक क्रीडाप्रकार	प्रथम क्रमांक	रु. ५०००	रु. ३०००	द्वितीय क्रमांक	रु. ३०००	रु. २०००	तृतीय क्रमांक	रु. २०००	रु. १०००
	वैयक्तिक क्रीडाप्रकार	सांघिक क्रीडाप्रकार																								
प्रथम क्रमांक	रु. १००००	रु. ७०००																								
द्वितीय क्रमांक	रु. ७०००	रु. ५०००																								
तृतीय क्रमांक	रु. ५०००	रु. ३०००																								
	वैयक्तिक क्रीडाप्रकार	सांघिक क्रीडाप्रकार																								
प्रथम क्रमांक	रु. ५०००	रु. ३०००																								
द्वितीय क्रमांक	रु. ३०००	रु. २०००																								
तृतीय क्रमांक	रु. २०००	रु. १०००																								

२४. अध्यादेश - १६३ (Ordinance - 163)

विद्यापीठाच्या संलग्न महाविद्यालयांमध्ये अथवा मान्यताप्राप्त संस्थांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या आणि नियमित अभ्यासक्रमाबरोबरच अभ्यासेतर उपक्रमांमध्ये सहभाग घेऊन उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या नियमित (रेग्युलर) विद्यार्थ्यांना/ विद्यार्थिनींना उत्तेजनार्थ पाच (५) अधिक गुण देण्यात येतील. याकरिता त्याने / तिने खालील उपक्रमांमध्ये सहभाग घेऊन, यशस्वी कामगिरी करून तत्संबंधीच्या अटीची पूर्तता करणे आवश्यक आहे :

- अ) राष्ट्रीय छात्र सेना
- ब) राष्ट्रीय सेवा योजना
- क) आंतर-विद्यापीठ / राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा / वादविवाद / वक्तृत्व/ नाट्य / अभिरूप न्यायालय आणि कार्यकारी परिषदेने / व्यवस्थापन परिषदेने मान्यता दिलेल्या अशा प्रकारच्या अन्य स्पर्धा
- ड) राष्ट्रीय शारीरिक क्षमता अभियान
- ई) पुणे विद्यापीठाचा प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम.

अध्यादेश - १६३ चा लाभ मिळण्यासाठी सोबत दिलेल्या विहित नमुन्यातील अर्ज महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांच्या/मान्यताप्राप्त संस्थेच्या संचालकांच्या/विद्यापीठातील विभागप्रमुखांच्या मार्फत विद्यापीठाकडे त्या विद्यार्थ्यांची/ विद्यार्थिनींची परीक्षा सुरू होण्यापूर्वी सादर करणे आवश्यक आहे. या अर्जासोबत रु. १०/- शुल्क भरणे आवश्यक आहे.

विद्यार्थ्यांनि/विद्यार्थिनीने ज्या शैक्षणिक वर्षात वरीलपैकी कोणत्याही उपक्रमात सहभाग घेऊन नैपुण्य संपादन केले असेल, त्याच शैक्षणिक वर्षात होणाऱ्या परीक्षेत या जादा गुणांचा लाभ देण्यात येईल. मात्र वरील अर्जासोबत आंतरविद्यापीठ/राष्ट्रीय/आंतर-राष्ट्रीय स्तरावरील नैपुण्य संपादन केल्याबाबतचे मूळ प्रमाणपत्र अथवा प्राचार्य/संचालक/विद्यापीठ विभागप्रमुखांनी प्रमाणित केलेल्या प्रमाणपत्रांच्या प्रती सादर करणे अनिवार्य आहे.

वरील अध्यादेशानुसार देय असलेल्या पाच (५) गुणांचा लाभ विद्यार्थ्यांला एकदाच देण्यात येईल. यासंबंधीचा विस्तृत स्वरूपातील मूळ अध्यादेश (Ordinance - 163) सोबत जोडला आहे. त्याचे अवलोकन करावे.

या अध्यादेशाची अंमलबजावणी करताना काही अडचणी आल्यास अथवा वाद उद्भवल्यास मा. कुलगुरू, संबंधित विद्याशाखेच्या अधिष्ठात्यांशी विचारविनिमय करून सोडवतील. अशा प्रसंगी मा. कुलगुरूंचा निर्णय हा अंतिम निर्णय असेल व तो बंधनकारक असेल.

O.163. Grant of additional marks for extra-curricular activities * :

(1) Notwithstanding anything contained in any other Ordinance, five additional marks may be granted to candidate appearing for University examination of any degree, diploma or certificate, as an incentive for his participation in any one or more of the following activities :

- (a) National Cadet Crops :
- (b) National Service Scheme :
- (c) Inter-University /National / International Sports Tournaments / debating / elocution / dramatics / moot court and such other competitions as approved by the Executive Council from time to time.
- (d) National Physical Efficiency drive.
- (e) Adult Education Programme of Poona University.

(2) The additional marks shall be added.

(a) to any head/s of passing or to any subject/s, as case may be in the examination if the student has failed in such head/s of passing / subject/s and if such additional marks enable the student to get necessary passing marks; or

(b) to any subject if such additional marks enable the student to get benefits of exemption.

Such additional marks only as are required for examination, shall be given.

If after the grant of additional marks under clauses (a) and (b) above, if there is any balance of marks, it shall be added to the total number of marks of the examination.

OR

(c) to the total number of marks, secured by the candidate in the examination.

Provided that the additional marks shall not be taken into consideration for the purpose of award of any prize, scholarship, meritlist or for such other similar purposes.

(3) The additional marks shall be granted to the candidate only for that examination during the course of which the candidate has participated in the activities mentioned in Clause No. 1.

Note : The candidate shall be eligible to get maximum five additional marks only once, for any of the activities mentioned above, if performed by him in any year, and only for an examination of one course.

Illustration : Candidate has taken admission for LL.B. and Diploma in Taxation Law Courses, simultaneously in the year 1987. He has participated in the Inter-University

elocution competition in the year 1987. Such a candidate shall be eligible to get benefits of the five marks on the basis of said elocution competition either for the examination of LL.B. Course or for Diploma in Taxation Law for which he has taken admission in 1987.

(4) The additional marks be granted to the student subject to the conditions mentioned hereunder :

(a) NCC : Candidate enrolled in NCC must have passed 'B' and or 'C' Certificate examination (and /or candidate enrolled in NCC must have attended 75% parades out of total No. of NCC.).

(b) NSS : Candidate enrolled in NSS must have completed 120 hours of effective work and attended the necessary number of camps, as required under NSS Programme.

(c) National Physical Efficiency / Drive : Candidate enrolled in National Physical Efficiency Drive must have acquired three stars under the programme.

(d) Inter-University Tournaments / Competition : Candidate must have participated in the Inter-University Tournaments / Competition as a Representative of this University.

(e) National / Inter-national Tournaments / Competition : Candidate must have participated as a representative of State of Maharashtra / India.

(f) Adult Education Programme, Pune University : A candidate must have completed at least 200 clock hours work to the satisfaction of the Project-in-charge and secured necessary certificate of the course.

(5) A student shall submit an application before the date of commencement of his examination along with fee of Rs. 10/- for the grant of additional marks along with necessary original certificate or copies thereof countersigned by the Principal of the College / Head of the Recognized Institution. No application received after commencement of examination shall be entertained by the University.

(6) If any difficulty arises in giving effect to provisions of this Ordinance, the Vice-Chancellor may in consultation with the Dean of the Faculty concerned give his decision in such a particular case. The decision of the Vice-Chancellor shall be final and binding in such matters.

* Amendment has come into force with effect from the exams. to be held in the month of March / April 1991 and onwards.

PROFORMA FOR GRANT OF CERTIFICATE UNDER ORDINANCE NO. 163

This is to certify that Shri. / Smt.
of University Department of /
College / Recognized Institution

- (a) was enrolled in NCC and has passed 'B' and / or 'C' Certificate examination
- (b) was enrolled in NSS and has completed 120 hours of effective work and attended the necessary number of camps as required under NSS Programme
- (c) was enrolled in National Physical Efficiency Drive and has acquired three stars under the programme
- (d) participated in Inter-University Tournaments / Competition of as a representative of the University of Pune
- (e) participated in National / International Tournaments / Competitions of as a representative of State of Maharashtra / India
- (f) has joined Adult Education Programme of the University and completed 200 clock hours work to the satisfaction of the Project-in-charge

of additional marks under Ordinance No. 163 of the University of Pune for the examination of April / October 20 for the course of

Authority In-charge of the Activity :

Principal of the College / Head
of the Recognized Institution /
University Department

Seat No. of the Candidate :

PRN

(Strike off whichever is not applicable)

(महाविद्यालयाच्या लेटरहेडवर घेणे)

अनुदान मागणी अर्ज

दिनांक :

प्रति,
मा. संचालक,
विद्यार्थी कल्याण मंडळ,
पुणे विद्यापीठ, पुणे-४११ ००७.

विषय : ----- योजनेअंतर्गत अनुदान मिळण्याबाबत.

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयाचे शैक्षणिक वर्ष २०१ - २०१ मध्ये विद्यार्थी कल्याण मंडळाची -----
----- ही योजना यशस्वीरीत्या राबविली असून, सदर योजनेवर
महाविद्यालयाने रु. ----- प्रत्यक्ष खर्च केला आहे. वरील योजनेअंतर्गत महाविद्यालयाकडून झालेल्या
प्रत्यक्ष खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसाठी विद्यापीठ नियमानुसार महाविद्यालयास अनुदान मिळावे, ही विनंती.

कळावे,

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी
(S.W.O.)

प्राचार्य
सही व शिक्का

महाविद्यालयाचा शिक्का

सोबत : आवश्यक ती कागदपत्रे जोडली आहेत.

पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी कल्याण मंडळ

कर्मवीर भाऊराव पाटील 'कमवा व शिका' योजना

सदर योजनेअंतर्गत महाविद्यालयास अनुदान देताना फक्त वरिष्ठ महाविद्यालयाची विद्यार्थी संख्या ग्राह्य धरण्यात येईल. महाविद्यालयातील 'कमवा व शिका' योजनेअंतर्गत कार्यरत असलेल्या अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती/ अल्पसंख्यांक/ निराधार विद्यार्थी/ विद्यार्थिनींसाठी १००% अनुदान देण्यात येईल. तसेच उर्वरीत विद्यार्थ्यांकरिता एकूण खर्चाच्या ७५% रक्कम विद्यापीठामार्फत देण्यात येईल. ठरवून दिलेल्या उच्चतम मर्यादेचा विचार करण्यात येईल.

सदर निर्णयाची अंमलबजावणी योग्य प्रकारे करता यावी, यासाठी महाविद्यालयाने 'कमवा व शिका' योजनेचे हिशेब खालीलप्रमाणे आवश्यक त्या कागदपत्रांसह सादर करावेत.

१. महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता :
२. विद्यार्थी कल्याण अधिकारी :
३. महाविद्यालयांची विद्यार्थी संख्या : पदवी : पदव्युत्तर : एकूण :
४. 'कमवा व शिका' योजनेतील विद्यार्थी संख्या : (मुले/मुली) (सोबत यादी जोडावी)
५. 'कमवा व शिका' योजना मान्यता पत्र क्र. : (सत्यप्रत सोबत जोडावी)
६. शैक्षणिक वर्ष २०१ - २०१ मध्ये 'कमवा व शिका' योजनेवर
महाविद्यालयाने केलेला एकूण खर्च : रु.
७. अनु. जाती/ अनु. जमाती/ अल्पसंख्यांक/ निराधार विद्यार्थ्यांसाठी
योजनेद्वारा झालेला खर्च : (दाखल्याची सत्यप्रत व स्वतंत्र स्टेटमेंट जोडणे आवश्यक) रु.
८. वरील अनु. क्र. ७ मधील खर्च वजा जाता शिल्लक रक्कम (क्र. ६-७) : रु.
९. वरील क्र. ८ च्या ७५% टक्के रक्कम : रु.
१०. विद्यापीठाकडून देण्यात आलेली आगाऊ रक्कम (अॅडव्हान्स) : रु.
११. 'कमवा व शिका' योजनेअंतर्गत महाविद्यालयास देय असलेली रक्कम : रु.
(क्र. ७+९ - १०) + लेखापरीक्षण फी
१२. विद्यार्थी संख्येनुसार पात्र उच्चतम मर्यादा : रु.

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी

स्वाक्षरी

महाविद्यालयाची मुद्रा

प्राचार्य

स्वाक्षरी

धनादेश क्र.

रक्कम

दि. / /२०१

संचालक,

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी कल्याण मंडळ

कर्मवीर भाऊराव पाटील 'कमवा व शिका' योजना

आदिवासी विभागातील महाविद्यालयासाठी

पुणे विद्यापीठ अधिकार मंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार सदर योजनेअंतर्गत आदिवासी भागातील महाविद्यालयांना त्यांनी केलेल्या एकूण खर्चाच्या ९०% टक्के रक्कम विद्यापीठाकडून देण्यात येईल. मात्र याकरिता महाविद्यालय आदिवासी भागात असल्याचा दाखला जोडणे अनिवार्य असेल. सदर निर्णयाची अंमलबजावणी योग्य प्रकारे करता यावी यासाठी महाविद्यालयाने क.भा. 'कमवा व शिका' योजनेचे हिशेब खालीलप्रमाणे आवश्यक त्या कागदपत्रांसह सादर करावेत.

१. महाविद्यालयाचे नाव व पत्ता :
२. विद्यार्थी कल्याण अधिकारी :
३. महाविद्यालयांची विद्यार्थी संख्या : पदवी : पदव्युत्तर : एकूण :
४. 'कमवा व शिका' योजनेतील विद्यार्थी संख्या : (मुले/मुली) (सोबत यादी जोडावी)
५. 'कमवा व शिका' योजना मान्यता पत्र क्र. : (सत्यप्रत सोबत जोडावी)
६. शैक्षणिक वर्ष २०१ - २०१ मध्ये 'कमवा व शिका' योजनेवर महाविद्यालयाने केलेला एकूण खर्च : रु.
७. वरील अनु. क्र. ६ च्या ९०% रक्कम : रु.
८. महाविद्यालयास विद्यापीठाकडून देण्यात आलेली एकूण अग्रिम रक्कम (अॅडव्हान्स) : रु.
९. 'कमवा व शिका' योजनेअंतर्गत महाविद्यालयास विद्यापीठाकडून देय असलेली रक्कम (क्र. ७+९ - १०) + लेखापरीक्षण फी : रु.

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी

स्वाक्षरी

महाविद्यालयाची मुद्रा

प्राचार्य

स्वाक्षरी

धनादेश क्र.

रक्कम

दि. / / २०१

संचालक,

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

दिनांक :

मा. संचालक,
विद्यार्थी कल्याण मंडळ,
पुणे विद्यापीठ, पुणे - ४११ ००७.

महोदय,

मी. प्रा.

महाविद्यालय, तालुका जिल्हा

सन २०१ - २०१ या शैक्षणिक वर्षात विद्यार्थी कल्याण अधिकारी म्हणून महाविद्यालयात काम केले आहे. पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी कल्याण मंडळाच्या आदेशानुसार महाविद्यालयाकडून विविध योजना राबविण्यात आल्या आहेत. त्यासाठी रु. ३,६००/- मानधन म्हणून देण्याचे ठरविले आहे. ते मला देण्यात यावे ही विनंती.

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी

नाव

सही

- प्रमाणपत्र -

असे प्रमाणित करण्यात येते की, प्रा. श्री. / श्रीमती

यांनी शैक्षणिक वर्ष या वर्षात महाविद्यालयात विद्यार्थी कल्याण अधिकारी म्हणून उत्कृष्ट काम केले आहे.

ठिकाण -

प्राचार्य

दिनांक - / /२०१

सही व शिक्का

मा. संचालक,
विद्यार्थी कल्याण मंडळ,
पुणे विद्यापीठ, पुणे-४११ ००७.

UTILIZATION CERTIFICATE

Year 201 - 201

Certified that the accounts of the _____

_____ college, for the Earn & Learn Scheme have been audited by me with reference to the voucher and books of accounts * and the norms of expenditure and relevant guidelines there to. The statement of accounts of the Earn & Learn Schemme activity duly signed by me is enclosed, for the year 201 - 201 .

- 1 It is hereby certified that the total grants of Rs. _____ /- has been received by the college.
- 2 The college has incurred the total expenditure of Rs. _____ /- for the implementation of the Earn & Learn Scheme.
- 3 The amount of Rs. _____ /- is receivable to college
- 4 And the amount of Rs. _____ /- is to be borne by college in accordance with the terms and conditions, norms and guidelines laid down for the purpose.

(* The original vouchers and stamped receipts for the above mentioned statement of Accounts are retained in College/ Institute Office and will be made available to the University as when required)

Studentes Welfare Officer
(S.W.O.)

Principal Sign.
(Seal)

Chartered Accountant Sign.
(Seal & membership)

विद्यार्थ्यांचा
फोटो

पुणे विद्यापीठ
विद्यार्थी कल्याण मंडळ
योजनेतील सहभागी विद्यार्थ्यांचा अभिप्राय

दिनांक : / / २०१

आयोजक महाविद्यालय/संस्थेचे नाव

(खालील चौकोनात (✓) खूण करावी)

१) निर्भय कन्या अभियान योजना	☐
२) आपत्ती व्यवस्था प्रशिक्षण	☐
३) गिर्यारोहण शिबिर	☐
४) विद्यार्थी प्रतिनीधी शिबिर	☐
५) कर्मवीर भाऊराव पाटील विद्यापीठ कमवा व शिक्का योजना	☐
६) इतर उपक्रमाचे नांव :	
१) विद्यार्थ्यांचे नाव :	
२) महाविद्यालयाचे नाव :	
संस्थेचे नाव :	
३) वर्ग/शाखा :	
४) विद्यार्थ्यांचा अभिप्राय :	

विद्यार्थी स्वाक्षरी,

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी
सही व शिक्का

(टीप : प्रत्येक योजनेसाठी स्वतंत्र अभिप्राय घ्यावा.)

पुणे विद्यापीठ
विद्यार्थी कल्याण मंडळ
केंद्रीय लेखपरीक्षण अहवाल २०१ - २०१

दिनांक : / /

मा. संचालक,
विद्यार्थी कल्याण मंडळ
पुणे विद्यापीठ, पुणे ४११ ००७.

महोदय,

पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी कल्याण मंडळाद्वारे शैक्षणिक वर्ष २०१ - २०१ मध्ये खालील योजनांचे आपल्या महाविद्यालयत अंमलबजावणी करण्यात आली. याकरिता पुणे विद्यापीठाकडून खाली दर्शविल्याप्रमाणे अर्थसाहाय्यता मिळत आहे.

<input type="text"/>	कर्मवीर भाऊराव पाटील विद्यापीठ कमवा व शिका योजना	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	विशेष मार्गदर्शन योजना	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	विद्यार्थी व्यक्तिमत्त्व विकास योजना	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	निर्भय कन्या अभियान योजना	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	अभिरुप न्यायालय स्पर्धा	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	आपत्कालीन व्यवस्था प्रशिक्षण	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	गांडूळखत प्रकल्प बीज मंडळ	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	नर्सरी प्रकल्प बीज मंडळ	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	गिर्यारोहण शिबिर	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	आपत्कालीन साहाय्य योजना	रुपये: <input type="text"/>

<input type="text"/>	शैक्षणिक उपक्रमांतर्गत स्पर्धा/शिबिरे	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	विद्यापीठ प्रतिनिधी शिबिर - विद्यापीठ स्तर	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	जिल्हास्तर	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	विशेषशिबिरे/शैक्षणिक उपक्रम	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	विद्यार्थी कल्याण अधिकारी यांचे मानधन	रुपये: <input type="text"/>
<input type="text"/>	इतर	रुपये: <input type="text"/>
एकूण रक्कम रुपये:		<input type="text"/>

स्वाक्षरी
विद्यार्थी कल्याण अधिकारी

.....
.....

स्वाक्षरी
प्राचार्य/प्रतिनिधी

.....
.....

महाविद्यालयाचे नाव :

.....

पत्ता :.....

.....

दूरध्वनी क्र. :.....

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी.....

दूरध्वनी क्र. :.....

भ्रमणध्वनी क्र. :.....

पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी कल्याण मंडळ

कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना

कामाचे स्थळ

दैनंदिन हजेरी पत्रक माहे २०

महाविद्यालयाचे नांव / विभाग

अ. क्र.	विद्यार्थ्याचे नांव	वर्ग	कामाचे स्वरूप	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	एकूण रुपये	मानधन रुपये	धनले्या क्र. व दिनांक	सही	शेरा
१	नाव कामाची वेळ बँक खाते क्र.																		
२	नाव कामाची वेळ बँक खाते क्र.																		
३	नाव कामाची वेळ बँक खाते क्र.																		
४	नाव कामाची वेळ बँक खाते क्र.																		
५	नाव कामाची वेळ बँक खाते क्र.																		
६	नाव कामाची वेळ बँक खाते क्र.																		

विद्यार्थी कल्याण अधिकारी (SWO)

प्राचार्य (सही व शिक्का)

UNIVERSITY OF PUNE

ORDER

WHEREAS the University constituted a Committee on 13.4.2010 under the Chairmanship of Dr. V.B. Gaikwad to make recommendations as regards the revision of fee structure for the unaided courses conducted by the University and the affiliated colleges of the University.

AND WHEREAS the Management Council of the University, in its meeting held on 27th August, 2010 approved the recommendations of the said Committee as regards the revised fee structure.

AND WHEREAS the Management Council of the University, in its meeting held on 29th November, 2010 authorized the Vice-Chancellor to make applicable the amendments made to the revised fee structure recommended by the said Committee, from the academic year 2011-12.

AND WHEREAS the revised fee structure for the unaided courses are required to be made applicable w.e.f. the academic year 2011-12.

AND WHEREAS it will take some time to revise the Ordinance in this respect and submit the same to the Hon'ble Chancellor under Section 54(4) of the Maharashtra Universities Act, 1994.

THEREFORE, I, Dr. Raghunath R. Shevgaonkar, Vice-Chancellor of the University of Pune, by and under the powers vested in me under Sub-section 8 of Section 14 of the Maharashtra Universities Act, 1994, hereby issue the following directives:

1. The revised Tuition, Laboratory Fees and other fees for the Under-graduate and Post-graduate unaided Courses of the University and affiliated colleges as mentioned in Appendix A and B shall be made applicable to the students seeking admission to the first year of the courses in the academic year 2011-2012 and onwards.
2. The revised fee structure as mentioned in Appendix A and B shall not be applicable to the Courses for which the Tuition Fees Committee of the State Government is authorized to decide the fees.
3. The student who has taken admission to the Courses in the academic year 2010-11 shall have to pay fees as per the Order No. PGS/7852, dated 23.12.2009.

This Order shall remain in force till the Ordinance in respect of the revised Tuition, Laboratory and other Fees as mentioned above, is framed by the University.

Ref. No. : PGS/
Date: .2.2011

(Dr. R. K. Shevgaonkar)
Vice-Chancellor

APPENDIX A

The revised Tuition Fees, Development Fees, Laboratory Fees, Other Fees, Eligibility Fees, External Registration Fees and Other Fees for Under-graduate and Post-graduate courses of the University with effect from the academic year 2011-2012 shall be as under.

The provisions of this Ordinance supersedes the similar provisions of existing Ordinance(s) for the matters specified below :

DEFINITIONS :

i) Professional Course: means & includes

Courses conducted in all Professional faculties, Engineering including Architecture, Print Administration, Pharmacy, Management, Computer, Town Planning, Applied Arts, Law, Education, Physical Education, Applied Courses in Science such as Bio-Informatics, Bio-Technology, Health Sciences, Environmental Sciences, Electronics or such other courses designated by the University as Applied Courses, or Professional courses conducted in the faculty of Medicine including Dentistry, Nursing, Physiotherapy, Ayurved including Unani, Homeopathy and such other Course(s) designated by the University/Maharashtra University of Health Sciences, State Government and such other course(s) as may be designated to be so by the State Government, University Grants Commission or Statutory Council such as (AICTE, M.C.I., B.C.I., Nursing Council, C.C.I.M., C.C.H.M., Pharmacy Council, Council of Architecture) and any other Statutory Councils/Bodies, as Professional Courses.

ii) Non-Professional Course : means & includes

1. Courses conducted in the faculties of Arts and Fine Arts (excluding Applied Arts), Mental, Moral and Social Sciences including Bachelor and Master's Degree in Social Work, Communication and Journalism, Commerce (excluding BBA,BCA & BBM), Science (excluding Applied and Computer Science courses), Course in Home Science as Non-Professional course.

iii. (a) **Foreign National** : means a citizen of any country other than India.

(b) **Person of Indian Origin (PIO)** : Means a Person who is citizen of other countries (except Pakistan and Bangladesh) who at any time held an Indian passport, or who or either of his parents or any of his grand parents was a citizen of India by virtue of the provisions of the Constitution of India or Section 2 (b) of Citizenship Act, 1955 (Act No.57 of 1955).

iv. **International Student** : means an International student who possesses a foreign passport.

v. **Non-Resident Indian (NRI) (as per Income Tax Act, 1961):**

As per Income Tax Act. 1961, and individual is non-resident for income tax purpose, when he is "not a resident" or who is "not ordinarily resident". A person is treated as " not ordinarily resident" any of the following conditions is satisfied.

1. If he has not been resident in India in 9 out of 10 preceding years :

OR

2. If He has not been in India for a period of 730 days or more during the preceding 7 years.

A person, who is non-resident in India or not ordinarily resident, is taxed in India only for his income in India. He is not taxed in India for income abroad.

- vi. (a) **Maharashtra State candidate** : means a Candidate passing SSC (Std. X) and Higher Education thereafter from the State of Maharashtra.
- (b) **Maharashtra Domiciled candidates** : means a candidate should be domicile of the State of Maharashtra
- vii. (a) **Candidate from Outside Maharashtra State** : means a candidate whose Domicile status is outside Maharashtra and has passed his qualifying examination from University outside Maharashtra. He will be eligible for admission as candidate from outside Maharashtra.
- (b) A candidate whose Domicile Status is outside Maharashtra State, but who has passed his qualifying examination from a statutory University in the State of Maharashtra, but has passed his SSC or its equivalent examination from a recognized school, outside the State of Maharashtra, will be eligible for admission to an institution which lies in the jurisdiction of the University. He will be considered as candidate from outside Maharashtra State.
- (c) A candidate whose Domicile status is outside Maharashtra and Who has passed his/her qualifying examination from Pune University but has passed his/her S.S.C. or equivalent examination from outside Maharashtra State, while filling in the application form for admission he/she should indicate their Domicile status as "other than Maharashtra"

UNIVERSITY OF PUNE

FEES FOR Ph.D. COURSE**Tuition fees for the courses under various faculties are as under :**

- A) 1. Faculty of Arts and Fine Arts, Mental Moral and Social Sciences, Commerce (N.P.C)*
Education , Physical Education and Law (P.C) **

Years of the Course	Fee Per Annum Rupees
a. First Year, Second Year & Third Year	3,000/-
b. Fourth, Fifth	4,000/-

2. Faculty of Sciences
a. First Year, Second Year & Third Year	4,000/-
b. Fourth, Fifth	7,000/-

- B) Faculty of Engineering, Pharmaceutical Sciences, Medicine, Ayurvedic Medicine,
Homeopathy, Management (P.C) **

a. First Year, Second Year & Third Year	5,000/-
b. Fourth, Fifth	7,000/-

If re-registration is granted : The candidate is required to pay tuition fee for minimum four terms i.e. two calendar years with the rate of fourth year.

(* N.P.C - Non Professional course , ** P.C – Professional course)

General Conditions :

1. i. A student who has registered after 22-8-2008 for M.Phil / Ph.D. in the College/Institute (Research place) shall pay 100% (hundred percent) tuition fee to the College/Institute (Research place). The examination fee for Thesis and Dissertation will be paid by the student to University through the College/Institute.
 - ii. Notwithstanding anything provided otherwise, the Tuition fee and Laboratory fee are prescribed for the students from the State of Maharashtra. The students who are from outside the State of Maharashtra will have to pay double the Tuition fee & Laboratory fee. Fees for N.R.I., foreign Nationals, Person of Indian Origin are five times the fees that is prescribed for the students from the State of Maharashtra. Fees for the children of Indian workers from Gulf and South East Asia and SAARC Countries (including Afghanistan) are three times that is prescribed for the students from the State of Maharashtra.
 - iii. The Tuition and Laboratory fee will be increased after every five years.
- (2) Library fee of Rs. 1,000/- Per annum for all courses to be paid at the place of research work.
 - (3) Laboratory Fee of Rs. 2,000/- per annum, for the courses for which practicals are required to be paid at the place of research work.

For the definition of Professional course/Non-Professional course, Foreign Nationals, P.I.O., International Students, N.R.I. Please see Appendix A.

- (4) Registration Fee Rs. 500/-
(for Ph.D. courses under All Faculties) at the time of Registration and Re-registration if any)
- (5) Synopsis Fee Rs. 600/-
At the time of submission of synopsis, it is necessary to submit the thesis within the period of 6 months from the date of payment of the synopsis fee. Otherwise fee of Rs. 1,000/- per month shall be charged for 7th, 8th, 9th & 10th, 11th & 12th month each. If student fails to submit thesis within the period of 12 months from the date of submission of synopsis fees, he may resubmit the synopsis along with fee of Rs. 500/- provided his period of registration is not over.
- (6) The research students whose place of research is other than university department has to pay Rs.1000/- for conduct of viva-voce in the respective university department.
- (7) Thesis Dispatch charges per student to be paid at the time of submission of thesis other than submission fee :
A) Within India Rs. 800 /- B) Outside India Rs. 1500 /-
- (8) The colleges/institutes running M.Phil and Ph.D. courses be instructed to pay the University share of the other fees as shown in Table 1, Appendix B on page no. 15 & 16 of the said Order.
- (9) Since the expenditure on the evaluation of the thesis of M.Phil & Ph.D. and viva voce is met with through University budget, Additional expenditure incurred towards dispatch of the thesis and the expenditure towards TA/DA of the examiner be born by the respective centre.

M. Phil.

(A) TUITION FEE :

Sr.No.	Name of the Faculty & Courses	Tuition Fee Rs.
1.	Arts, Fine Arts & Mental Moral & Social Sciences M.Phil. Per sem.	1500/-
2.	Commerce M.Phil. Per Sem.	1500/-
3.	Science M.Phil. Per Sem.	2000/-
4.	Education & Physical Education M.Phil. Per Sem.	1500/-

If student is unable to submit his dissertation within period of three years from the date of Registration, Fee of Rs.200/- shall be charged for every six months in fourth and fifth year.

B) SPECIFIC OTHER FEES THAT WILL BE CHARGED BY THE COLLEGE/INSTITUTE / UNIVERSITY DEPARTMENT/CENTRE/SCHOOL

Sr. No.	Particulars of Fee	Course	Amount	Condition
1.	Registration fee	M.Phil.	100/-	
2.	Library fee	M.Phil.	500/-	
3.	Laboratory fee	M.Phil.	1000/-	Courses for which laboratory work is necessary
4.	Synopsis submission fee	M.Phil.	300/-	To be paid at the time of submission of synopsis Dissertation

(C) Other Fees : (Per Year) for Ph.D & M.Phil. Student

Sr.No.	Head of the Fees	Non-Professional Courses (Rs.)	Professional Courses (Rs.)
1	Gymkhana	100	100
2	Students' Welfare Fund	50	100
3	Development Fee	125	250
4	Disaster Management	20	20
5	Computerization Fee	30	50
6	Students Safety Insurance	10	10
7	Student Aid Fund	25	25
	Total	360	555
8 Pro-rata Contribution to Ashwamegh- As decided by Govt. of Maharashtra			

TABLE - I

TUITION & LAB FEE PRESCRIBED BY THE GOVERNMENT FOR

AIDED COURSES: (Admissions are made by the Colleges/ Institutions/ University).

Faculty	Course	TUITION Fee Rs.	Faculty	Course	LAB Fee Rs.
1. Arts & Fine Arts Mental, Moral & Social Sciences	B.A.	800	Arts, Fine Arts & Applied Arts/ MM & SS	a)B.A. (Where the lab.work is prescribed)	125
				b)*B.A.(F.Y.,S.Y., T.Y.) Vocational Courses	--
	M.A.	1000		M.A.	--
			M.A/M.Sc Geog./ Maths / Psychology/ Statistics		500
2. Commerce	B.Com.	800	Commerce	a) F.Y.B.Com	40
				S.Y.B.Com	80
				T.Y.B.Com	120
				b)*B.Com.(F.Y., S.Y., T.Y.) Vocational Courses	--
	M.Com	1000		M.Com	--
3. Science	B.Sc.	800	Science	a) B.Sc. (Other than Computer science & Applied course(s))	125
				b)*B.Sc.(F.Y.,S.Y., T.Y.) Vocational Courses	--
	M.Sc. (Conventional)	1000		M.Sc. (Other than Applied Science & Computer Courses)	600
4. Law	I .LL.B. Three	1500			
	II LL.B. Year	2000			
	III LL.B. Law Course	2500			
	I. B.S.L. New	1500			
	Five	1500			
	II. B.S.L. Years	1500			
	Law	2000			
	III.B.S.L. Course	2500			
IV YEAR)					
V YEAR)					

The fees of the following courses shall be as prescribed by the state Government /competent Authority / Fee regulatory Authority from time to time: 1.Engineering 2. Architecture 3. Pharmacy 4. Hotel Management & Catering Technology 5.Management. 6) Education 7) Physical Education 8) Medicine 9) Ayurvedic Medicine 10) Homeopathy 11) Law

TABLE - 2

TUITION & LAB FEES FOR UNAIDED COURSES:

Sr.No.	Name of the Faculty & Courses	Tuition Fee Rs.	Laboratory Fee Rs.
1.	Arts Fine Arts & M.M.& S.S.		
(i)	B.A. (F.Y./ S.Y./ T.Y.)	3900	--
(ii)	(a) B.A. (Performing Arts)Gurukul Pattern Dance/Drama/Music	13000	2200
(iii)	(b) B.A. (Fine Arts including Applied Arts) Painting,Sculpture & Drawing etc.	32500	5500
(iv)	B.A Vocational Courses (F.Y. S.Y. T.Y) +	2600	2750
(v)	Bachelor of Library & Information Sci.	13000	-
(vi)	Bachelor of Communication & Journalisum	9100	-
(vii)	(a) M.A. (Performing Arts)Gurukul Pattern Dance/Drama/Music	19500	4400
(viii)	(b) M.A. (Fine Arts including Applied Arts) Painting,Sculpture & Drawing etc.	42900	11000
(ix)	M.A. (All Subjects)	5200	--
(x)	M.Lib. & Information Sci- }	13000	-
(xi)	Master of Communication & Journalisum }	13000	-
(xii)	Master of Mass Relations (M.M.R.) }	13000	-
(xiii)	Master of Social Work (M.S.W.) }	13000	--
(xiv)	Diploma Course other than Foreign Language (P.G.)	5850	-
(xv)	Diploma Course other than Foreign Language (U.G.)	3900	-
(xvi)	Certificate Course (other than Foreign Languages)	3250	-
(xvii)	Foreign Languages		--
	Intensive Courses		
	i. Diploma	4550	--
	ii. Advanced Diploma	5850	--
	iii. Special Diploma	6500	--
	iv. Certificate Course	3900	--
	Regular Courses		
	i. Special Dip/cert in any Foreign Language	5850	--
	ii. Advanced Diploma in any Foreign Language	5200	--
	iii. Diploma in any Foreign Language	3900	--
	iv. Certificate Course in any Foreign Language	3250	--
	v.Special cert.course in any foreign Lanaguage	5850	--
(xviii)	Diploma Course in Journalism	3900	540
(Xix)	Bachelor of Oriental Learning	7800	-
(Xx)	MA/M.Sc Masters Programme in Development Planning & Administration	13000	-
	Master of Oriental Learning		
(Xxi)	M.A(Geography, Maths,Statistics,Psychology)	13000	-
(Xxii)	Bachelor in Home Science	10400	2500
(xxiii)		3900	-

2.	Commerce	Tuition Fee Rs.	Laboratory Fee Rs.
i.	B.Com. (F.Y./S.Y./T.Y.)	3900	345
ii.	B.com Vocational course (F.Y./S.Y./T.Y.) +	2600	2875
iii.	M.Com.	5200	-
iv.	Diploma Course (P.G.)	5850	-
	Diploma Course (U.G.)	3900	-
v.	Certificate Course.	3250	-
vi.	B.C.A	13000	9600
Vii	B.B.A / B.B.M.	14300	2300
Viii	M.C.A.	10400	16500
Ix	M.Com (e-Commerce)	5200	7200
3.	Science		
i.	B.Sc. (F.Y./S.Y./T.Y.) other than Computer Science	5200	9200
ii.	B.Sc (F.Y./S.Y./T.Y.)Vocational course +	5200	9200
iii.	M.Sc Chemistry	10400	15000
iii.	M.Sc- (Physics, Botany, Zoology, Geology)	10400	13800
iv.	M.Sc- Microbiology	10400	22000
v	M.Tech Other than computer & applied course	10400	13200
vi	M.Sc.(Geography, Maths, Statistics, Psychology)	10400	2500
vii.	M.Sc. (other than Computer & applied Science.)	10400	13200
viii	Diploma Course (P.G.)	5850	-
	Diploma Course (U.G.)	3900	-
ix	Certificate Course	3250	-
4.	Education & Physical Education		-
i.	Diploma Course (P.G.)	5850	-
ii.	Diploma Course (U.G.)	3900	-
iii	Certificate Course	3250	-
5.	Law		
i.	Diploma Course (P.G.)	5850	-
ii.	Diploma Course (U.G.)	5850	-
iii.	Certificate Course	5850	-
6.	Management		
i.	B.Sc. Hospitality Studies	40000	30000

(for Self Supporting Courses at University Centers, refer to circular No.227 / 2007)

* fee for B.A B.Sc B.Com (FY SY TY) Vocational courses shall be charged only after stoppage of UGC Grant.

Note: For the first Year B.Sc Course, for one subject with two theory papers and one practical (for one un-aided course), the laboratory fees to the tune of Rs.3000/- shall be charged and for Second and Third Year B.Sc., for one subject with two theory papers and one practical (for one un-aided course), the laboratory fees to the tune of Rs. 4000/- shall be charged.

[Note : U.G. - Under Graduate, P.G. - Post Graduate, M.M. & S.S. - Mental Moral & Social Sciences]

TABLE - 3

TUTION FEE & LAB FEE FOR COMPUTER AND APPLIED COURSES :

Faculty	Tuition Fee	Laboratory Fee
	Rs.	Rs.
Science	8400	15000
(1) B.Sc, (Computer Science) F.Y./S.Y./T.Y		
(2) B.Sc (Biotechnology)	7800	21600
(3) B.Sc (Bioinformatics) and similar other courses	7800	13800
(4) B.Sc. (Applied Course)	10400	24000
(5) M.Sc. Computer Science	11200	25000
(6) M.Sc. (Applied Courses)		
i. Applied Advance Electronics/.Electronic science	10400	13800
ii. Bio-Techchnology	10400	36800
iii. Health Science	10400	13200
iv. Petro.Tech.	10400	13800
v. Polymer Science	10400	13200
vi. Instrumentation	10400	13800
vii. Bioinformatics	10400	13800
viii. Such Other Applied Course(s)	10400	13200
(7) M.Sc (Tech)	10400	13800
(8) Environmental Science (Sponsored Student)	10400 16000	14400 24000
(9) MCA(Master of Computer Application)	11200	25000
(10) Communication Studies	10400	13200
(11) Advanced P.G.Diploma	10400	13000

(for Self Supporting Courses at University Centers, refer to circular No.227 / 2007)

TABLE - 04**Tuition Fee, Laboratory Fee, for course(s) with Credit System**

			Tuition Fee Per Credit
a)	Tuition Fee per credit for Aided Non Professional Courses		Rs.50/- @
b)	Tuition Fee per credit for Aided Professional courses		Rs.100/- @
c)	Laboratory Fee / Field Work per semester (wherever laboratory / field work is prescribed)		Rs.1500/- @ / N.P.C* Rs.3000/- @ / P.C**
d)		Fees for N.R.I.,foreign National & PIO should be 5 times and for other State students Tuition & Lab fee 2 times the prescribed fee	
e)	For Students appearing for the courses from other than the parent department (from where minimum 75% of the total credits are offered) the tuition fees will be charged as under per credit	Tuition Fee (to be paid at other dept.)	Laboratory Fee / Field Work per semester (wherever laboratory / field work is prescribed)
	For Aided Non Professional Courses	Rs. 50/-	Rs. 800/-
	For Aided Professional Courses	Rs. 100/-	Rs. 500/-
	For Self Supporting Non Professional Courses	Rs. 100/-	Rs. 1500/-
	For Self Supporting Professional Courses	Rs. 250/-	Rs. 3500/-

*N.P.C- Non Professional Course

**P.C- Professional Course

@ The Parent Department will Charge Fees for 100 Credits irrespective of whether student avails 25 % credit from the same department or other.

General Conditions :

1. Notwithstanding anything provided otherwise, the Tuition fee, Laboratory fee are prescribed for the students from the State of Maharashtra. The students who are from outside the State of Maharashtra will have to pay double the Tuition & Laboratory fee. Fees for the N.R.I., Foreign Nationals, Person of Indian Origin are five times the fees that is prescribed for the students from the State of Maharashtra. Fees for the children of Indian Workers from Gulf and South East Asia & SAARC Countries (including Afghanistan) are three times that is prescribed for the students from the State of Maharashtra.
2. The Tuition and Other fees, if any as prescribed by the State Government for aided and unaided professional and non-professional courses from time to time will supersede the fees prescribed for such courses in the ordinance(s). The Colleges/Institution/University Department/Centre/ School will charge only fees prescribed by the State Government.
3. This fee structure is for five years. There should not be any increase in the fees of unaided courses.
4. The University/ College/ Recognized Institute may charge reasonable fee for the following services if rendered to the students.

Students activities such as annual social gathering, debating, magazine, prospectus, I.card, journal, seminar, test, tutorial, workshop, study course material, internet, e.mail, maintenance of equipment, training and placement, study tour etc.
5. A demand draft of Registration Fee, Development Fee, Computer Fee, Student Welfare Fund and any other fee in which the University has a share shall be remitted to the University by the College/Institute on or before 31st October or within one month from the last date of admission whichever is later. The result of the students or concerned college may be kept in reserve till the whole of the amount is received.
5. The Examination fee for Thesis and Dissertation will be paid by the student to the University through the College/Institute.
6. Development Fee is to be charged from the students only in case of degree/diploma (UG/PG), if the course is of one year or more than one-year duration. Development Fee is not to be charged for Certificate course(s).
7. Casual student desirous of attending Lectures/ Practicals for any course **other than credit course** will have to pay at least 25% (twenty five per cent) of Tuition fee and Laboratory fee as prescribed unless otherwise specified. For Casual Students the tuition fees **per credit** and Lab fees will be decided by corresponding department committee or equivalent authority. Casual students will be issued only certificate of attendance and no other certificate.
8. The annual Tuition fee, Development Fee, Laboratory Fee prescribed is the ceiling for such fees to be charged by the College/Institute/University Department/Centre/School. Less fee other than prescribed may be charged by the College/ Institute/University Department/Centre/ School provided it does not lead to unfair competition and violate the provisions of the Maharashtra Universities Act, 1994.
9. Tuition fee, Laboratory fee for Degree, Master's Degree, Diploma, Certificate course(s) that may be instituted by the University under the respective faculties will be the same as is prescribed in the Ordinance(s) unless otherwise specified by the University/ State Government/ Competent Authority.
10. Laboratory fee charged to students of F.Y.,S.Y.,T.Y.B.Com. will have to be utilized exclusively to conduct practicals, purchase of equipments, arrangement of field/industrial visits and field work.
11. Wherever are prescribed by the State Government, the College/Institute/University Department/ Centre / School, charge only those fees and not fees prescribed by the University except fees which are to be shared with the University.

12. Wherever Library, Development and other fees are prescribed by the State Government, the College/Institute/University Department/Centre/School, shall charge only those fees and not fees prescribed by the University except fees which are to be shared with the University.
13. The other fees if any is prescribed by the State Government for aided and unaided Professional and non-professional courses from time to time will supersede the fees prescribed for such courses in the ordinance(s). The College/Institution/University department/Centre/School will charge only fees prescribed by the State Government.
14. University Examination fee, Library fee etc. for Degree, Master's Degree, Diploma, Certificate course(s) that may be instituted by the University under the respective faculties will be the same as is prescribed in the Ordinance(s) unless otherwise specified by the University/State Government/Competent Authority.
15. The Development Fee and other fees prescribed is the ceiling for such fees to be charged by the College/Institute/University Department/ Centre/School. Less fee other than prescribed may be charged by the College/Institute/University Department/Centre/School provided it does not lead to unfair competition and violate the provisions of the Maharashtra Universities Act, 1994.
16. Tuition fee for reappeared students should be charge per credit as prescribed, and for reappearing in lab course Lab. Fee at least 25% of prescribed fee according to the circular.
17. Lab Deposit, Library Deposit and caution money will be reasonably determined and charged by each department/college. For these deposits separate receipt be given.
18. The Vice-Chancellor shall be the competent authority to interpret the provisions of the Ordinances concerning all types of fees and charges. In case there is any dispute regarding interpretation of the provisions of an amount of fee to be paid, the Vice-Chancellor shall interpret the provisions of the concerned Ordinance(s) and his decision shall be final.
19. If any difficulty arises in giving effect to the provisions of Ordinances/Rules concerning fees and charges, the Vice-Chancellor may by order, issue necessary directions not inconsistent with the objects and purposes of these rules which appear to be necessary or expedient for the purpose of removing the difficulty.

Appendix—B

TABLE-I

OTHER FEES FOR NON-PROFESSIONAL COURSES (DEGREE/DIPLOMA)

Sharing and Non-Sharing basis

Sr. No.	Head of the Fees	Other fees for U.G(Degree /Diploma) Courses			Other fees for P.G.Courses Degree/Diploma/Adv. Diploma		
		College/Insti./Dept. share	University share	Total	College/Insti./Dept. share	University Share	Total
		Rs.	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
1.	Gymkhana	80/-	20/-	100/-	80/-	20/-	100/-
2.	Student Welfare Fund	30/-	20/-	50/-	30/-	20/-	50/-
3.	Medical Examination (For 1st Year Student of U.G. classes only)	20/-	10/-	30/-	0	0	0
4.	Development Fee	100/-	25/-	125/-	100/-	25/-	125/-
5.	Pro-rata Contribution for Ashwamegh	As decided by Govt. of Maharashtra					
6.	Disaster Management	10/-	10/-	20/-	10/-	10/-	20/-
7.	Computerization Fee	25/-	5/-	30/-	25/-	5/-	30/-
8.	Registration Fee	25/-	--	25/-	--	25/-	25/-
9.	Students safety insurance	--	10/-	10/-	--	10/-	10/-
10.	Admission fee	20/-	--	20/-	30/-	--	30/-
11.	Library fee	100/-	--	100/-	125/-	--	125/-
12.	Student aid fund	10/-	--	10/-	25/-	-	25/-

Note : Wherever the Govt. prescribes a fee under a particular item/head and University prescribes the fee under similar head or item, the College/Institute will charge only the fee prescribed by the State Govt. and not by the University. The College/Institute will charge fee prescribed by the University under particular head / item which is not prescribed by the Govt.

TABLE - II

**OTHER FEES FOR PROFESSIONAL COURSES
(OTHER THAN THOSE PRESCRIBED BY THE STATE GOVERNMENT)
ON SHARING/NON-SHARING BASIS :**

Sr. No.	Head of the Fees	Other Fees for U.G.Courses			Other Fees for P.G.Courses		
		College/ Insti./ Uni. Dept. Share Rs.	Univer- sity Share Rs.	Total Rs.	College Insti./Uni. Dept. Share Rs.	University Share Rs.	Total Rs.
1.	Gymkhana	80/-	20/-	100/-	80/-	20/-	100/-
2.	Student Welfare Fund	80/-	20/-	100/-	80/-	20/-	100/-
3.	Medical Examination (For First Year)	20/-	10/-	30/-	--	--	--
4.	Development Fee	200/-	50/-	250/-	200/-	50/-	250/-
5.	Pro-rata Contribution for Ashwamegh	As decided by Govt. of Maharashtra					
6.	Disaster Management	10/-	10/-	20/-	10/-	10/-	20/-
7.	Computerization Fee	30/-	20/-	50/-	30/-	20/-	50/-
8.	Registration Fee	25/-	--	25/-	--	25/-	25/-
9.	Students safety insurance	--	10/-	10/-	--	10/-	10/-
10.	Admission Fee	20/-	--	20/-	30/-	--	30/-
11.	Library Fee	100/-	--	100/-	200/-	--	200/-
12.	Student Aid Fund	10/-	--	10/-	25/-	--	25/-

Note : Wherever the Govt. prescribes a fee under a particular item/head and University prescribes the fee under similar head or item, the College/Institute will charge only the fee prescribed by the State Govt. and not by the University. The College/Institute will charge fee prescribed by the University under particular head / item which is not prescribed by the Govt.

TABLE-III
Registration Fee & Other fees for course(s) with Credit System

a)	Registration Fee per semester	Rs.25/- N.P.C.* Rs.25/- P.C.**
b)	Casual Student has to pay a) Registration fee	Rs.25/-

* NPC - Non Professional Courses

** PC - Professional Courses

TABLE-IV**ELIGIBILITY FEE**

A Student passing qualifying examination and seeking first time admission to any Degree/Diploma/Certificate course (s) (U.G./P.G.), will have to pay eligibility fee as under :

Sr. No.	Particulars	Non-professional	Professional
		Rs.	Rs.
1	From within the State of Maharashtra	100	200
2	From outside the State of Maharashtra and Migrating to Pune University	200	300
3	From any foreign country (Out of India) and migrating to Pune University (NRI / Foreign Citizen-Foreign National, P.I.O)	500	1000
4	A Student passing qualifying examination from Pune University and seeking admission to second degree/diploma/ certificate U.G./P.G. of our University and is		
a)	Domicile of Maharashtra	100	200
b)	Domicile of other States	200	300
c)	NRI/Foreign Citizen/ Foreign National, P.I.O.	500	1000
5	Eligibility fee for issue of provisional eligibility certificate		
	For (1)	100	200
	and for (2) & (3)	300	500

- Administrative charges for late submission of required document(s) will be Rs.300/- for Non-professional course(s) & Rs.500/- for Professional course(s) up to 30 days from last date prescribed for submission of document(s).

TABLE-V
Fees For External Registration,
Class Improvement & Other Fees

Sr. No.	Courses	Registration Fee Rs.
I	External Registration fee for	
a.	B.A./ B.Com.	500
b.	M.A. / M.Com.	600
c.	LL.M / M.Sc	600
II	Class Improvement for	
a.	B.A./ B.Com.	600
b.	M.A. / M.Com.	800
c.	LL.M / M.Sc	800
III	Other Fees for External students	
a.	Duplicate Registration Card	100
b.	Bonafide Certificate (Regular & External)	85
c.	Change of Subject	200
d.	Disaster Fund	20
IV	Transference Certificate Regular & External students	
a.	Within 6 months from the date of declaration of result	60
b.	Between 6 months to 12 months from the date of declaration of result	100
c.	After 12 months from the date of declaration of result	200
d	Migration Certificate	200

Note :-

1. Administrative Charges for late submission of document (s) will be Rs.150/- up to 30 days from the last date prescribed for submission of documents for External Registration, class improvement.
2. If any Diploma/Certificate course is instituted externally, the Registration fee will be Rs.100/- and Eligibility fee Rs.50/-.
3. Registration Fee for students domicile of other States will have to pay double the fee as prescribed for students domiciled within Maharashtra State as shown above in the statement
4. The fees for the items other than mentioned above such as Examination Fee, Passing Certificate, Statement of Marks, CAP etc. will be as prescribed for regular students.

Table VI
Rules for Refund of Fees

1. Cancellation of admission before the commencement of the course – It is resolved that the courses which come under the jurisdiction of DTE, Scheme of refund of fees should be as follows :

Cancellation charges and Refund of Tuition, Development and other fees for the admissions secured through CAP : The candidate who has been provisionally admitted through CAP may cancel admission by submitting an application in duplicate, and may request for refund of fees. The cancellation charges and refund of fees as applicable shall be made in due course by the respective institute. It is made clear that such application for cancellation will be considered if and only if the admission is taken provisionally through CAP by paying the prescribed tuition fee in full and by submitting original documents as mentioned in these rules. Refund of tuition fees and other fee to be made after deduction of the cancellation charges after allotment after EACH ROUND OF ALLOTMENT/ADMISSION is as shown below :

Sr.	Category	Period and amount of cancellation charges		
		Upto 10 days from the last date of reporting for allotment as per schedule (excluding the last date of reporting)	From 11 th day upto 20 days from the last date of reporting for allotment as per the schedule (excluding the last date of reporting)	After 20 days from the last date of reporting for allotment as per schedule (excluding the last date of reporting)
1.	All the candidates excluding Foreign/ Nationals Persons of Indian Origin etc.	20% of the tuition, Development and other fees	50% of the tuition, Development and other fees	100% of the tuition, Development and other fees
2.	50% refund of tuition, development and other fee against cancellation of admission taken against the seats for Foreign Nationals/Persons of Indian Origin etc. is permissible up to 20 days from the date of their admission. After 20 days from the date of their admission, candidates are not eligible for any refund of tuition, development and other fees.			

2. For the courses which do not come under the jurisdiction of DTE e.g. B.A., B.Sc., B.Com, M.A., M.Com, M.Sc, LL.B., L.L.M. etc. – Cancellation of admission before the commencement of courses of the relevant academic year as per the notification issued by UGC, New Delhi dated 23rd April, 2007. For the candidates who cancel their admissions before starting the course for the relevant academic year- His entire fee after deduction of processing fee of not more than Rs. 1000/- shall be refunded to the student by the University/concerned Institution.

If the student cancel his admission after the course is started following scheme will be adopted for refund of total fees :

Sr. No.	Time of Cancellation	Vacant seat has been filled by another candidate before last date – amount to be deducted
1.	From 1 st day to 10 days (first day is inclusive) from the date of commencement of the course	20% of the total fees
2.	From 11 th to 30 th days from the date of commencement (first day is inclusive) of the course	40% of the total fees
3.	After 30 days (First day is inclusive)	100% of the total fees

Table VII

M.Sc. (PPPR)

M.Sc. (Partly by paper, Partly by research)

Sr.No		Rs.
1	Admission Fee	1500/-
2	Synopsis Fee	300/-
3	Dissertation Fee	600/-

विद्यार्थी कल्याण मंडळ सेवकवृंद

१.	श्री. डी. एम. देवके	-	सहायक कुलसचिव
२.	श्री. आबासाहेब गुंड	-	समन्वयक
३.	डॉ. के. एन. धुमाळ	-	समन्वयक (कमवा व शिका योजना)
४.	श्री. मनोहर कुंजीर	-	वरिष्ठ सहायक
५.	श्री. मनोज परदेशी	-	सहायक
६.	श्री. पवन गोरे	-	सहायक
७.	श्री. गणेश सागरे	-	शिपाई
८.	श्री. विजय खोमणे	-	शिपाई

विकेंद्रीत वित्त व लेखा कक्ष :

१.	श्री. आर. बी. चव्हाण -	कक्षाधिकारी (वित्त)
२.	श्री. सुनील कांबळे -	वरिष्ठ सहायक (वित्त)

विद्यार्थी कल्याण मंडळ

महामहोपाध्याय दत्तो वामन पोतदार संकुल,
पुणे विद्यापीठ, पुणे-४११ ००.

दूरध्वनी क्रमांक :

संचालक कार्यालय	: ०२०-२५६०११५४	०२०-६५००३७००
कार्यालय	: ०२०-२५६०११६०	०२०-६५००३७०१
वित्त व लेखा कक्ष	: ०२०-२५६०११७७	
फॅक्स क्रमांक	: ०२०-२५६०११५४	

ई-मेल : bsw@unipune.ac.in

संकेत-स्थळ : www.unipune.ac.in

www.samarathbharatabhiyan.org